

KAITSELIIDU 1933/34. A.

TEGEVUSE ARUANNE

1. APRILLIST 1933. A. KUNI

30. NOVEMBRINI 1934. A.

A. Organisatsioon, koosseis ja juhtimine.

Iga ühiskondlik ja eraorganisatsioon heidab tegevusaasta lõpul pilgu tagasi tehtud tööle ja püüab jõuda selgusele, milliseid tagajärgi saavutati aastase tööga; kuivõrra olid õiged need sihtjooned ja töökavad, mis aasta alul seati üles, et tehtud töö ja õiglase ning valju enesekriitika põhjal korrigeerida tuleviku tööd ja seada üles uusi eesmärgi. Sellast töö aruannet nõuab ka kaitseliidu töö.

Möödunud aasta kaitseliidu tegevuses pärast kaitseliidu reorganiseerimist 1924. a. oli arvult kümnes, seega tähtaastaks kaitseliidu elus ja tegevuses. Kümne aasta jooksul on kaitseliidu tegevuse eesmärk ja ülesanded püsinud kindlaina ja muutmatuina. See on tunnuseks, et kaitseliit rajati õigete eesmärkide kohaselt ja et kaitseliidu juhtimine on olnud kindlates kätes, mis on olnud pandiks kaitseliidu kavakindlale arenemisele. Nii on kaitseliidust kujunenud võimas ja kindel Eesti iseseisvuse ja kodanike julgeoleku kaitse organisatsioon, kes on valmis vabatahtlikult välja astuma meie riiklikule iseseisvusele ja olemasolule hädaohtlike elementide vastu.

Enne kui kirjeldada kaitseliidu möödunud aasta tegevust, on tähendada, et aasta jooksul tegevusaasta alg- ja lõpp-päevi muudeti ja viidi tegevusaasta algus majandusaasta algusest lahku, nimelt 1. detsembrile, sest kaitseliidu tegevuses on talvine töö ja tegevus ettevalmistuseks suvisele ja sügisesele suurtegevusele. Nii haarab kaitseliidu 1933/1934. a. tegevuse aruanne tegevusi 1. aprillist 1933. a. kuni 30. novembrini 1934. a.

Tähtsaimad alad ja ülesanded, mis kaitseliidu juhtivais organides möödunud aastal välja töötati ja teostati, olid:

1. kaitseliidu kodukorra koostamine ja väljaandmine;
2. kaitseliidu õppemääruste koostamine ja väljaandmine;
3. kaitseliidu koosseisude suurendamine;
4. kaitseliidu mereüksuste organiseerimine;
5. kaitseliidu vormi muutmine ja uue vormi väljatöötamine;

6. Noorte Kotkaste organiseerimise intensiivne jätkamine;
7. relvastuse ümberkorraldamise jätkamine;
8. mitmesuguste operatiivküsimuste lahendamise;
9. kaitseliidu ruumide küsimuse lahendamise Tallinnas Kaarli t. 8 aias olevale majale kolme korra pealeehitamise.

1934. a. viidi lõpule kodukorra koostamine ja kodukord ilmus trükis detsembris 1934. a. Kodukord lahendab kaitseliidu sisemise elu ja korrastuse. Ta sisaldab eneses: üldosas — põhikirja täienduse ja laiema seletuse; sisekorra osas — kõik vajalised kaitseliidu sisemist elu korraldavad määrused; juhtimise osas — kaitseliidu jagunevuse, juhtimise põhilised ja pealikute ülesanded juhtimise alal; distsipliini osas — kaitseliitlase distsipliini alused, määrused karistuste, kiituste ja kaebuste kohta ning pealikute distsiplinaarvõimupiirid; tseremooniade ja traditsioonide osas — vajalised määrused ja normid ning traditsioonilised alused kõigiks võimalikeks juhtumeiks, mis kaitseliidu elus võivad tulla ette; koosolekute osas — määravad juhtnöõrid koosolekute ja kokkutulemist korraldamiseks kaitseliidus.

Kaitseliidu õppemäärused ilmusid juulis 1934. a. Nad määravad ära kaitseliidu väljaõppe eesmärgi ja ulatuse (õppekavad), olles seega aluseks õpetegevuse korraldamises.

Kaitseliidu uued suurendatud koosseisud pandi maksma 15. oktoobrist 1934. a. Uutes koosseisudes suurendati kaitseliidu palgalist kaadrit ja parandati ta palgaolusid. Palgalise kaadri suurendamine soodustab kaitseliidu edukamat tegevust.

1933/34. a. talvel alati kaitseliidu mereüksuste organiseerimist, luues seega abiorgaani mereväele ja võimaldades meremeestele riigikaitse tegevust oma erialal.

1934. a. alati kaitseliidu vormi muutmist ja töötati välja uue vormi kavand. Uus vorm leidis kinnitamist märtsis 1935. a., lahendades vormi muutmise küsimuse, mis oli päevakorral kauemat aega.

Noorte kotkaste organiseerimisele pöördi intensiivset tähelepanu, koondades võimalikult rohkem noori Noorte Kotkaste organisatsiooni, valmistades ette Noorte Kotkaste juhte, püüdes ühtlasi kompenseerida noorte riigikaitselist kasvatust ja õpetust.

Kaitseliidu organisatsioonis möödunud aastal nimetamisväärseid muudatusi ei olnud.

Juhtivast kaadrist lahkusid: peastaabi ülem kolonel J. Maide, minnes ajutiselt rivistaažile; peastaabi ülema ajutiseks kohustetäitjaks määrati senine õppe-sportiosakonna pealik kolonel-leitnant A. Balder; Tallinna maleva pealiku kohalt lahkus kolonel F. Pinka, Tartu maleva pealiku kohalt — major V. Karing ja Lääne maleva pealiku kohalt — major A. Reinhold, kõik minnes kaitsesväkke teenistusse; Tallinna maleva pealikuks määrati senine Saaremaa maleva pealik major R. Lints, Tartu maleva pealikuks — major R. Aks, Saaremaa maleva pealikuks — major O. Särev ja Lääne maleva pealikuks major K. Soo. Surma läbi lahkusid majandusosakonna pealik F. Rose ja laskejaoskonna pealik major A. Parts. Majandusosakonna pealikuks määrati pealik Chr. Kask ja laskejaoskonna pealikuks — major H. Virit. Õppejaoskonna pealiku kohale tuli major E. Metstak, mereüksuste pealikuks — vanemleitnant J. Klaar.

Suurem muudatus oli ka vabatahtlike kaitseliitlaste koosseisus. Juhatused eemaldasid üksustest kait-

seliidu liikmeid, kes aastate jooksul kaitseliidu tegevusele olid jäänud loiuks.

Kaitseliidust lahkumise ja juuretuleku pilt kujunes 1. aprillist 1933. a. kuni 30. nov. 1934. a. järgmiselt:

Nr. nr.	Malev	Lahkunud		Juure tulnud	
		Kaitseliitlasi	Naiskodukaitseliikmeid	Kaitseliitlasi	Naiskodukaitseliikmeid
1	Tallinna . .	1082	114	998	45
2	Tartumaa . .	1503	419	1327	584
3	Tartu . . .	855	104	1094	166
4	Narva . . .	412	193	479	126
5	Valga . . .	451	73	424	158
6	Petseri . . .	282	62	282	77
7	Harju . . .	939	238	943	476
8	Järva . . .	949	206	697	280
9	Sakalamaa .	1325	158	479	196
10	Saaremaa . .	580	114	526	119
11	Lääne . . .	1119	184	1014	397
12	Pärnumaa .	610	171	693	260
13	Pärnu . . .	75	1	177	141
14	Viru . . .	1108	377	1233	514
15	Võru . . .	1017	245	910	297
Kokku . . .		12307	2659	11276	3836

Lahkunute seas on suur arv noori, kes on kutsutud kaitsesväe tegevteenistusse.

1. dets. 1934. a. oli kaitseliitlaste arv malevais:

Tabel nr. 1.

Maleva nimetus	Malevate koosseis 1. apr. 1933. a.					Suurenenud					Vähenenud			Malevate koosseis 1. dets. 1934. a.				
	Kaitseliitlasi	Naiskodukaitseliikmeid	Noori kotkaid	Kodutütred	KOKKU	Kaitseliitlasi	Naiskodukaitseliikmeid	Noori kotkaid	Kodutütred	Kaitseliitlasi	Naiskodukaitseliikmeid	Noori kotkaid	Kaitseliitlasi	Naiskodukaitseliikmeid	Noori kotkaid	Kodutütred	KOKKU	
Tallinna	2905	505	318	—	3728	—	—	73	—	84	69	—	2821	436	391	190	3838	
Tartumaa	4388	1700	739	—	6827	—	70	—	—	176	—	40	4212	1770	699	497	7178	
Tartu	1582	620	320	—	2522	239	87	64	—	—	—	—	1821	707	384	642	3554	
Narva	1018	553	229	—	1800	67	—	44	—	—	—	72	1085	481	273	187	2026	
Valga	1580	563	289	—	2432	—	57	18	—	27	—	—	1553	620	307	275	2755	
Petseri	643	212	255	—	1110	—	30	8	—	—	—	—	643	242	263	244	1392	
Harju	3038	893	284	—	4215	4	179	237	—	—	—	—	3042	1072	521	252	4887	
Järva	2389	1203	187	—	3779	—	36	218	—	252	—	—	2137	1239	405	259	4040	
Sakalamaa . . .	3047	924	419	—	4390	—	16	—	—	846	—	87	2201	940	332	485	3958	
Saaremaa	1475	789	250	—	2514	—	—	114	—	54	27	—	1421	762	364	124	2671	
Lääne	2251	818	193	—	3262	—	142	196	—	105	—	—	2146	950	389	210	3705	
Pärnumaa	2343	743	244	—	3330	83	69	186	—	—	—	—	2426	812	430	336	4004	
Pärnu	470	70	105	—	645	102	70	56	—	—	—	—	572	140	161	130	1003	
Viru	3016	1125	431	—	4572	125	—	186	—	—	—	41	3141	1084	617	650	5492	
Võru	2455	1049	851	—	4355	—	9	108	—	107	—	—	2348	1058	959	481	4845	
Kokku	32600	11767	5114	1820	49481	620	765	1508	3150	1651	209	127	31569	12323	6495	4962	55349	

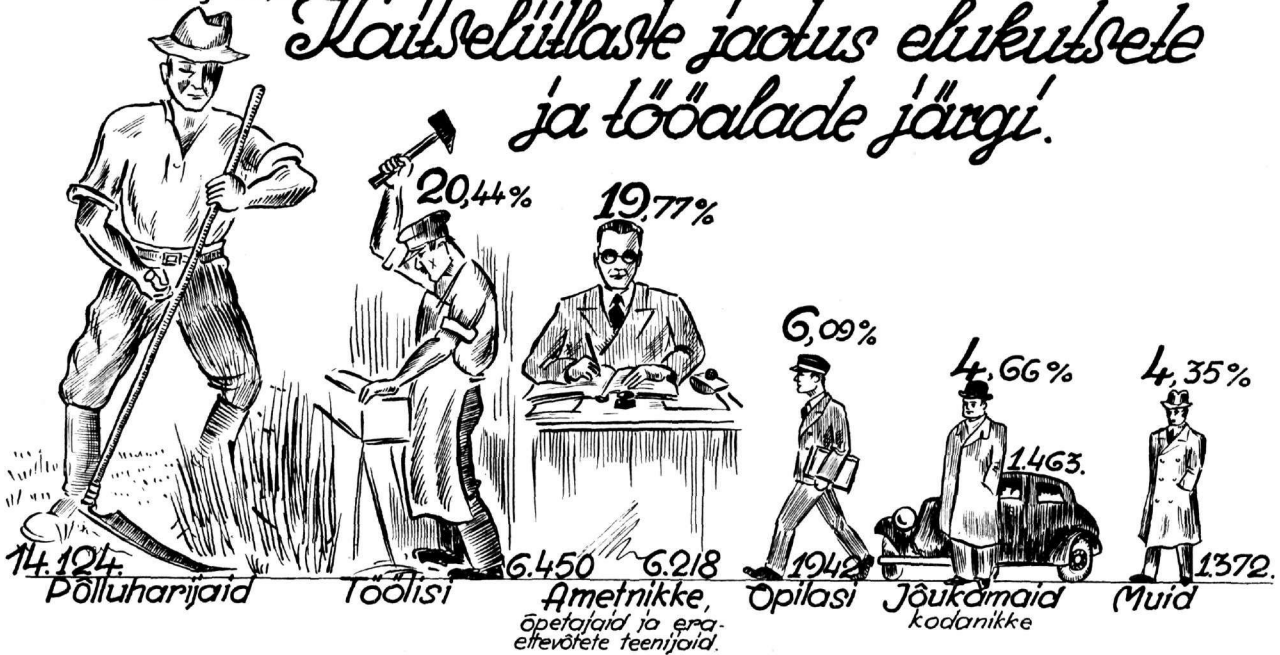
Ülaltoodust näeme, et kaitseliitlaste ja naiskodukaitseliikmete arvus suuremat muudatust ei ole. Suurelt on aga tõusnud noorte kotkaste ja kodutütarde arv (1381 poissi ja 1820 tüdrukut). Niisama suurt tõusu näitab veel noorte kotkaste ja kodutütarde juurekasv 1935. a. alul, tõustes 1. maiks 8650 noorkotkani ja 6300 kodutütreni.

Seades kaitseliitu kuuluvate kodanike arvu kõrvuti kaitseliidu palgalise kaadriga näeme, et iga juhtiva pealiku (aktiiv-ohvitseri) juhtida tuleb 683 kaitseliitlast. Loomulikult ei suuda aktiiv-ohvitserikond üksi

kaitseliitlaste massi juhtida, nad on vaid töö ja tegevuse organiseerijad ja suuremate tegevusalade juhtijad, kuna jooksev töö, tegevus, õppused, võistlused jne. saadetakse täide vabatahtlike pealikutega kaadri poolt.

44,69%

Kaitseliitlaste jaotus elukutsete ja tööalade järgi.

Oma elukutsete ja tööalade poolest jaguneb kaitseliitlaste koosseis järgmiselt:

Kl. üldarvust

I. Põlluharijaid.

Kl. üldarvust

1. Taluomanikke ja nende poegi	13.066 s. o.	41,33%
2. Rentnike ja nende poegi	873 „	2,77%
3. Popsnikke	185 „	0,59%
Kokku:	14.124 s. o.	44,69%

II. Töölisi.

1. Põllutöölisi	2.531 „	8,02%
2. Käsitöölisi	2.300 „	7,29%
3. Vabrikute ja muude ettevõtete töölisi	824 „	2,61%
4. Päevatöölisi	795 „	2,52%
Kokku:	6.450 „	20,44%

III. Ametnikke.

a. Riigiteenijaid.

1. Väik.-palgalisi (kuni Kr. 80.—)	1.748 „	5,53%
2. Keskmisepalgalisi (kuni Kr. 150.—)	1.035 „	3,28%
3. Kõrgemapalgalisi	280 „	1,24%
Kokku:	3.163 „	10,05%

b. Omavalitsuse asutuste teenijaid

1. Väik.-palgalisi (kuni Kr. 80.—)	444 „	1,41%
2. Keskmisepalgalisi (kuni Kr. 150.—)	338 „	1,08%
3. Kõrgemapalgalisi	102 „	0,33%
Kokku:	884 „	2,82%

c. Eraettevõtete teenijaid.

1. Väikesepalgalisi (kuni Kr. 100.—)	1.080 s. o.	3,32%
2. Kõrgemapalgalisi	415 „	1,32%
Kokku:	1.495 „	4,74%

d. Kooliõpetajaid.

1. Algkooli	566 „	1,80%
2. Keskkooli	95 „	0,31%
3. Ülikooli	15 „	0,05%
Kokku:	676 „	2,16%

IV. Õppivat noorsugu.

1. Kooliõpilasi	1.164 „	3,62%
2. Üliõpilasi	778 „	2,47%
Kokku:	1.942 „	6,09%

V. Linna ja alevi jõukamaid kodanikke.

1. Kaupmehi	784 „	2,49%
2. Majaomanikke	428 „	1,37%
3. Tööstureid	251 „	0,80%
Kokku:	1.463 „	4,66%

2. Pealikuile ja nende abidele korraldatud õppused.

Pealikuile korraldatud õppused on olnud oma iseloomult kolme liiki:

1) põhikursused — pealikute sõjaliste oskuste värskendamiseks ja täiendamiseks;

2) piiratud eesmärgiga õppused — pealikute ettevalmistus manöövri või mõne muu kindla õppetegevuse vastu;

3) kursused reservohvitseride aukõrgenduse ja allohvitserideks ülendamise katseile ettevalmistamiseks.

Pealikute kursustel taktikalise väljaõppe alal vastavate pealikutega on võetud läbi jao, rühma ja kompanii tegevust, kaitsel ja pealetungil.

Laskeasjanduse alal on antud juhiseid malevlaste lasketasapinna edasiviimiseks, laskmiste korraldamises, relvade hooldamises, relvade ja laskemoona arvepidamises.

Eriüksuste pealikute kursustel on nende oskusi ja teadmisi täiendatud erirelvaliigi alal, samuti on antud

ka näpunäiteid eriala õppuste teostamiseks malevlastega.

Spordi alal on korraldatud kursusi suusavalmistamise õpetamiseks ja suusatamise oskuste andmiseks malevlastele. Ka kergejõustiku alal on korraldatud kursusi pealikuile.

Piiratud eesmärgiga õppusi on teostatud pealikute ettevalmistamiseks Antsla ja Neeruti manöövreist üksustega osavõtmiseks.

Ohvitseride aukraadis kõrgendamise katseid korraldati 1933. ja 1934. a. sügisel. 1933. a. andis üles katsete sooritamiseks 73 ohvitseri. Sooritasid katsed ja ülendati järgmisse aukraadi 37 ohvitseri. 1934. a. novembris korraldatavale aukraadi kõrgendamise katsete ettevalmistamise 4-päevalisele kursusele ilmus 35 ohvitseri. Katsed sooritas 15 ohvitseri.

N.-allohvitseriks ülendamise katseist võttis osa 1933. a. sügisel 2. ja 3. diviisi juures kokku 33 kapralit ja reameest Harju, Pärnumaa, Pärnu ja Valga malevaist. Katsed sooritas ja ülendati n.-allohv. 19 kaitseliitlast.

Tabel nr. 5.

Pealikuile ja nende abidele korraldatud täienduskursused, õppepäevad ja õppused

1. aprillist 1933. a. kuni 30. nov. 1934. a.

Jrk. nr. nr.	Malev	Kursuse, õppepäeva, õppuse iseloom	Kursuste, õppepäevade, õppuste arv	Osavõtjaid		Ühe kursuse või õppuse vältus
				Arvuliselt	% üksuse pealike arvust, kus õppus korraldati	
1	Tallinna	Kompanii-, rühma- ja jaopealike taktikaline ettevalmistus	24	740	90%	2—4 tundi } kokku
2	Tartumaa	Pealike ettevalmistus Neeruti manöövriks	2	98		4—8 „ } u. 7½ t.
		Täienduskursused pataljoni-, kompanii-, rühma- ja jaopealikele	16	262	66,18} keskm.	2—6 päeva
		Plk. ettevalmistuskursus Antsla manöövriks	11	221	91,40} % 78,8	2 päeva
3	Tartu	Taktik. kursused malevk-, komp-, rühmaplk. Rivipealike kursused teadmiste täiendamiseks laskealal	2	81	82,0} keskm.	3 tundi
			7	106	68,0} % 75	17—18 tundi
4	Narva	Rühma- ja jaoplk. kursused ja õppepäevad	22	207	83,0	1—2 päeva
5	Valga	Kursused jao- ja rühmapealike teadmiste täiendamiseks ja värskendamiseks	23	267	55,6	2—8 tundi
6	Petseri	Taktikaline väljaõpe ja pealike täienduskursused	21	266	90,0	11—12 tundi
7	Harju	Rühma- ja jaopealike ettevalmistus Neeruti manöövriks	23	706	92,1} keskm.	1—2 päeva
		Rühma- ja jaoplk. ettevalmistuskursused .	30	414	77,1} % 85	1—2 päeva
8	Järva	Täienduskursused komp-, rühma- ja jaoplk.	26	279	64,86	2—18 tundi
9	Sakalamaa	Rühma-, patarei-, komando-, jaopealike täienduskursused	15	320	72,3	3 päeva
10	Saaremaa	Täienduskursused kompanii-, rühma- ja jaopealikuile	30	347	keskm.	1—2 päeva
		Suurtükiväe eriala õppused patareipealikuile	14	38	% 63,0	
11	Lääne	Täienduskursused pealikuile	14	351	59,6	2 päeva
12	Pärnumaa	Pealike täienduskursused, töökoosolekud ja nõupidamised	16	337	83,0	1—4 päeva
13	Pärnu	Jaopealike ja nende abide õppused	27	60	95,2	2 t., kokku u. 50 t.
		Pealike ettevalmistuskursused Neeruti manöövriks	82	855	74,0} keskm.	2 päeva, 4—5 t.
		Täienduskursused ja õppused pealikuile .	80	784	84,8} % 79,4	1 „ 4—5 „
		Plk. ettevalmistuskursused manöövriteks .	3	64	90,0} keskm.	2 „
15	Võru	Täienduskursused ja õppused	10	189	70,7} % 80,3	2 „
Kokku			498	6992	76,5	

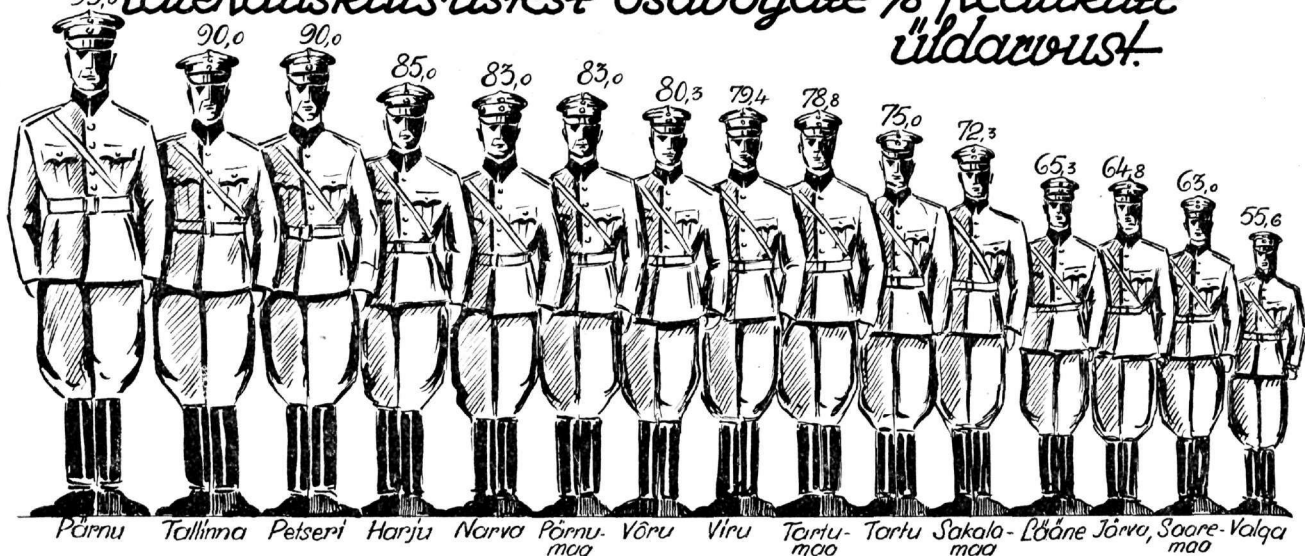
Vabariigi aastapäeval 1934. a. ülendati kauaaegse ja kiiduväärse teenistuse eest kaitseliidus järgmisse auastmesse kokku 106 reameest, kapralit, n.- ja van-allohviteri.

Kindlapalgalistel ametikohtadel kaitseliidus teeni-

vaist ohvitseridest sooritas kaadriohvitseri katsed 6 reservohvitseri ja reservohvitseri katsed kaks ametnikku, kes ka ülendati vastavasse auastmesse.

Pealikuile korraldatud kursustest ja õppustest annab pildi tabel nr. 5 ja joon. nr. 6.

Pealikuile ja nende abidele korraldatud täienduskursustest osavõtjate % pealike üldarvust.

Joon. nr. 6.

Aruandes on toodud 20 kuu õppetegevus, ja kui tabelis nr. 5 toodud pealike õppuste arv arvata ümber 20 kuult 12 kuule, siis näeme, et kursusi on käesoleval aastal korraldatud rohkem ja ka neist osavõtjate arv on üldiselt suurem kui möödunud aastal.

1932/1933. a. oli 273 mitmesugust kursust, millest võttis osa 4110 pealikut. Käesoleva aruandeaasta 12 kuu jooksul oli 299 kursust, millest võttis osa 4218 pealikut. Keskmine % üksuste pealike arvust, kus õppus korraldati, oli 76,5.

3. Suvilaagrid.

Suvilaagrite eesmärk oli üldiselt endine, s. o. kaitseliidu distsipliini ja sisemise korra süvendamine, üksuste väljaõppe tõstmine ja üksuste omavaheline liitumine.

Väljaõpet tõstetakse laagreis kavakindla õppetegevusega, rõhutades eriti neid aineid, mis on kaitseliidu aasta õppetegevuse raskuspunktiks. Teisi alasid süvendatakse laagri kindla korra ja tseremooniade täitmisega.

Aruandeaaja jooksul korraldati kogusummas 52 laagrit, millest võttis osa 10590 kaitseliitlast ja 2182 naiskodukaitsjat. Keskmine osavõtjate meeskaitseliitlaste % üksuste koosseisudest, kellele laager oli korraldatud, oli 54,0%, kuna kaitseliidu üldarvust oli laagrist osavõtjaid 38,2%.

Kaitseliidu peastaabilt oli korraldatud pealike suvilaager Neeruti sügismanöövrite ettevalmistamiseks

Rakvere-Palermos 14.—17. juunini 1934. a., millest võttis osa 225 pealikut.

Andmed laagreist osavõtjate kohta on toodud tabelis nr. 7 ja joonisel nr. 8.

Tabel nr. 7.

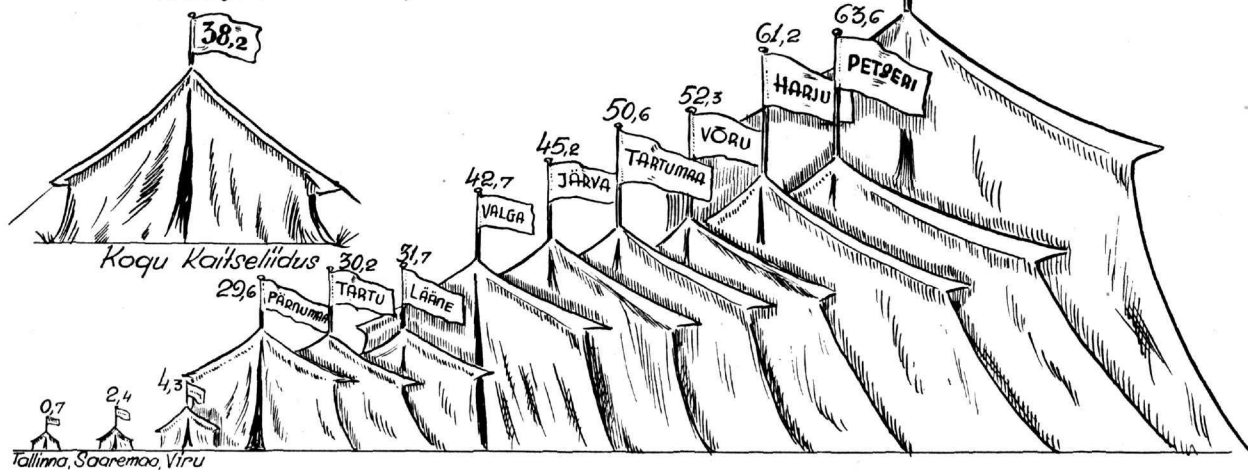
Kaitseliidu suvilaagrid

1. apr. 1933. a. kuni 30. nov. 1934. a.

Järj. nr.	Malevad	Laagrite arv	Osavõtteid			
			Mehi	Osavõtjate meeskaitseliitlaste % üksuse koosseisust, kellele laager korraldatud	Meeskaitseliitlaste % maleva koosseisust	Naisi
1	Tallinna . .	1	18	—	0,7	—
2	Tartumaa . .	7	1882	48,4	50,6	449
3	Tartu	1	505	35,0	30,2	62
4	Narva	—	—	—	—	—
5	Valga	3	557	50,5	42,7	89
6	Petseri	1	350	65,0	63,6	25
7	Harju	19	1645	48,0	61,2	316
8	Järva	4	919	59,7	45,2	316
9	Sakalamaa . .	3	2183	71,0	133,4	305
10	Saaremaa . .	1	29	52,0	2,1	15
11	Lääne	4	589	41,0	31,0	142
12	Pärnumaa . .	2	691	75,0	29,6	89
13	Pärnu	—	—	—	—	—
14	Viru	1	121	—	4,3	74
15	Võru	5	1101	47,7	52,3	300
	Kokku	52	10590	54,0	38,2	2182

Kaitseliidu suvilaagrid.

Kaitseliitlaste osavõtjate % malevate koosseisust.
1933 ja 34. a. suveperioodidel kokku.

Joon. nr. 8.

Selle järele on kõige rohkem võtnud laagreist osa Sakalamaa kaitseliitlased kahe suve jooksul, s. o. 133,4%, kuna Pärnu ja Narva malevais pole üldse korraldatud laagreid selle aja jooksul.

Eri laagresse, tihti ka suuremisse laagresse koos teistega, olid koondatud malevate eriüksused (suurtükiväe, ratsaväe ja sideüksused). Nende osavõtt mitmekesisust laagri tegevust ja liitis kaitseliidu eriüksusi omavahel.

Laagri õppekavades oli:

- koondrivi,
- taktikaline väljaõpe igal relvliigi üksusel oma relvliigi alal,
- relva hooldamine ja ülevaatus,
- õppe- ja lahinglaskmine,
- laagri kord ja kodukord,
- sõjalise iseloomuga ja teised sportlikud harjutused ja võistlused,
- laskevõistlused.

Laagrite kestus oli keskmiselt 2—3 päeva.

4. Taktikalised õppused.

(Manöövrid.)

Kahepoolised taktikalised õppused on malevais ja ka malevate vahel suurimateks õppusteks ja ka sündmusteks omal alal. Malevas korraldab neid õppusi maleva pealik, kuna malevatevahelisi taktikalisi õppusi korraldab kaitseliidu peastaap. Neil õppustel selgitatakse üksuste taktikalise väljaõppe tasapind ja puudused sel alal.

Taktikalised õppused või manöövrid on malevlaste hulgas alati leidnud suurt huvi ja poolehoidu, mida näitab manöövrest osavõtjate malevlaste % neist üksustest, kellele manööver on korraldatud.

Võrreldes neid õppusi möödunud aastal korraldatutega on õppuste arv ja õppustest osa võtjate arv kasvanud aruande ajajärgul.

Keskmiselt 12 kuu jooksul korraldati kahepoolseid taktikalisi õppusi 142 korda 13.376 osavõtjaga. Eelmisel aastal oli õppusi 116 korda 10.457 osavõtjaga. Seega on õppuste arv tõusnud 22,4% ja õppustest osavõtjate arv 22,1% võrreldes eelmisel aastal korraldatud õppustega.

Tabel nr. 9.

Kahepoolised taktikalised õppused

1. apr. 1933. a. kuni 30. nov. 1934. a.

Järg. nr. nr.	Malevad	Õppuste arv	Õppustest osavõtjate üldarv			
			Arvuliselt	%-aalselt malevate koosseisust	Osavõtjate keskmine % üksuste koosseisust, kellele õppus korraldati	Naisi
1	Tallinna . . .	19	1888	78,9	—	19
2	Tartumaa . . .	39	4680	125,4	55,6	143
3	Tartu	5	837	51,0	50,0	51
4	Narva	23	1312	149,0	84,0	71
5	Valga	5	799	61,3	63,0	83
6	Petseri	29	1036	188,4	72,0	34
7	Harju	8	1499	55,8	50,0	216
8	Järva	31	1486	73,1	68,8	93
9	Sakalamaa . . .	5	691	42,2	77,4	95
10	Saaremaa	1	611	51,1	60,0	60
11	Lääne	6	1346	71,0	71,0	102
12	Pärnumaa	6	955	41,0	75,0	58
13	Pärnu	1	225	39,6	60,0	23
14	Viru	55	3525	124,9	82,6	249
15	Võru	4	1403	66,6	64,0	196
Kokku		237	22293	80,3	65,95	1493

Samuti on tõusnud ka osavõtjate keskmine % üksuste koosseisust, kellele õppus oli korraldatud. Möödunud aastal oli keskmine osavõtjate % — 61,0, käesoleva aruande ajajärgul — 65,9.

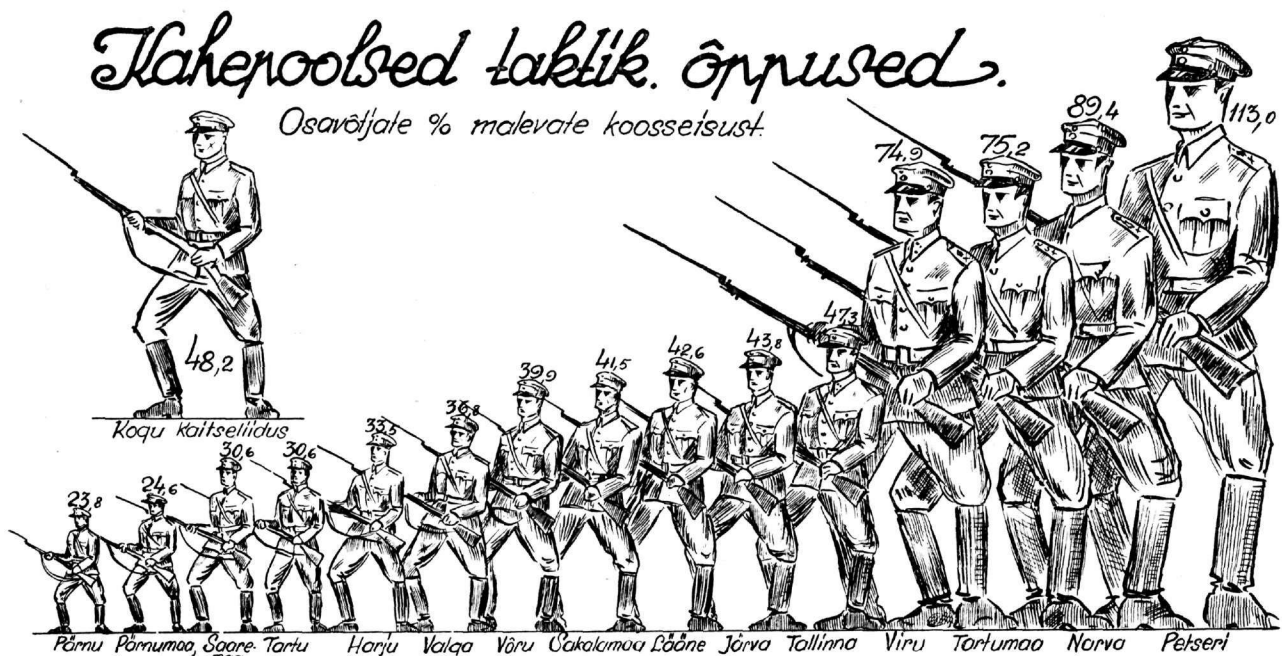
Taktikalistel õppustel on töötanud kaasa 1493 naiskodukaitsjat. Nad on olnud peamiselt toitlustajad ja samariitlased.

Aruande ajajärgul on korraldanud kaitseliidu peastaap kahed suuremad manöövrid. Üks neist oli Ants-

la rajoonis 30. sept. ja 1. okt. 1933. a. ja teine Neeruti mägede rajoonis 6. ja 7. oktoobril 1934. a.

Need suured manöövrid töid kaitseliidu perre suure elevuse. Seal selgusid ka nii mitmedki head ja puudused väljaõppe alal, mis pärastpoole kodustel taktikalistel õppustel õpistena ära kasutati.

Käsiteldaval ajajärgul korraldatud kahepoolsetest taktikalistest õppustest või manöövrest annab pildi tabel nr. 9 ja joonis nr. 10.

Joon. nr. 10.

Kõige suurem manöövrest osavõtjate kaitseliitlaste % oli Petseri malevas — 113,0% ja kõige väiksem Pärnu malevas 23,8%.

5. Malevais korraldatud järjekordsed õppused.

Üldõppustel leidsid käsitlemist rivi, taktikaline väljaõpe, relvade käsitlemine jne. Õppusi teostasid instruktorid ja pealikud.

Üldiselt käis iga kaitseliitlane neil õppustel 12 kuu jooksul 2,4 korda, kuna eelmisel aastal sama aja jooksul ligi 3 korda.

Korraldatud õppused on olnud osavõtjate arvult käesoleva aruande ajajärgul suuremad kui möödunud aruandeaastal. Nii võttis osa keskmiselt igast õppusest käesoleva aruande ajajärgul 24,08 kaitseliitlast, kuna möödunud aastal see oli 23,27. Võttes arvesse, et iga kaitseliitlane peale üldõppuste käib karikavõistlustel, suvilaagris, sügisestel manöövritel, laskeharjutustel jne., on nendest õppustest osavõtmine, arvestades iga kaitseliitlase kohta 3 korda aastas, rahuldav.

Õppustest osavõtmist selgitavad tabel nr. 11 ja joonised nr. 12.

Õppustest osavõtjate rohkuse tõttu on esikohal Narva malev, kus iga kaitseliitlane on käinud üldõppustel 5 korda. Viimastel kohtadel on Tartu ja Saaremaa malevad, kus iga kaitseliitlane on käinud üldõppustel 1,3 korda.

6. Algajate (noormalevlaste) õppused.

Kaitseliidu õppemääruste I osa § 8 kohaselt on algajad need kaitseliidu liikmed, kes pole kaitseliidus algaja kursust läbi teinud või kes pole kaitseväes saanud sellele kursusele vastavat ettevalmistust.

Algaja õppekursust läbi minnes omandab kaitseliitlane selle minimaalse taseme, mida vajab iga kodanik riigikaitse ülesannete täitmiseks.

Algajale kaitseliitlasele antakse välja kaitseliidu relv siis, kui ta oskab relva käsitada ja hooldada. Relva kandmise õiguse saamiseks peab iga algaja kaitseliitlane relva tundmises, hooldamises ja käsitlemises sooritama katse algaja õppekursuse ulatuses. Viimase peab ta tegema läbi ühe aasta jooksul.

Kursusi või õppusi korraldati aruande ajajärgul 487.

Malevais peetud järjekordsed ehk üldõppused

1. apr. 1933. a. — 30. nov. 1934. a.

Jrk. nr.	Maleva nimetus	Õppused jagude kaupa		Õppused rühmade kaupa		Õppused komp. kaupa		Õppused patalj. kaupa		Õppused malevk. kaupa		Kokku		Mitu korda keskm. iga nimekirjas seisev kl. järjekords. õppustest osa võttis
		Õppuste üldarv	Osavõtj. üldarv	Õppuste üldarv	Osavõtj. üldarv	Õppuste üldarv	Osavõtj. üldarv	Õppuste üldarv	Osavõtj. üldarv	Õppuste üldarv	Osavõtj. üldarv	Õppuste üldarv	Osavõtj. üldarv	
1	Tallinna	—	—	12	480	72	1491	26	1190	118	3278	228	6439	3,0
2	Tartumaa	85	778	158	3998	91	3146	—	—	—	—	334	7922	2,2
3	Tartu	—	—	11	332	61	3521	—	—	10	935	82	4788	3,0
4	Narva	65	524	203	2867	189	3741	—	—	2	343	459	7481	8,3
5	Valga	2	17	42	865	61	2239	—	—	6	594	111	3715	3,1
6	Petseri	25	544	55	1333	—	—	—	—	—	—	80	1877	5,7
7	Harju	234	1909	138	2673	56	2058	—	—	—	—	428	6640	2,5
8	Järva	106	1565	97	911	41	2011	—	—	—	—	244	6487	3,4
9	Sakalamaa	114	1254	152	3406	175	8089	—	—	2	380	443	13129	4,9
10	Saaremaa	8	66	70	1152	37	1326	—	—	—	—	115	2544	2,2
11	Lääne	101	2677	45	2050	71	3352	—	—	—	—	217	8079	4,0
12	Pärnumaa	138	1349	181	3551	31	1783	—	—	24	2842	374	9525	4,0
13	Pärnu	—	—	84	1855	13	533	—	—	—	—	97	2388	5,0
14	Viru	220	1923	412	6576	87	3544	—	—	—	—	719	12043	5,0
15	Võru	—	—	2	43	135	4836	—	—	6	365	143	5244	2,6
Kokku		1098	12606	1662	32092	1120	41676	26	1190	168	8737	4074	98301	3,93

Kui mitu korda iga malevlane võttis osa üld- või järjekordselt õppusest 1933/34. a. jooksul.

Joon nr. 12.

Käesoleva ajajärgu 12 kuu jooksul oli 292 kursust, kuna eelmisel aastal neid oli 202.

Kursustest osavõtjate % algajate kaitseliitlaste üldarvust oli aruande ajajärgul 73,7. Üldine noorte või algajate õppustest osavõtjate % oli noorte üldar-

vust käesoleval aastal 30,2%, seega langenud üldisele eelmiste aastate tasemele.

Tabelis nr. 13 ja joonisel nr. 14 on toodud andmed algajate õppustest osavõtu kohta.

Algajate kaitseliitlaste õppused

1. apr. 1933 kuni 30. nov. 1934. a.

Jrk. nr. nr.	Malev	Algajate arv üksustes, kellele õppus korraldatud	Korraldatud õppuste või kursuste tähtsuse	Õppekursuse keskmine kestvus (päevad või tunnid)	Õppustest osavõtjate keskm. arv	Kuipalju käis kokku õppustel	Algajate õppustest osavõtjate % neist üksustest, kellele õppus korraldatud
1	Tallinna . . .	214	27	à 2 tundi, kokku 54 t.	51	204	95,3
2	Tartumaa . . .	232	36	5 tundi	15	187	80,0
3	Tartu	187	8	25 „	23	110	96,7
4	Narva	56	44	7 „	8	328	33
5	Valga	71	22	3 päeva	13	38	52,6
6	Petseri	59	6	1 „	17	52	91,9
7	Harju	261	29	2 „	10	89	59,0
8	Järva	80	18	15 tundi	13	67	76,4
9	Sakalamaa . . .	142	15	4 „	11	97	77,0
10	Saaremaa	113	37	12 „	12	91	83,0
11	Lääne	219	47	6 „	30	200	91,0
12	Pärnumaa	242	9	2 päeva	12	113	47,0
13	Pärnu	62	18	à 2 tundi, kokku 36 t.	23	23	93,0
14	Viru	298	152	4 tundi	25	254	83,6
15	Võru	169	19	3 päeva	11	78	46,1
Kokku		2405	487		18	1921	73,7

Peale jalaväe üksuste tegutsevad kaitseliidus veel peaaegu iga relvliigi alal oma üksused. Neid üksusi nimetatakse tavaliselt eriüksusteks. Selle nimetuse alla kuuluvad suurtükiväe-, ratsa-, side-, gaasikaitse-, suuskurratrite, soomusauto ja raske-kuulipildujate üksused.

Eriüksuste õppetegevus on võtnud iga aastaga kindlama kuju ja on möödunud ajavahemikul asetatud kindlatesse raamidesse õppekavade piirides. Õppustest osavõtt on näidanud parimaid tagajärgi ja õppetöö intensiivsus näitab suurenevat pinget. Aja jooksul 1. aprillist 1933. a. kuni 30. novembrini 1934. a. kaitseliidu eriüksustes on peetud ära 3228 õppust 50.945 osavõtjaga. See arv korraldatud õppusi võrreldes endiste aastatega on suurim nii üldarvult kui ka suhteliselt toodud ajavahemiku suurusel.

Kaitseliidu patareides on viidud läbi ümberkorraldamine ja määratud kindlaks patareide varustamine kahuritega ja vajaliste õppeabinõudega. Ümberkorraldamine on aidanud kaasa ja asetanud patareide õppetegevuse kindlatesse raamidesse ja järjekindel õppetöö sünnib kindlaksmääratud õpetajate-instruktorite abil. Möödunud ajavahemikul on peetud suurtükiväe eriõppusi ja laskeharjutusi kokku 502 õppust 10.093 osavõtjaga. Kõige rohkem on meeskond käinud koos Tallinna suurtükiväe divisjonis — 78 korda, Narva

Mitu korda on õppusi korraldatud algajatele ja õppustest osavõtjate %.

Tulbaqa on määratud korraldatud õppuste arv
Kujuqa — õppustest osavõtjate % algajate üldarvust.

Joon. nr. 14.

maleva Narva patareis — 59 korda, Petseri patareis — 54 korda, Narva maleva Vaivara patareis — 44 korda, Pärnu maleva Pärnu patareis — 43 korda, Tartu suurtükiväe divisjonis — 42 korda. Teised suurtükiväe üksused on käinud koos vähem.

1934. a. aprillikuus kaitseliidu peastaap korraldas Tallinnas patareide pealikute kursused. Kursuste kestvus oli neli päeva ja nad lõppesid laskeharjutustega Valdeki laskeplatsil. Kursusest võttis osa 64 pealikut kõigist kaitseliidu patareidest.

Malevais peetud eriuksuste õppused

1. apr. 1933. a. — 30. nov. 1934. a.

Jrk. nr. nr.	Malev	Suurtükiväe				Ratsa		Side		R/klp.		Gaas		Suusk.-jalgrait.		Soom.-autod		Orkestrid		Merikl. üks.		Kokku				
		Õppuste		Laskeharjutuste		Kokku	õppuste üldarv	osavõtjate üldarv	õppuste üldarv	osavõtjate üldarv	õppuste üldarv	osavõtjate üldarv	õppuste üldarv	osavõtjate üldarv	õppuste üldarv	osavõtjate üldarv	õppuste üldarv	osavõtjate üldarv	õppuste üldarv	osavõtjate üldarv	õppuste üldarv	osavõtjate üldarv	õppuste üldarv	osavõtjate üldarv		
		üldarv	osavõtjaid	üldarv	osavõtjaid																				üldarv	osavõtjaid
1	Tallinna . . .	74	885	4	210	78	1095	62	732	40	1415	—	—	16	376	—	—	38	553	72	1860	33	1046	339	7077	
2	Harju . . .	—	—	—	—	—	—	42	274	21	151	55	633	5	70	—	—	—	—	—	—	47	938	170	2066	
3	Tartu . . .	41	1111	1	66	42	1177	40	672	42	978	91	3479	16	774	12	243	—	—	—	—	—	—	243	7323	
4	Tartumaa . . .	8	225	4	160	12	385	33	380	31	392	21	248	13	127	48	528	—	—	—	—	—	—	—	158	2060
5	Narva . . .	101	2403	2	78	103	2481	—	—	39	692	30	622	26	327	18	215	—	—	—	—	38	582	254	4919	
6	Viru . . .	55	1155	3	120	58	1275	79	748	13	128	28	225	30	311	159	1570	4	31	—	—	57	420	514	5644	
7	Pärnu . . .	42	691	1	43	43	734	6	71	48	901	28	263	22	292	15	117	—	—	—	—	61	1332	223	3710	
8	Pärnumaa . . .	—	—	—	—	—	—	53	676	5	70	15	152	8	329	5	117	—	—	—	—	21	267	107	1611	
9	Lääne . . .	—	—	—	—	—	—	14	163	56	466	14	103	14	163	39	373	—	—	—	—	64	1112	201	2380	
10	Sakalamaa . . .	27	453	3	69	30	522	89	1234	54	515	21	680	57	932	23	331	—	—	—	—	—	—	274	4214	
11	Valga . . .	27	719	7	223	34	942	43	627	38	215	41	613	12	73	—	—	—	—	—	—	—	—	—	168	2470
12	Järva . . .	13	230	2	56	15	286	49	661	32	402	8	57	13	71	26	261	—	—	—	—	—	—	—	161	1913
13	Võru . . .	—	—	—	—	—	—	25	638	25	290	92	832	7	82	21	172	—	—	—	—	—	—	—	170	2014
14	Petseri . . .	53	825	1	25	54	850	10	350	12	136	40	690	20	196	7	82	—	—	—	—	—	—	—	186	2871
15	Saaremaa . . .	32	325	1	21	33	346	—	—	2	36	10	75	—	—	—	—	—	—	—	—	15	216	60	673	
Kokku		473	9022	29	1071	502	10093	545	7226	458	6787	494	8672	259	4123	373	4009	42	584	72	1860	336	5913	3228	50945	

Heites pilku suurtükiväelaste möödunud tegevusse ja võrreldes iga-aastast õppetegevuse pinget peame märkima õppetegevuse hoo järjekindlat tõusu.

Ratsaüksuste õppusi on korraldatud kaitseliidus kokku 545 õppust 7226 osavõtjaga. Rohkem õppusi on peetud järgmistes üksustes: Tallinna maleva eskadron — 61 õppust, Tartu maleva eskadron — 40 õppust, Viru maleva II Rakvere malevkonna ratsarühm — 32 õppust, Valga maleva Valga-Hargla eskadron — 22 õppust, Järva maleva Paide malevkonna eskadron — 20 õppust; teistes vähem.

Ratsamehed on möödunud aja vältel end ümber organiseerinud ja uute üksustena õppetööst hoogsamalt osa võtnud.

Ratsaõppuste teostamisel on annud end valusasti tunda ratsaväe õpperaamatute puudumine. Eriti on hädavajaline ratsalahingteenistuse juhend. Ka vastava eriharidusega instruktoreid on kaitseleitud kasutada väga vähe. On ka näha, et kus vastav instruktor on kohal — seal töö edeneb.

Sideüksused reorganiseeriti eelmise aasta jooksul ja neile anti käsitlemiseks erialaline õppekava. Sideüksused asusid tööle uute koosseisude ja uute õppekavade kohaselt. Sidemeeste erialalisi õppusi on peetud 458 korda 6787 osavõtjaga. Üksustest on rohkem õppusi teostanud: Pärnu maleva siderühm — 48 õppust 901 osavõtjaga; Tartu maleva sidekompanii — 42 õppust 978 osavõtjaga; Tallinna maleva sidekompanii — 40 õppust 1415 osavõtjaga; Valga maleva siderühm — 38 õppust 215 osavõtjaga.

Sideüksuste reorganiseerimine ja nende üksuste õppetegevuse rajamine kindlale alusele ning asetamine kindlatesse raamidesse ei jätnud mõjutamata ka nende üksuste õppetöö tulemusi.

R-kuulipilduja üksused on oma tegevuses näidanud üles elavust. Üldse on peetud 494 õppust, 8672 osavõtjaga. Õppusi on peetud: Võru maleva rk.-kompaniis — 92 õppust, Tartu maleva rk.-kompaniis — 91 õppust, Harju maleva rk.-üksikrühmas — 45 õppust, teistes vähem.

Gaasikaitseüksustele on peetud kokku 259 õppust 41.230 osavõtjaga. Õppusi on peetud: Viru maleva I Rakvere malevkonna g-komandos — 29 õppust; Sakalamaa maleva Viljandi g-komandos — 26 õppust; Pärnu maleva g-komandos — 22 õppust; Petseri maleva Petseri g-komandos — 20 õppust; Tartu maleva Tartu g-komandos — 16 õppust; Tallinna maleva Tallinna g-komandos — 16 õppust, teistes vähem. Lõuna-Eesti malevate gaasikomandodele oli suurimaks õppepäevaks ja katseks gaasikaitsepäev Valgas. Sel päeval g-meeskonnad näitasid üles oma praktilist oskust gaasikaitse teenistuse alal ja oma väljaõppe rahuldavat taset.

Võrreldes eriuksuste õppusi omavahel 1933/34. õppeaastal näeme, et ühe aasta jooksul iga eriuksus on keskmiselt korraldanud õppusi alljärgneva joonise kohaselt. Kõige rohkem õppusi on peetud suurtükiväe üksustes, kus keskmiselt iga patarei on käinud väljas 20,6 korda. Teiste väeliikide kohta leiame andmeid alljärgneval joonisel.

Õppeüksuste õppused.

1933/34. õppeaastal

Arvud tähendavad mitu korda keskmiselt üksustes õppusi korraldatud.

Joon. 16.

II. Laskeasjandus.

1. Laskeasjanduslikust tegevusest üldse.

Kaitseliidu tegevuse laialdasimaks, kõiki haara- vaks alaksi on olnud laskeala. Ei ole teisi tegevusala- sid, millest arvurikas kaitseliitlaste pere võtaks osa suurema elevusega kui lasketegevusest. Tagajärjena selle püsiva töö ja suure huvi tõttu laskeala vastu võ- me märkida suuri edusamme, mis on viinud edasi lai- masse relvade kasutamise oskuses. Kui meil 1933. a. oli klassilaskureid ja kütte 23%, siis on nende arv käesoleva ajani tõusnud 34,7% kaitseliitlaste üldar- vust. Nende kindlate laskuritega on kavakindlalt min- dud üle lahingusisuliste laskeharjutuste täitmisele.

Laskeasjanduslikust tegevusest väärivad lähemat käsitlust ja analüüsi järgmised alad:

1. laskejuhatajate kaadri väljakoolitamine;
2. lahingusisuliste laskeharjutuste korraldamine;
3. õppelaskmiste korraldamine;
4. võistluslaskmiste korraldamine;
5. parimate laskurite väljakoolitamine (laskur- klubide tegevus);
6. karikavõistluste korraldamine;
7. laskeradade soetamine ja väljaehitamine;
8. laskemoona ümberkohendamine ja täpsuslaske- moona valmistamine.

2. Laskejuhatajate kaadri välja- koolitamine.

Hea laskejuhatajate kaader on kindlaimaks pan- diks laskeala ajakohasele kõrgusele tõstmiseks. Laskejuhatajate kaadri täiendamine ja väljaõpetamine on olnud rea aastaid lasketegevuse väljaõpetamise kavades. See töö on annud seniajani häid tulemusi. On olemas üle tuhande väljaõpetatud laskejuhataja, kelle õlgadel lasub laskurite tegelik väljaõpetamine, sest ainuüksi palgaline kaader ei suuda kõiki lasku- reid välja õpetada ega üksustele korraldada laskehar- jutusi.

Tegevusaruandeaasta jooksul on korraldatud las- kejuhatajaile ja nende kandidaatidele 147 erikursust kestusega 1—3 päeva (v. tabel nr. 17). Neist kursust- est võttis osa 1381 laskejuhatajat ja laskejuhataja kandidaati, keda instrueeriti instruktoreite laskeõppuste ja laskmiste korraldamises ja relvade hooldamises. Las- kejuhatajate tähtsus kaitseliidu tegevuses ja laskmiste arenemine tingivad ka tulevikus sellaste kursuste kor- raldamist. Mida paremini on välja õpeta- tud laskejuhatajate kaader, seda pare- mad on eeldused üldise lasketaseme tõusuks.

Tabel nr. 17.

Laskejuhatajate kursused.

Nr. Nr.	Maleva nimetus	Kursuste arv	Kursuste vältus	Osavõtjaid		Laskejuha- taja arv malevas
				Laske- juhatajad	Laskejuha- taja kand.	
1	Tallinna	—	—	—	—	Laskejuhatajate instituuti ei ole. Laskmised viiakse läbi üksuste pealikute järelevalvel.
2	Tartumaa	6	2 päeva	92	26	204
3	Tartu	1	18 tundi	13	11	34
4	Narva	3	1 päev	26	37	62
5	Valga	4	1—3 päeva	26	20	56
6	Petseri	1	2 päeva	20	5	20
7	Harju	46	1—2 päeva	67	22	122
8	Järva	3	12—15 tundi	40	—	54
9	Sakalamaa	2	3 päeva	47	11	75
10	Saaremaa	10	1 päev	56	18	38
11	Lääne	26	8 t. — 2 p.	93	71	111
12	Pärnumaa	13	1—2 päeva	169	90	200
13	Pärnu	2	19 tundi	30	5	40
14	Viru	18	5 t. — 2 p.	126	43	132
15	Võru	12	2 päeva	146	71	138
Kokku		147	1—3 päeva	951	430	1286
				1381		

3. Lahingusisuliste laskmiste korraldamine.

Lahingusisuliste laskeharjutuste täitmisele meeskondadega asuti käesoleva aruandeaasta algul, s. o. 1933. a. kevadel. Kuni selle ajani on peamine rõhk pandud õppelaskmisele, et koolitada välja kindlaid punktilaskureid, kes oskavad anda tihedat tuld ja laskmist tehnilisest küljest õigesti toimetada. Niisuguseid kindlaid mehi 1933. a. algul oli 23% ja käesoleval ajal 34,7% kaitseliitlaste üldarvust.

Takistavalt lahingusisuliste laskeharjutuste korraldamisele mõjus kohaste, selleks eriliselt organiseeritud, laskeradade puudus, kuid sellest hoolimata on siin paljugi saadetud korda. Esirinnas lahingusisuliste laskeharjutuste korraldamises sammuvad Pärnu, Võru, Petseri malevad, kus iga klassilaskur ja kütt aasta jooksul on teinud läbi keskmiselt 2 lahingusisulist laskeharjutust. On ka malevaid, kus lahingusisuliste laskeharjutuste korraldamine veel ei ole läbi lõunud (vaata tabel nr. 18).

Laiade hulkade väljaõpetamine lasketegevusele tulevikus peab sündima võimalikult lähedal lahingolukorrale, kus laskur tegutseb vastavalt antud lahingolukorras, ja märgid kujutama mitmesuguseid lahingus ettetulevaid vaenlase siluette. Kui me siin suudame välja koolitada snaipereid-kütte, kes saavutavad kindlaid tulemusi mitmesugustes lahingutingimustes, nagu lastes kraavi servalt, künka või puu tagant, kaevikust jne., kütidega suurematelt kaugustelt, laskuritega vähematelt, siis on laskeasjanduse peale kulutatud aeg ja materjal taotelnud oma peamise eesmärgi. Seepärast väärrib suurimat tähelepanu lahingusisuliste laskeharjutuste mitmekesine korraldamine.

(Tabel nr. 18.)

Kaitseliitlaste osavõtt lahingusisulistest laskeharjutustest.

1. aprillist 1933. a. kuni 30. nov. 1934. a.

Nr. Nr.	Malev	Kütte ja klassilaskureid üldse	Peetud lahingusisulisi laskeharjutusi	Harjutustest osavõtjate arv	Mitu korda keskmiselt iga mees on osa võtnud lahingusisulistest laskeharjutustest
1.	Pärnu	219	46	699	3,2
2.	Võru	1103	269	3354	3
3.	Petseri	223	52	542	2,9
4.	Tartu	480	40	1002	2,3
5.	Sakalamaa	636	86	1194	2
6.	Järva	445	83	623	1,5
7.	Lääne	842	67	1128	1,5
8.	Saaremaa	681	124	842	1,2
9.	Narva	282	18	318	1,1
10.	Tartumaa	1224	158	1285	1
11.	Viru	598	51	484	0,9
12.	Valga	457	23	286	0,5
13.	Pärnumaa	855	91	359	0,4
14.	Harju	965	86	193	0,2
15.	Tallinna	759	5	104	0,14
Kokku:		9769	1199	12413	1,2

4. Õppelaskmiste korraldamine.

Õppelaskmiste korraldamine ja läbiviimine lasub täiel määral laskejuhatajail, välja arvatud Tallinna malev, kus õppelaskeharjutusi korraldavad allüksuste pealikud. Osavõtt õppelaskeharjutustest peegeldub meile tabelist nr. 19. Õppelaskeharjutustest osavõtt malevais ei ole ühesugune. Rohkem rõhku õppelask-

Tabel nr. 19.

Kaitseliitlaste osavõtt õppelaskeharjutustest 1. aprillist 1933. a. kuni 30. novembrini 1934. a.

Maleva nimetus	Sv. püssi laskeharjut.			Rklp. laskeharjutused			Püstolrklp. laskeharjut.			Püstoli laskeharjut.		
	Laskmiste üldarv	Laskeharjutustest osavõtjate arv	Mitu laskeharjutust keskm. iga tegev kaitseliitlane tegi kaasa	Laskmiste üldarv	Laskmisest osavõtjate üldarv	Mitu laskeharjutust keskm. iga tegevliige-koolitpidur tegi kaasa	Laskmiste üldarv	Laskmisest osavõtjate üldarv	Mitu laskeharjutust keskmiselt iga p-k. mees tegi kaasa	Laskmiste üldarv	Laskmisest osavõtjate üldarv	Mitu laskeharjutust keskmiselt iga pealik tegi kaasa
1. Tallinna . . .	566	10046	4,2	8	312	6	45	270	1,2	129	922	4
2. Tartumaa . . .	936	14196	4,1	22	149	1,7	195	871	4,7	328	1112	3
3. Tartu . . .	493	7531	4,6	26	616	11,6	26	535	6,7	96	1023	8
4. Narva . . .	387	8571	6,0	13	162	21	109	591	4,5	86	737	9,7
5. Valga . . .	443	4767	3,6	15	165	21	64	204	4	91	429	4,7
6. Petseri . . .	270	2681	5,1	23	357	7	116	422	7	83	307	7
7. Harju . . .	563	7502	2,9	6	78	3,9	61	249	3	161	775	3
8. Järva . . .	767	10952	5,3	8	57	4,4	88	450	5,5	180	876	5
9. Sakalamaa . .	428	4940	2,7	9	262	6,4	42	261	2	120	455	2
10. Saaremaa . .	381	3712	3,6	8	95	8	60	212	1,7	128	414	4
11. Lääne . . .	688	13060	6,0	14	107	6,8	93	360	7	318	1420	7
12. Pärnumaa . .	493	7063	3	9	76	6	84	259	3,5	135	323	1,6
13. Pärnu . . .	210	2000	4,0	11	145	7,2	29	315	10,5	36	332	6
14. Viru . . .	894	10418	4,11	29	273	9,7	121	514	3,6	188	838	4
15. Võru . . .	1290	15291	7,6	23	307	7,3	224	1164	6,5	268	1373	7
Kokku	8809	122730	4	224	3161	7	1357	6677	4	2347	11336	4,4

mistele on pandud Võru malevas, kus iga mehe peale tuleb 7,6 harjutust, Lääne malevas — 6, Narva ja Järva malevais — 5,3 ja Petseri malevas 5,1 harjutust. Kaunis passiivsed laskeharjutustest osavõtult on Sakalamaa ja Harju malevad.

Raskekuulipilduritega on kõik malevad, välja arvatud Tartumaa ja Valga malevad, töötanud üldiselt ühesuguselt (vaata tabel nr. 19). Tartumaa malev on oma kuulipildurid jätnud täiesti hooletusse. 1 aasta 8 kuu vältel iga nimekirjas seisev kuulipildur on kaasa teinud arvult 1,7 õppelaskeharjutust ehk 1 harjutuse aastast. Seda kiiduväärsemalt on oma r.-kuulipilduritega töötanud Valga malev, kus iga kuulipildur on laskeharjutustel käinud keskmiselt 21 korda. Püstolklp. laskeharjutuste läbivõtmises sammub esirinnas Pärnu malev — 10,5 harjutusega mehe kohta, selle järele Petseri malev — 7, Tartu malev — 6,7 ja Võru malev — 6,5 harjutusega iga püstolkuulipilduri kohta. Loidud p.-k. laskeharjutuste läbivõtmises on olnud Tallinna malev — 1,2 harjutust mehe kohta, Saaremaa — 1,7 harjutust ja Sakalamaa — 2 harjutust keskmiselt p.-k. mehe kohta.

Pealikuile on püstoli laskeharjutusi keskmiselt iga pealiku kohta korraldatud 4,4 harjutust. Esirinnas sammuvad siin Narva malev 9,7 harjutusega mehe kohta, Petseri, Võru ja Lääne malevad 7 harjutusega. Passiivsed on olnud Pärnumaa malev, kus iga püstolilaskuri peale on korraldatud ainult 1,6 harjutust, ja Sakalamaa malev — 2 harjutusega.

Õppelaskmise peale kulutatud padrunit arvu ühe mehe kohta väheneb iga aastaga, kuid lasketase, kütide ja klassilaskurite arv on järjest tõusnud, mis näitab, et laskejuhatajate poolt tehtud töö aastast aastasse muutub tagajärjekamaks. Nii kulutati õppelaskmistele keskmiselt iga nimekirjas seisva kaitseliitlase peale:

1929/1930. aastal	51 padrunit,
1930/1931. „	45 „
1931/1932. „	35 „
1932/1933. „	29 „
1933/1934. „	27 „

Iga raskekuulipilduri väljaõpetamiseks on kulutatud õppelaskmistele peale 1933/1934. a. 81 padrunit, iga püstolkuulipilduri peale 72 padrunit ja iga püstolikandja peale 49 padrunit.

Lasketasapinna üldist tõusu tõestab klassilaskurite ja kütide arvu suurenemine, mida näeme tabelist nr. 20.

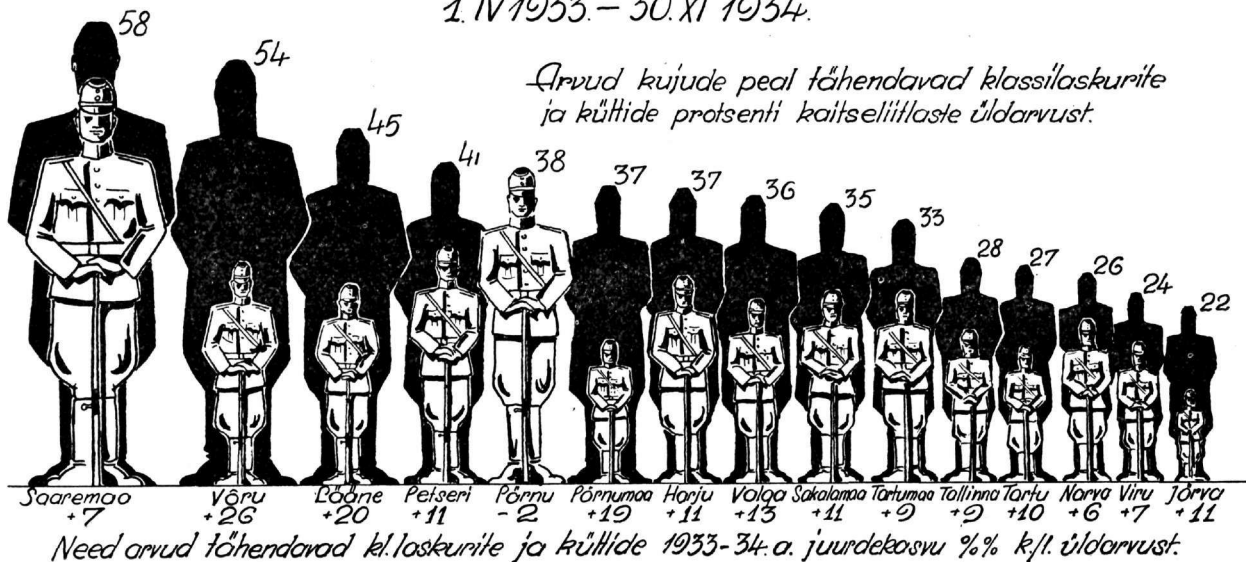
Tabel nr. 20.

Klassilaskurite ja kütide juurekasvu %/0/0 kaitseliitlaste üldarvust.

Nr. Nr.	M a l e v	Klassilaskurite ja kütide % kaitseliitlaste üldarvust 1932/33. a.	Klassilaskurite ja kütide % kaitseliitlaste üldarvust 30 XI 1934. a.	Juurekasvu % kaitseliitlaste üldarvust	Märkused
1	Saaremaa .	51	58	7	
2	Võru . . .	28	54	26	
3	Lääne . . .	25	45	20	
4	Petseri . . .	30	41	11	
5	Pärnu . . .	40	38	vähenenud 2 0/0	
6	Pärnumaa .	18	37	juurekasv 19	
7	Harju . . .	26	37	11	
8	Valga . . .	23	36	13	
9	Sakalamaa .	24	35	11	
10	Tartumaa .	24	33	9	
11	Tallinna . .	19	28	9	
12	Tartu . . .	17	27	10	
13	Narva . . .	20	26	6	
14	Viru . . .	17	24	7	
15	Järva . . .	11	22	11	
Kokku		23	34,7	11,7	

Klassilaskurite ja kütide juurekasvu %-es

1. IV 1933. — 30. XI 1934.

Aruanne klassilaskurite ja kütide kohta 30. novembriks 1934. a.

Nr. Nr.	Maleva nimetus	Kaitseliitlaste arv üksuses	II laskurklass			I laskurklass			Esilaskurid			II kütiklass			I kütiklass			Esikütid			Kokku küttele ja laskureid	Märked										
			Tuli juure	Viidud kõrge-masse klassi	Lahkunnud	Tuli juure	Viidud kõrge-masse klassi	Lahkunnud	Ohl 1. aprilliks 1934. a.	Lahkunnud	Viidud kõrge-masse klassi	Lahkunnud	Ohl 1. aprilliks 1934. a.	Lahkunnud	Viidud kõrge-masse klassi	Lahkunnud	Ohl 1. aprilliks 1934. a.	Lahkunnud	Viidud kõrge-masse klassi	Lahkunnud			Ohl 1. aprilliks 1934. a.	Lahkunnud	Viidud kõrge-masse klassi							
1	Tallinna	2821	379	151	90	417	14	108	11	53	11	129	21	55	36	5	35	26	39	9	4	52	11	9	2	18	759					
2	Tartumaa	3661	543	270	38	673	9	205	3	223	3	223	29	83	18	1	93	12	15	12	—	27	1	2	—	3	1224					
3	Tartu	1820	278	105	76	190	42	129	13	32	13	70	44	44	5	15	68	8	12	15	—	15	7	3	2	8	480					
4	Narva	1085	110	137	40	153	27	47	27	14	16	61	14	18	10	3	19	6	9	9	7	8	1	8	—	2	282					
5	Valga	1275	147	195	94	31	217	8	41	8	116	69	46	13	18	84	21	14	3	2	4	16	—	2	—	2	457					
6	Petseri	550	104	52	18	6	132	33	22	12	43	19	13	1	2	29	10	1	2	1	9	—	1	—	—	—	223					
7	Harju	2624	382	199	75	30	476	168	86	45	12	197	151	53	23	5	176	63	31	6	1	—	29	—	—	—	1	965				
8	Järva	2033	164	189	65	17	271	55	81	34	7	95	24	37	8	1	52	11	14	1	5	19	5	2	2	3	445					
9	Sakalamaa	1806	341	181	75	111	336	104	80	28	52	104	143	24	16	30	121	52	16	1	10	57	21	1	—	—	4	636				
10	Saaremaa	1181	391	93	50	48	386	144	50	53	10	131	69	55	13	4	107	34	13	11	1	35	11	2	3	1	5	581				
11	Lääne	1874	209	450	101	35	523	63	153	40	4	172	49	70	18	4	97	20	26	10	5	31	6	10	2	2	13	842				
12	Pärnumaa	2329	292	471	162	20	581	47	162	74	4	135	46	74	22	1	97	11	23	7	1	26	7	3	3	5	855					
13	Pärnu	57	174	39	1	50	162	26	4	—	4	26	18	2	—	1	19	7	1	—	1	7	5	1	—	—	219					
14	Viru	2445	245	—	—	311	—	—	—	—	—	130	85	—	—	—	115	18	—	—	—	31	9	—	—	—	1	598				
15	Võru	2056	329	551	193	112	575	138	271	108	43	258	103	145	46	26	176	40	54	13	13	68	9	16	4	2	7	1103				
Kokku		28127	3698	3757	1400	719	5402	1291	1624	831	219	1882	1020	983	342	135	1556	395	393	117	77	607	176	133	31	29	250	41	40	10	72	9769

5. Võistluslaskmiste korraldamine.

Laskevõistluste eesmärgiks on ergutada laskureid nende laskeosavuse arendamises, tõsta laiade laskurmasside huvi laskeala vastu ja asjast huvitatuid sundida uurima relvade laskeomadusi. Laskevõistluste töstavad esile uusi mõtteid relvade materjaalosa arendamises ja täiendamises, samuti sunnivad uurima ja valmistama head täpset laskemoona.

Möödunud laskehooajal on laskevõistlused olnud heaks Eesti nime propageerijaks ja Eesti värvide kaitsjaks välismaal, eriti Eesti-Soome maavõistluses, kus meie tublid laskurid oma võiduga soomlaste üle äratasid suurt tähelepanu Eesti vastu kõige kaugemate rahvaste laskurite peres.

Laiade laskurmasside lasketaseme tõstmiseks annavad parimaid tagajärgi kaitseliidu karikavõistlused, rühma, kompanii ja malevkonna sisemised laskevõistlused, mis kohtadel laskurite seas alati tekitavad elevust ja kõikide kaitseliitlaste, võib ütelda, laskealast „sarvist kinnihaaramist“.

Käesoleva aruande perioodil on kaitseliidus peetud 2009 mitmesugust laskevõistlust, seega iga nimekirjas seisva kaitseliitlase kohta üks laskevõistlus (vaata tabel nr. 24). Esirinnas sammuvad siin Tallinna malev, kus iga 6 kaitseliitlase peale tuleb üks laskevõistlus, ja Järva malev — iga 9 kaitseliitlase peale üks laskevõistlus. Need malevad on annud ka rõhuvat enamus laskureid, kes on karastatud paljudes laskevõistlustes, kaitseliidu laskurmeeskonda.

Suurima tähtsuse omavad karikavõistlused, mis annavad pildi üldisest lasketasemest. Karikavõistlustest on toodud ülevaade eripeatükis.

Tabel nr. 24.

Mitme nimekirjas seisva kaitseliitlase peale on korraldatud keskmiselt üks laskevõistlus 1929.—1934. a.

Nr. nr.	Malevad	Mitme nimekirjas seisva kaitseliitlase peale on korraldatud üks laskevõistlus				
		1929/30	1930/31	1931/32	1932/33	1933/34
1	Tallinna	20	2	20	14	6
2	Järva	49	45	30	23	9
3	Narva	13	14	17	10	11
4	Pärnu	18	17	13	11	12
5	Võru	49	28	23	17	13
6	Petseri	11	13	13	11	14
7	Tartumaa	61	46	24	16	14
8	Sakalamaa	36	17	17	19	16
9	Tartu	79	17	12	11	17
10	Lääne	74	67	30	22	20
11	Harju	26	33	26	15	20
12	Valga	31	43	33	22	21
13	Saaremaa	37	19	16	19	23
14	Pärnumaa	53	47	38	26	27
15	Viru	63	39	37	27	43
Keskmine tegevus kaitseliidus		41	32	23	17	14

L a s k e v õ i s t l u s e d

1. aprillist 1933. a. kuni 30. novembrini 1934. a.

Nr. Nr.	Malevate nimetused	Sõjaväepüssi võistlused						Püstitõlvõistl.		Väikekalatõlv.		Malevate meistervõistl.				Kaitseliidu meistervõistl.				Kariikavõistlused				Rahvusvahelised võistl.		Püstitõlv-kunilp.		R-kunilpild.		Kokku				
		Rahmades	Komp. V.	Malevk. V.	Maleva V.	Võistl. arv	OSAV. arv	Võistl. arv	OSAV. arv	Võistl. arv	OSAV. arv	Võistl. arv	OSAV. arv	Võistl. arv	OSAV. arv	Võistl. arv	OSAV. arv	Võistl. arv	OSAV. arv	Võistl. arv	OSAV. arv	Võistl. arv	OSAV. arv	Võistl. arv	OSAV. arv	Võistl. arv	Võistl. arv	OSAV. arv	Võistl. arv	Võistl. arv	OSAV. arv			
1	Peastaap	—	—	—	20 2127	76 1045	204 2220	2 174	2 75	2 81	—	48	—	13	—	33	2 4373	2 211	2 110	31 326	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	226		
2	Tallinn	—	—	138 2248	11 355	54 503	55 555	2 272	2 94	2 68	—	44	—	13	—	16	2 7331	2 682	2 123	6 225	—	—	—	—	—	—	—	—	—	481	13084			
3	Tartumaa	—	—	—	11 251	13 168	18 294	2 108	2 30	2 27	—	41	—	10	—	17	2 2023	2 165	2 102	10 111	—	—	—	—	—	—	—	—	—	255	12163			
4	Tartu	—	—	—	10 217	13 209	14 170	2 29	2 27	2 48	—	18	—	16	—	24	2 1509	2 76	—	18 229	—	—	—	—	—	—	—	—	—	94	3200			
5	Narva	—	—	—	12 277	8 97	8 129	2 85	2 45	2 35	—	24	—	8	—	9	2 2134	2 160	2 6	3 53	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61	3439			
6	Valga	—	—	—	1 25	3 28	3 28	2 100	2 28	2 16	—	23	—	13	—	13	2 1062	2 79	2 57	4 66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38	1797			
7	Petseri	—	—	—	3 59	3 28	3 28	2 100	2 28	2 16	—	23	—	13	—	13	2 1062	2 79	2 57	4 66	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
8	Harju	—	—	—	1 30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
9	Järva	—	—	—	9 131	51 969	12 334	1 36	21 194	18 128	2 189	2 46	2 31	40	—	20	2 2368	2 240	2 16	5 75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
10	Sakalamaa	—	—	—	25 302	54 936	11 373	4 119	34 271	44 439	2 134	2 62	2 34	50	—	26	2 3526	2 255	2 10	29 476	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11	Saaremaa	—	—	—	4 70	22 317	7 130	4 73	31 348	19 244	2 124	2 60	2 93	48	—	13	2 3611	2 436	2 80	15 250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Lääne	—	—	—	6 129	11 230	6 128	6 128	7 53	9 104	2 71	2 17	2 29	11	—	—	5	2 1965	2 173	2 11	1 35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13	Pärnumaa	—	—	—	5 127	25 802	12 346	2 77	26 284	6 101	2 186	2 64	2 89	32	—	6	2 3771	2 416	2 32	3 83	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Pärnu	—	—	—	3 54	18 757	8 201	21 256	23 294	2 199	2 27	2 53	28	—	13	10	2 1981	2 188	2 33	1 30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15	Viru	—	—	—	7 162	—	—	—	6 93	8 212	12 115	2 95	2 29	13	—	10	2 871	2 97	2 37	3 30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Võru	—	—	—	9 179	6 137	2 55	11 90	9 85	2 88	2 31	2 22	26	—	14	12	2 2585	2 204	2 6	8 122	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Kokku	108 1533	285 6022	351 7474	105 4141	345 3967	469 5230	2196	30 712	30 698	2 506	2 147	2 255	30 43008	30 3658	28 693	155 2273	14 182	7 72	6 60	2009 82877	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

6. Parimate laskurite väljakoolitamine ja laskurklubide tegevus.

Harilik õppelaskmine kõiki laskureid, eriti edasi-püüdlikumaid, ei rahulda. Et luua paremaid tingimusi nende edasiarendamiseks ja noorte lootustandvate ja laskespordist huvitatud kaitseliitlaste väljakoolitamiseks, on üle kogu maa kutsutud ellu 116 laskespordi klubi. Laskespordi klubid töötavad 3. mail 1933. a. kaitseliidu ülemalt kinnitatud „Kaitseliidu laskespordi klubide normaalpõhikirja“ ja 21. detsembril 1934. a. kinnitatud kodukorra alusel. Laskespordi klubide tegevus on praegu uue kodukorra kohaselt ümberorgani-seerimisel.

Laskespordi klubide ümber on koondunud kõik kaitseliidu parimad laskurid; tegevliikmeid oli 30. nov. kõigis klubides kokku 1046 kaitseliitlast ja 1267 kandidaati, seega kokku 2313 laskesportlast. Laskespordi klubide õlgadel on lasunud k.-l. laskurmeeskonna treeningharjutuste läbiviimine: nii oli 1933./34. a. treeningmeeskonnas 96 meest ja käesoleval aastal 211 meest. Tehtud töö laskespordi klubides on annud häid tagajärgi, mida näitab üldine lasketasapinna tõus kogu kaitseliidus ja laskevõistlusil saavutatud tagajärjed. Kui 1933. a. meil pinevatel laskevõistlustel kaitsvääga oli 10 meest, kes saavutasid 500 ja enam silma, tõusis nende „pooletonniliste“ meeste arv 1934. a. samadel võistlustel 15-ni.

Möödunud aasta k.-l. rekordsaavutus 300 m 60 lasuga oli 534 silma.

Praegu käib laskespordi klubides, alates novembrikuust 1934. a., järjekindel treening rohkem kui 200 mehega. K.-l. parimaist laskureist on välja valitud kandidaatideks ülemaailmsesse Roomas peetavate laskevõistluste meeskonda 6 meest täiskaliibrilise ja 6 meest väikekaliibrilise püssi peale.

Tabel nr. 25.

Kaitseliidus tegutsevad laskespordi-klubid 30. nov. 1934. a.

Nr. nr.	Malev	Laskespordi klubide arv	Liikmete arv klubides		Tegevliikmeid ringides			Kokku organi-seeritud laske-sportlasti
			Tegevliikm.	Kandidaate	Täis-kaliibr. v.-püssi	Väike-kaliibr. v.-püssi	Püstoli	
1	Petseri . . .	2	41	—	41	16	18	41
2	Tartumaa . . .	33	46	278	45	1	—	324
3	Pärnumaa . . .	1	19	51	13	9	5	70
4	Võru . . .	5	32	179	19	8	5	211
5	Lääne . . .	15	183	—	163	20	—	183
6	Viru . . .	4	20	164	18	4	4	184
7	Pärnu . . .	1	38	—	30	20	15	38
8	Sakalamaa . . .	7	200	—	125	143	75	200
9	Tartu . . .	2	14	14	13	11	8	28
10	Järva . . .	5	43	20	34	18	6	63
11	Harju . . .	16	139	51	131	—	8	190
12	Saaremaa . . .	7	8	167	7	2	—	175
13	Narva . . .	1	41	59	15	15	11	100
14	Valga . . .	3	17	73	17	5	3	90
15	Tallinna . . .	14	205	211	152	121	60	416
Kokku:		116	1046	1267	828	393	218	2313

K.-l. laskespordi klubide ringkond 10-mehelise meeskonnaga võtab osa ülemaailmsest väikekaliibrilise püssi korrespondents-laskevõistlusest maikuu s. a. Selle meeskonna ettevalmistamine lasub jällegi kohtadel laskespordi klubidel.

Laskespordi klubid on korraldanud järjekindlaid oma ja naaberklubide vahelisi laskevõistlusi, mis on karastanud mehi suuremateks laskevõistlusteks.

Käesoleva aasta tegevuse raskuspunkt laskespordi klubides peab olema uute lootustandvate meeste välja-koolitamine ja võistlustes karastamine suurmeisteri kutsele.

7. Laskeradade soetamine ja väljaehitamine.

Laskeradade soetamisel on võetud arvesse, et laskerada rahuldab üksusi siis, kui sel on võimalik lasta vähemalt 300 m kaugusele, sest järjest suurenev klassilaskurite ja küttide arv nõuab suuremate kauguste laskevõimalusi. Seepärast näeme, et laskeradade arv, kus laskekaugused on alla 300 m, on vähenenud 154 pealt 99 peale. Laskeradade arv, mis võimaldavad 300 m ja kaugemale laskmist, on aasta jooksul suurenenud 7 võrra (vaata tabel nr. 26).

Tabel nr. 26.

Kaitseliidu laskerajad 30. nov. 1934. a.

Nr. Nr.	Malev	Kaitseliidu laskeradade arv								
		Üldarv	Laskekaugused				Asuvad põllutöö- min. või omava- litsuse maalidel	Asuvad talumike maalidel	Kaitseliidu kasutada olevate laskeradade arv	Üldse k.-l. üksuste kasutada olevate laskeradade arv
			Alla 300 m	300 m	350–500 m	600 m				
1	Tallinna . . .	1	—	—	—	1	1	—	—	1
2	Tartumaa . . .	108	34	41	21	12	31	77	—	108
3	Tartu . . .	1	—	1	—	—	1	—	—	1
4	Narva . . .	13	4	7	2	—	12	1	2	15
5	Valga . . .	25	4	12	5	4	12	13	—	25
6	Petseri . . .	12	1	11	—	—	2	10	1	13
7	Harju . . .	50	3	23	11	13	30	20	—	50
8	Järva . . .	35	3	16	9	7	21	14	—	35
9	Sakalamaa . . .	50	5	24	12	9	9	41	1	51
10	Saaremaa . . .	42	7	19	9	7	3	39	—	42
11	Lääne . . .	36	3	11	5	17	22	14	—	36
12	Pärnumaa . . .	50	13	28	7	2	9	41	—	50
13	Pärnu . . .	—	—	—	—	—	—	—	1	1
14	Võru . . .	74	4	34	34	2	19	55	—	74
15	Viru . . .	66	18	34	6	8	20	46	—	66
Kokku		563	99	261	121	82	192	371	6	569

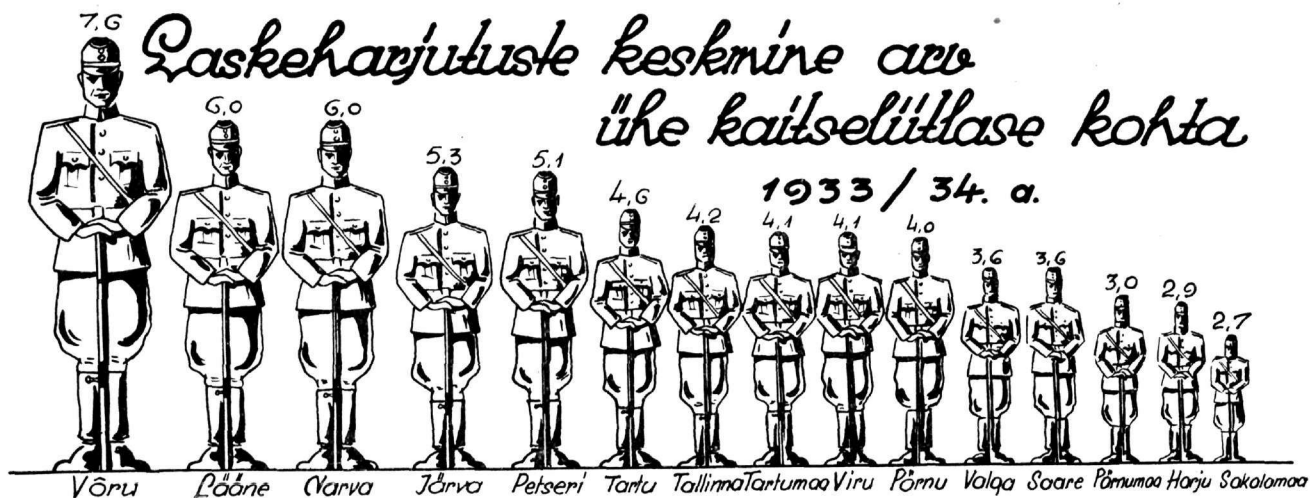
Laskeradade väljaehitamisel on aasta jooksul viidud läbi suured tööd laskeradade kuivatamisel, varjendite, kuulipüügivallide ehitamisel ja parandamisel, peamiselt kohalike kaitseliidu allüksuste eneste jõuga. Nende tööde peale kulutatud aeg ja materjal, mis kaitseliitlased on annud tasuta, ulatub väeringule ümberarvatult kümneisse miljonisse sentidesse.

Palju on korda saadetud laskeradade soetamisel ja korraldamisel, kuid veel rohkem tööd sel alal ootab järjekorda. On palju kohti, kus laskeradade võrk on hõre, laskureil tuleb palju kilomeetreid ära kõndida, et viimaks laskeharjutus läbi teha. Peame tundma nende väsimata töömeeste vastu suurimat lugupidamist, kes juba rida aastaid on sellega oma palavaimat kodumaa-armastust üles näidanud, et kaugelt laskerajale käies enesest välja arendada osavat relvakandjat-kodukaitsjat.

Kohalikud pealikud, omavalitsuse ja riigiasutuste juhid peavad tulema vastu ja tegema võimalikuks, et laskeradade võrk veel mitmekordseks tiheneks, sest kõiki kodukaitsjaid osavaiks relvakandjaks välja koolitada peab olema kõikide eesmärk. Laskeradade soe-

tamist tuleb jätkata seni, kui ei leidu enam kohta, kus kaitseliitlasele laskeväljale minnes kuluks üle ühe tunni.

Laskekool seab oma eesmärgiks kõigi kaitseliitlaste väljaõpetamise korralikeks laskureiks lahingulokorras. Selleks on tarvis laskeradade väljaehitamist korraldada nii, et laskur tegutseks lahingumiljões vähemalt oma laskekoha ja vastast kujutavate märkide ja selle ümbruse suhtes. Seepärast tuleb praegused „tulejooned“ ehitada ümber, ehitada normaalkaevikud-laskepesad ja „märkidejoon“ peab võimaldama mitmesuguste lahingus ettetulevate märkide ülesseadmist vastavalt lahingus ettetulevatele olukordadele (liikuvad, üürikeks ajaks ilmuvad, laskepilus olev vastane jne.).

Joon. nr. 27.

III. KARIKAVÕISTLUSED.

1. Karikavõistlustest üldse.

Karikavõistlusi on kaitseliit korraldanud neli aastat. Nad on kaitseliidu massi-võistlused, millede uurimisest peab tegema järeltulevikus tööks. Nende järgi hindame kaitseliitlaste massi lasketaset.

Edasi karikavõistlused on parimaks vahendiks üksuse ühistunde ja sisemise väärtuse tõstmiseks. Siin võistlevad kõik ühe ja üks kõigi eest. Ükski mees ei tohi üksuse ridades puududa, ükski ei tohi jääda passiivseks pealtvaatajaks oletades, et „küll teised teevad ära“. Iga mehe ülesanne on suur ja tähtis; iga üksiku mehe kaastöö aitab suure ja õilsa eesmärgi saavutamisele — oma üksus viia kõrgemale.

Karikavõistluste alal oleme teinud suuri edusamme. Neid võistlusi on korraldanud peaaegu 100% üksusi ja ka võistlustest osavõtjate arv on normaalne. Siiski on nõrkade laskurite % suur (17,3%). Paranemine on liiga väike (4,5%) aasta jooksul.

Teine nõrk külg on — üldiselt nõrgad tagajärjed püstolist laskmisel. Püstol on pea-

liku relv ja iga pealik peab sellest saavutama rahuldavad tagajärjed.

Karikavõistlused on „läbi löönud“. Nende sisust ja eesmärgist on saadud aru. Nad on kujunenud jõulisimaks ja tagajärjekaimaks tegevusalaks kaitseliidus. Iga pealik on kogu oma energia rakendanud tööle, et need tähtsamad võistlused läheksid korda, ja on püüdnud kõiki oma mehi tuua laskeradadele. Iga laskur on tõtanud laskerajale karikavõistlustele. Karikavõistlused on ka tulevikus üksusele ilusateks traditsioonilisteks võistlusteks, kus üksus terves oma koosseisus veedab laskerajal ilusa päeva ja oma parima tahte rakendab tööle, et võistelda ülemaalistel võistlustel kõikide teiste üksustega.

2. Sõjaväepüüsi karikavõistlused.

Sõjaväepüüsi karikavõistlustel osavõtjate üksuste % on tõusnud 1934. aastal 99,6-ni. Võib ütelda, et kõik üksused on korraldanud sõjaväepüüsi karikavõistlusi.

1930. a. oli karikavõistlustest osavõtjate arv 8.324 meest või 27,3% kaitseliitlaste aasta keskmisest arvust, 1931. a. 11.890 meest või 38,8%, 1932. a. — 19.349

meest või 65%, 1933. a. — 25.328 meest või 83,1%, 1934. a. on osavõtt arvuliselt küll natuke langenud — 25.328 mehelt 25.132-ni, mis aga teeb välja 87,53% kaitseliitlaste aasta keskmisest arvust.

Võistluspäeva üksuste nimekirjas seisvaist kaitseliitlastest võttis karikavõistlustest osa 94,22%.

Karikavõistluste keskmine lasketasapind 1931. a. oli kogu kaitseliidu kohta 24 silma, 1932. a. — 28 silma, 1933. a. — 35.330 silma ja 1934. a. tõusis see 38.982 silmani 80 võimalikust silmast.

Nii on jõurikas tõus kaitseliitlaste karikavõistlustest osavõtjate arvus kui ka nende lasketasemes. Ei ole aga siiski veel jõutud normini — 40 silma, milline eesmärk seati üles 1930. a.

Sõjaväepüüsi karikavõistlustest on malevad võtnud osa järgmiselt:

Nr. nr.	Malevad	Võistlustest osavõtjate arv	Osavõtt võistlustest üksustes	
			Tegevliikmete arv võistluspäevadel	Võistlustest osavõtu %
1.	Petseri	538	538	100
2.	Sakalamaa	1697	1700	100
3.	Lääne	1822	1885	96,6
4.	Järva	1864	1932	96,4
5.	Tallinna	2210	2308	95,7
6.	Viru	2392	2520	95,0
7.	Tartu	1486	1565	94,9
8.	Võru	1946	2051	94,8
9.	Tartumaa	3492	3701	94,3
10.	Pärnu	490	525	93,3
11.	Narva	741	803	92,3
12.	Pärnumaa	1981	2151	92,1
13.	Harju	2390	2625	91,0
14.	Saaremaa	976	1088	89,7
15.	Valga	1107	1280	86,58
Kokku		25132	26672	94,22

Kõik malevad on suure ülejäägiga toonud välja sundnormi laskureid, Petseri ja Sakalamaa malevais on olnud väljas kõik mehed.

3. Sõjaväepüüsi karikavõistluste tulemused.

Laske üldtasapind kogu kaitseliitlaste rohkearvulises peres on tõusnud 1933. a. 35,330 silmalt 38,982 silmani 1934. aastal. Võime loota, et käesoleva aasta karikavõistlustel saavutame esmakordselt nõutava miinimumi — 40 silma iga nimekirjas seisva tegevliikme kohta.

Malevate keskmised parimad ja nõrgimad tulemused on toodud alljärgnevas tabelis:

Nr. nr.	Malev	Maleva keskmine tulemus	Kõrgema üksuse keskmine	Parima üksuse keskmine	Keskmine tulemus	Keskmine tulemus
		1934. a.	1934. a.	1934. a.	1932. a.	1933. a.
1.	Sakalamaa	45,849	29,930	57,360	25,9	36,051
2.	Petseri	44,611	32,250	57,538	37,0	43,412
3.	Võru	43,687	33,134	62,344	28,5	38,807
4.	Tartumaa	42,887	23,125	65,653	30,0	39,775
5.	Lääne	42,312	29,166	55,660	28,0	42,546
6.	Saaremaa	40,858	21,176	55,552	34,7	40,145
7.	Narva	38,863	29,288	46,857	22,7	34,775
8.	Järva	38,621	26,889	54,860	20,0	30,455
9.	Tartu	38,355	29,472	47,915	27,4	34,382
10.	Harju	36,795	18,389	60,758	30,0	32,734
11.	Tallinna	36,612	29,259	68,095	26,4	34,439
12.	Pärnu	35,809	30,500	46,548	30,0	35,859
13.	Valga	34,565	20,390	54,781	28,5	30,078
14.	Pärnumaa	34,325	17,886	44,814	25,0	30,522
15.	Viru	32,759	18,834	52,442	26,3	30,312
Kokku:		38,982	17,886	68,095	28	35,330

Laskuringide tasapind.

Nr. nr.	Ringid	Nõrku	Rahuldavaid	Häid	Eeskujulikke	Keskmine	Keskmine	Keskmine
		0—25 %	26—50	51—70	71—80	silm	silm	tase on tõusnud aasta jooksul
1.	3. ring — eskadronid	10,4	55,2	33,1	1,3	42,419	34,662	7,757
2.	5. ring — üksikud jalaväe rühmad	13,3	50,1	35,2	1,4	42,035	38,764	3,271
3.	7. ring — malevate vähemad allüksused, mis alluvad otse maleva pealikule	15,8	47,9	33,6	2,7	40,960	39,679	1,281
4.	2. ring — maakompaniid	17,0	49,2	32,5	1,3	39,083	35,738	3,345
5.	1. ring — linnamalevkonnad	21,2	49,6	28,5	0,7	37,159	34,477	2,682
6.	6. ring — üksikud ratsarühmad	21,7	52,5	24,8	1,0	36,967	32,385	4,582
7.	4. ring — patareid	23,9	53,2	22,2	0,7	32,097	31,805	0,292

Tublit tööd on tehtud laskeasjanduse alal 3. ringis (eskadronides), 3. ring on eelmise aasta 4. kohalt tõusnud ringide esitsa, parandades oma keskmist tulemust 7,757 silma võrra.

4., 6. ja 1. ring peavad ka käesoleval aastal kinni kord võetud järjekorrast.

Üksuste tulemused laskuringides.

1. ring

(linna malevkonnad).

Nr. nr.	Malev	Üksus	Tegev- liik- mete arv	Osavõtjaid		Üksikmeeste tulemused			Eesk. 71—80	Üksuse keskmise	Hinne	
				Arv	%	Nõrk- 0—25%	Nõrka- de las- kurite %	Rah. 26—50				Hea 51—70
A. Suuremad linna malevkonnad.												
1.	Tallinna	Lõuna malevkond	325	321	98,77	67	20,9	144	108	2	40,074	Rahuld.
2.	"	Põhja "	404	386	95,54	97	25,1	161	125	3	37,388	"
3.	"	Kalevi "	316	302	95,57	102	33,8	129	69	2	33,240	"
B. Vähemad linna malevkonnad.												
1.	Tartu	Õppurmalevkond	318	316	99,4	4	1,3	182	127	3	47,915	"
2.	Tallinna	Kopli malevkond	70	70	100	7	10,0	27	35	1	46,728	"
3.	Tartu	Vab. R. V. malevkond	181	181	100	26	14,4	102	51	2	41,066	"
4.	Sakala	Viljandi I "	181	181	100	38	21,0	75	67	1	40,276	"
5.	Võru	Linna "	170	159	93,53	24	15,1	81	53	1	39,893	"
6.	Narva	Narva "	245	227	92,65	31	13,7	118	76	2	39,824	"
7.	Tallinna	Raudtee üks. pataljon	135	135	100	35	26,0	62	35	3	39,451	"
8.	Tartu	III malevkond	189	189	100	41	21,9	92	56	—	38,434	"
9.	Tallinna	Tehniline malevkond	144	138	95,83	29	21,0	62	45	2	38,431	"
10.	"	Sadama "	121	121	100	30	24,8	61	29	1	38,380	"
11.	Pärnu	Pärnu I "	288	276	95,8	41	14,9	161	74	—	38,202	"
12.	Tallinna	Ida "	179	173	96,65	52	30,0	82	37	2	34,871	"
13.	Viru	Rakvere I "	248	240	96,77	73	30,4	107	58	2	34,629	"
14.	Tallinna	Toompea "	192	181	91,14	58	32,0	90	34	—	32,093	"
15.	Valga	Valga I "	251	212	84,4	32	15,1	134	46	—	31,123	"
16.	Tartu	II "	163	137	84	32	23,4	83	22	—	30,307	"
17.	"	IV "	284	235	82,8	66	28,1	119	50	—	29,472	"
18.	Tallinna	Nõmme "	85	69	81,17	17	24,6	37	14	1	29,259	"
Kokku:			4489	4250	94,67	902	21,22	2109	1211	28	37,159	

2. ring

(maakompaniid).

1.	Tartumaa	Vesneri kompanii	49	49	100	—	0	1	35	13	65,653	Hea
2.	"	Ranna "	45	45	100	—	0	1	35	9	65,311	"
3.	Võru	Laitsna-Rogosi komp.	29	29	100	—	0	6	14	9	62,344	"
4.	Harju	Kernu kompanii	33	33	100	—	0	2	27	4	60,758	"
5.	"	Hageri "	60	60	100	1	1,6	6	45	8	60,400	"
6.	Tartumaa	Laeva "	49	49	100	—	0	9	38	2	58,387	"
7.	Võru	Erastvere "	50	50	100	—	0	3	45	2	57,800	"
8.	Sakala	Mõnnaste "	25	25	100	—	0	6	19	—	57,360	"
9.	Tartumaa	Kokora "	47	47	100	—	0	12	32	3	57,021	"
10.	Sakala	Adavare-Rutikvere k.	77	77	100	—	0	20	51	6	56,695	"
11.	Tartumaa	L.-Tähtvere "	46	46	100	1	2,2	9	33	3	56,043	"
12.	Lääne	Lähtru kompanii "	50	50	100	—	0	12	37	1	55,660	"
13.	Saaremaa	Kuressaare "	67	67	100	—	0	24	36	7	55,552	"
14.	"	Õppur- "	44	44	100	—	0	12	30	2	55,409	"
15.	Valga	Koorküla "	55	55	100	—	0	18	37	—	54,782	"
16.	Sakala	Sürgavere "	26	26	100	—	0	7	18	1	54,461	"
17.	Võru	Viitina "	35	35	100	1	2,9	11	19	4	54,428	"
18.	Sakala	Suislepa "	42	42	100	—	0	15	27	—	53,809	"
19.	Saaremaa	Kihelkonna "	53	53	100	—	0	17	32	4	53,584	"
20.	Sakala	S.-Jaani "	52	52	100	—	0	21	29	2	53,020	"
21.	Harju	Kodasoo "	58	58	100	2	3,4	16	38	2	52,896	"
22.	Tartumaa	Vaimastvere "	57	57	100	—	0	20	37	—	52,842	"
23.	Lääne	Loodna "	46	46	100	1	2,2	15	28	2	52,673	"
24.	Tartumaa	Saadjärve "	74	73	98,6	—	0	27	44	2	52,662	"
25.	Harju	Saku "	27	27	100	1	3,7	11	13	2	52,592	"
26.	Sakala	Õisu "	40	40	100	1	2,5	10	28	1	52,475	"
27.	Viru	Küti "	52	52	100	—	0	20	31	1	52,442	"
28.	Tartumaa	Alatskivi "	55	55	100	6	10,9	13	31	5	52,436	"
29.	Harju	Nabala "	28	28	100	—	0	11	17	—	52,357	"
30.	Saaremaa	Linnaümbr. "	74	74	100	1	1,3	34	38	1	52,270	"
31.	Tartumaa	Jõgeva "	50	50	100	—	0	25	24	1	51,940	"
32.	"	Maarja "	45	45	100	1	2,2	20	24	—	51,844	"
33.	Sakala	Keskmlvk. 1. "	50	50	100	3	6,0	17	26	4	51,800	"
34.	Saaremaa	Pihntla "	72	72	100	9	12,5	16	43	4	51,208	"
35.	Sakala	Lalsi "	21	21	100	—	0	11	10	—	51,095	"

Nr. nr.	Malev	Üksus	Tegevliikmete arv	Osavõtjaid		Üksikmeeste tulemused					Hinne	
				Arv	%	Nõrk 0-25	Nõrka-de las-kurite %	Rah. 26-50	Hea 51-70	Eesk. 71-80		Üksuse keskmine
36.	Valga	Jõgeveste kompanii	39	37	94,8	—	0	12	23	2	50,949	Hea
37.	Sakala	Keskmlvk. 2. „	30	30	100	2	6,6	10	18	—	50,900	„
38.	Tartumaa	Sootaga „	49	49	100	1	2,0	19	29	—	50,224	„
39.	Sakalamaa	Pärsti „	34	34	100	—	0	16	16	2	50,000	Rahuld.
40.	Lääne	Jõgisoo „	61	61	100	3	4,9	23	35	—	49,459	„
41.	Tartumaa	Pala „	82	76	92,7	5	6,6	22	42	7	49,365	„
42.	„	Valguta „	39	39	100	1	2,6	21	14	3	49,333	„
43.	„	Kaarepere „	46	46	100	—	0	23	23	—	49,174	„
44.	„	Laiuse „	51	51	100	2	3,9	23	25	1	49,058	„
45.	Saaremaa	Torgu „	45	44	97,78	—	0	20	23	1	49,044	„
46.	Viru	Vohnja „	37	37	100	4	1,8	12	21	—	48,973	„
47.	Järva	Koeru „	75	75	100	3	4,0	38	34	—	48,680	„
48.	„	Ambla „	60	60	100	1	1,6	28	29	2	48,600	„
49.	Sakala	Kõo „	61	61	100	2	3,3	29	29	1	48,229	„
50.	„	Kurista „	28	28	100	—	0	16	12	—	47,964	„
51.	Tartumaa	Meeksi „	76	72	95	3	4,1	31	35	3	47,763	„
52.	„	Kastre-Võnnu „	54	49	90,7	5	1,2	18	18	8	47,574	„
53.	Lääne	Luiuste „	50	50	100	—	0	34	15	1	47,480	„
54.	Harju	Jõelehtme „	50	48	96	2	4,2	26	20	—	47,280	„
55.	Saaremaa	Kogula „	53	53	100	2	3,8	29	22	—	47,150	„
56.	Tartumaa	Krüüdneri „	55	55	100	6	10,9	27	18	4	47,091	„
57.	Petseri	Värska „	54	54	100	2	3,7	27	24	1	46,981	„
58.	Viru	Salla „	56	56	100	3	5,3	28	24	1	46,964	„
59.	Sakala	Kaavere „	30	30	100	1	3,3	15	14	—	46,900	„
60.	„	Olustvere „	43	43	100	3	7,0	23	17	—	46,883	„
61.	Võru	Aleksandri „	40	38	95,0	—	0	19	17	2	46,700	„
62.	Sakala	S.-Kõpu „	46	46	100	—	0	36	10	—	46,690	„
63.	„	Tarvastu „	37	37	100	1	2,7	23	13	—	46,567	„
64.	„	Paistu „	49	49	100	1	2,0	30	18	—	46,428	„
65.	Narva	Vabriku „	55	55	100	3	5,5	33	19	—	46,382	„
66.	„	Vaivara mlvk. 3. kmp.	35	35	100	5	14,3	15	13	2	46,257	„
67.	Sakala	Pajusi kompanii	32	29	90,6	—	0	9	20	—	46,187	„
68.	Lääne	Vaikna „	33	33	100	—	0	21	11	1	46,181	„
69.	Harju	Kiiu „	40	38	95	1	2,7	19	15	3	45,975	„
70.	Saaremaa	Merikl. Kihelkonna r.	38	38	100	—	0	25	13	—	45,921	„
71.	Võru	Vastseliina kompanii	67	61	91,0	5	8,2	20	36	—	45,895	„
72.	„	Peri „	49	46	93,8	1	2,2	23	20	2	45,816	„
73.	Lääne	Vigala „	50	49	98	1	2,0	34	14	—	45,780	„
74.	Sakala	Puiatu „	29	29	100	—	0	19	10	—	45,655	„
75.	Lääne	Märjamaa „	77	77	100	4	5,2	47	26	—	45,640	„
76.	Võru	Antsla „	51	51	100	1	2,0	31	19	—	45,555	„
77.	Narva	Vaivara mlvk. 4. kmp.	40	40	100	5	10,3	20	15	—	45,525	„
78.	Lääne	Piirsalu-Risti „	58	58	100	6	13,4	29	22	1	45,396	„
79.	Valga	Helme-Patküla „	51	47	92,15	—	0	25	21	1	45,392	„
80.	Harju	Rapla „	47	47	100	5	10,6	24	18	—	45,234	„
81.	Võru	Misso „	56	50	89,2	2	4,0	20	28	—	45,232	„
82.	Sakala	K.-Jaani „	30	30	100	2	6,6	21	7	—	44,931	„
83.	Pärnumaa	Audru mlvk. 2. „	59	59	100	8	13,6	22	29	—	44,814	„
84.	Järva	Türi „	82	82	100	7	8,5	45	30	—	44,524	„
85.	Lääne	Kelise „	56	56	100	—	0	46	10	—	44,428	„
86.	Tartumaa	Kavilda „	54	54	100	8	15,0	24	22	—	44,370	„
87.	Pärnumaa	Keskmlvk. 3. „	91	90	98,9	6	6,6	48	36	—	44,208	„
88.	Järva	Väätsa „	46	46	100	5	10,9	25	16	—	43,869	„
89.	Lääne	Paadermaa „	29	28	97	—	0	22	6	—	43,724	„
90.	Võru	Võru „	100	89	89	9	10,1	29	48	3	43,620	„
91.	„	Veriora „	41	41	100	4	9,7	23	14	—	43,585	„
92.	Lääne	Koluvere-Kalju „	38	38	100	4	10,5	24	10	—	43,552	„
93.	Viru	Kunda „	54	54	100	4	7,4	31	19	—	43,462	„
94.	Lääne	Palivere „	38	38	100	6	15,8	29	22	1	43,236	„
95.	Harju	Raasiku „	26	26	100	3	11,5	15	8	—	43,154	„
96.	Petseri	Petseri „	69	69	100	13	18,8	27	29	—	43,116	„
97.	Võru	Kõlleste „	46	41	89,1	1	2,4	24	16	—	43,108	„
98.	Valga	Tõrva „	42	42	100	5	11,9	24	12	1	43,023	„
99.	Tartumaa	Ulila „	48	47	98	5	10,6	27	15	—	42,979	„
100.	Võru	Urvaste „	62	62	100	4	6,5	38	20	—	42,887	„
101.	Petseri	Meremäe „	56	56	100	1	1,8	42	13	—	42,857	„
102.	Lääne	Massu „	51	46	90,2	—	0	31	15	—	42,725	„
103.	„	Tolli „	53	47	88,7	3	6,4	24	20	—	42,660	„
104.	Sakala	Lustivere „	29	29	100	6	20,7	13	10	—	42,517	„
105.	Lääne	Asuküla „	45	45	100	6	13,3	20	19	—	42,488	„
106.	„	Veltsa „	34	34	100	6	17,7	18	10	—	42,440	„

Nr. nr.	Malev	Üksus	Tegevliikmete arv	Osavõtjaid		Nõrk 0-25	Üksikmeeste tulemused				Hinne		
				Arv	%		Nõrka-de las-kurite %	Rah. 26-50	Hea 51-70	Pesk. 71-80		Üksuse keskmine	
107.	Järva	Paide	komp.	70	70	100	11	15,7	37	22	—	42,400	Rahuld.
108.	Lääne	Oru	"	47	47	100	7	14,9	25	15	—	42,382	"
109.	Viru	Saksi	"	45	45	100	5	11,1	24	16	—	42,377	"
110.	Narva	Vaivara mlvk. 6.	"	54	52	96,3	7	13,5	28	16	1	42,374	"
111.	Sakalamaa	Kabala	"	34	34	100	5	14,7	21	7	1	42,088	"
112.	Tartumaa	Saare	"	72	66	92	7	10,6	32	26	1	41,944	"
113.	Lääne	Paatsalu	"	53	43	81,1	—	0	20	23	—	41,886	"
114.	Viru	Jõhvi	"	67	67	100	13	19,4	28	26	—	41,880	"
115.	Lääne	Taebla-Võnnu	"	56	56	100	1	1,8	45	10	—	41,833	"
116.	Saaremaa	Kärkla	"	48	42	87,5	1	2,3	25	16	—	41,791	"
117.	Pärnumaa	Häädemeeste m. 3.	"	84	82	96	8	9,8	48	25	1	41,761	"
118.	Tartumaa	Vastse-Kuuste	"	75	64	85,3	5	7,8	24	32	3	41,746	"
119.	Lääne	Kõrgesaare	"	51	51	100	3	5,9	19	9	—	41,709	"
120.	Harju	Valtu	"	49	49	100	7	14,3	27	15	—	41,673	"
121.	Järva	Koigi	"	69	69	100	7	10,1	45	17	—	41,623	"
122.	Harju	Saue	"	53	50	94,3	6	12,0	24	20	—	41,622	"
123.	"	Rae	"	42	40	95,2	4	10,0	22	14	—	41,595	"
124.	Tartumaa	Torma	"	81	70	86	4	7,7	34	30	2	41,494	"
125.	Tartumaa	Saarde mlvk. 2	"	86	84	97	12	14,3	40	32	—	41,453	"
126.	Harju	Kabala	"	56	56	100	9	16,1	29	18	—	41,410	"
127.	Lääne	Keina	"	47	43	91,5	5	11,6	17	21	—	41,319	"
128.	Viru	Voka	"	63	63	100	11	17,5	32	20	—	41,300	"
129.	Tartumaa	Toolamaa	"	36	33	91,7	2	6,1	17	14	—	41,222	"
130.	Võru	V.-Roosa	"	38	37	97,3	—	0	29	8	—	41,026	"
131.	"	Rõuge	"	35	35	100	4	11,5	23	8	—	40,942	"
132.	Tartumaa	Mooste	"	51	44	86,2	—	0	26	18	—	40,921	"
133.	Harju	Järvakandi	"	43	43	100	6	13,9	26	11	—	40,909	"
134.	Viru	Tudolinna	"	59	56	94,9	8	14,3	25	23	—	40,880	"
135.	Võru	V.-Antsla	"	57	55	96,49	1	1,8	43	10	1	40,474	"
136.	Sakala	Vastsemõisa	"	33	33	100	6	18,1	17	10	—	40,450	"
137.	Lääne	Kärdla	"	42	42	100	2	4,8	28	5	—	40,428	"
138.	Järva	Käru	"	61	60	96,8	5	8,3	39	16	—	40,416	"
139.	Võru	Koiola	"	67	59	88,0	—	0	45	14	—	40,310	"
140.	Saaremaa	Mustjala	"	56	51	91,07	3	5,9	31	17	—	40,071	"
141.	Tartumaa	Rannu	"	46	46	100	8	17,4	25	13	—	40,065	"
142.	Harju	Aruküla	"	57	57	100	10	17,5	15	32	—	40,053	"
143.	Lääne	Rõude	"	35	35	100	2	5,7	28	5	—	40,000	"
144.	Tartumaa	V.-Otepää	"	53	46	87	5	10,9	22	18	1	40,000	"
145.	Petseri	Mäe	"	53	53	100	4	7,5	40	9	—	39,906	"
146.	Viru	Iisaku	"	59	53	89,8	7	13,2	28	18	—	39,797	"
147.	"	Porkuni	"	75	75	100	15	20,0	36	23	1	39,693	"
148.	Pärnumaa	Tori mlvk. 2.	"	87	87	100	15	17,2	44	28	—	39,690	"
149.	"	" " 3.	"	55	55	100	11	20,0	24	20	—	39,436	"
150.	Tartumaa	Roela	"	51	51	100	10	19,6	26	15	—	39,254	"
151.	Lääne	Kullamaa üks.	"	30	30	100	4	13,3	18	8	—	39,166	"
152.	Tartumaa	Ahja	"	80	70	87,5	3	4,4	45	21	—	39,137	"
153.	"	Raadi	"	69	66	95,6	14	21,2	28	24	—	39,043	"
154.	"	Rasina	"	59	56	95	8	14,3	34	14	—	39,017	"
155.	Järva	J.-Jaani	"	70	70	100	9	12,9	46	15	—	38,885	"
156.	"	Anna	"	43	43	100	6	13,9	25	12	—	38,884	"
157.	Lääne	Lihula	"	101	91	90,1	10	11,0	54	24	3	38,762	"
158.	"	Noarootsi	"	57	57	100	12	21,1	34	11	—	38,684	"
159.	Järva	Vao	"	53	53	100	10	18,9	34	9	—	38,622	"
160.	Saaremaa	Lümmada	"	61	61	100	9	14,8	42	10	—	38,540	"
161.	Lääne	Haapsalu meridivisjon	"	64	64	100	18	28,1	25	20	1	38,297	"
162.	Tartumaa	Kuremaa kompanii	"	58	58	100	12	20,7	36	10	—	38,103	"
163.	Harju	Raiküla	"	56	56	100	12	21,4	30	14	—	38,053	"
164.	Pärnumaa	Karksi mlvk. 2. kmp.	"	53	47	88	5	10,6	26	16	—	37,924	"
165.	Sakala	Imavere kompanii	"	26	26	100	7	26,9	12	7	—	37,768	"
166.	Viru	Simuna	"	35	33	94,2	5	15,1	16	12	—	37,600	"
167.	Harju	Laitse	"	68	67	98,5	11	16,4	42	14	—	37,456	"
168.	Valga	Laatre	"	51	49	96	9	18,4	28	12	—	37,411	"
169.	Pärnumaa	Jakobi mlvk. 1. komp.	"	72	72	100	17	23,6	40	15	—	37,375	"
170.	"	Halliste " 1. "	"	50	50	100	13	26,0	27	10	—	37,300	"
171.	"	" " 3. "	"	56	49	87	7	14,3	22	20	—	37,138	"
172.	Harju	Kohila kompanii	"	55	52	94,5	13	25,0	22	17	—	37,072	"
173.	Sakala	Keskmlvk. 3. komp.	"	23	23	100	5	21,7	16	2	—	37,043	"
174.	Harju	Kuivajõe kompanii	"	37	33	91,9	8	24,2	11	14	—	36,973	"
175.	Valga	Hummuli	"	50	47	94	9	19,1	25	13	—	36,860	"
176.	Sakala	Umbusi	"	22	22	100	7	31,8	13	2	—	36,818	"
177.	Viru	Kalvi	"	41	41	100	6	14,6	27	8	—	36,609	"

Nr. nr.	Malev	Üksus	Tegevliikmete arv	Osavõtjaid		Nõrk 0-25	Üksikmeeste tulemused			Eesk. 71-80	Ühtsuse keskmine	Hinne
				Arv	%		Nõrka-de las-kurite %	Rah. 26-50	Hea 51-70			
178.	Narva	Kreenholmi kompanii	59	59	100	14	23,7	32	13	—	36,594	Rahuld.
179.	Saaremaa	Loona	48	43	89,58	7	16,0	20	16	—	36,583	"
180.	Pärnumaa	Karksi mlvk. 1. kmp.	63	50	79	4	8,0	24	22	—	36,571	"
181.	Tartumaa	Kambja kompanii	53	53	100	14	26,4	30	9	—	36,509	"
182.	Järva	Jäneda	48	47	97,9	7	14,9	33	7	—	36,500	"
183.	Tartumaa	Räpina	85	79	93	20	25,3	39	19	1	36,482	"
184.	Harju	Kolga	86	84	97,7	17	20,2	49	18	—	36,395	"
185.	Narva	Vaivara mlvk. 5. k.	34	31	91,18	6	19,3	14	11	—	36,381	"
186.	Valga	Sangaste kompanii	67	67	100	19	28,4	35	13	—	36,358	"
187.	Tartumaa	Päidla	56	52	93	10	19,2	29	13	—	36,268	"
188.	Lääne	Haapsalu üks. komp.	52	50	96,1	13	26,0	27	10	—	36,211	"
189.	Tartumaa	Kodijärve	61	55	90	12	21,8	25	18	—	36,098	"
190.	"	Tähtvere	39	38	97,4	10	26,3	18	10	—	35,974	"
191.	Harju	Harju-Risti	38	38	100	9	23,4	22	7	—	35,947	"
192.	Võru	Kasaritsa	81	71	87,6	10	14,1	43	18	—	35,913	"
193.	Pärnumaa	Vändra mlvk. 3. kmp.	60	56	93	10	17,9	35	11	—	35,883	"
194.	"	Audru " 3. "	84	75	89	14	18,7	44	17	—	35,667	"
195.	Tartumaa	Kavastu	83	78	94	18	23,1	38	21	1	35,398	"
196.	Valga	Taheva	31	27	87,09	1	3,7	22	4	—	35,258	"
197.	Harju	Juuru	71	68	95,8	16	23,5	37	15	—	35,183	"
198.	Saaremaa	Maasi	44	41	93,18	12	29,2	18	11	—	35,181	"
199.	Sakala	Põltsamaa 1.	97	97	100	27	27,8	51	19	—	35,051	"
200.	Järva	Eirmani	81	65	80,3	7	10,8	30	26	2	35,025	"
201.	Harju	Paldiski	81	72	89	14	19,5	38	19	1	35,009	"
202.	Tartumaa	Avinurme	55	39	70,9	2	5,1	14	22	1	34,945	"
203.	Saaremaa	Laimjala	23	20	86,96	3	15,0	9	8	—	34,869	"
204.	Pärnumaa	Halliste mlvk. 4.	45	43	97,7	11	25,6	21	11	—	34,822	"
205.	Harju	Varbola	43	38	88,3	6	15,8	22	10	—	34,698	"
206.	Järva	Kirna	55	55	100	16	29,1	31	8	—	34,564	"
207.	Harju	Kehtna	46	43	93,4	11	25,6	21	11	—	34,478	"
208.	Tartumaa	Ropka	54	47	87,0	8	17,0	30	9	—	34,407	"
209.	Pärnumaa	Vändra mlvk. 1.	88	87	98,9	26	29,9	42	19	—	34,307	"
210.	Võru	Vastse-Antsla	69	65	94,2	8	12,3	46	11	—	34,029	"
211.	Harju	Järlepa	39	36	92,3	12	33,4	14	10	—	33,923	"
212.	Viru	Mäetaguse	46	43	93,4	11	25,6	23	9	—	33,913	"
213.	Harju	Anija	60	48	80	6	12,5	40	2	—	33,883	"
214.	Valga	Keeni	36	31	86,9	6	19,4	18	7	—	33,861	"
215.	Viru	Kunda-Malla	53	53	100	19	35,8	25	9	—	33,773	"
216.	Pärnumaa	Karksi mlvk. 3.	51	43	84,3	4	9,3	31	8	—	33,509	"
217.	Narva	Vaivara mlvk. 2.	37	30	81,81	3	10,0	18	9	—	33,487	"
218.	Tartumaa	Aakre	47	47	100	14	29,8	27	6	—	33,298	"
219.	Saaremaa	Abruka	52	40	76,92	2	5,0	26	12	—	33,269	"
220.	Pärnumaa	Audru mlvk. 4.	64	57	89	13	22,8	29	15	—	33,203	"
221.	Võru	Kärgula	52	49	92,3	10	20,5	29	10	—	33,134	"
222.	Lääne	Emmaste	50	47	94	15	31,9	19	13	—	33,100	"
223.	Pärnumaa	Häädemeeste m. 1. k.	72	63	87	14	22,2	35	14	—	33,055	"
224.	Valga	Karula kompanii	68	65	95,58	18	27,7	36	11	—	32,956	"
225.	Viru	Pada	77	74	96,1	23	31,1	39	12	—	32,831	"
226.	Lääne	Kirbla	53	39	73,6	3	7,7	21	15	—	32,811	"
227.	Pärnumaa	Audru mlvk. 1. kmp.	89	85	95,5	30	35,3	31	24	—	32,708	"
228.	Harju	Kõnnu	53	48	90,5	12	25,0	28	8	—	32,641	"
229.	Järva	Tapa	64	59	92,2	15	25,4	29	15	—	32,547	"
230.	Pärnumaa	Keskmlvk. 1.	78	76	97,4	25	32,9	39	12	—	32,525	"
231.	Viru	Kohtla valla	47	45	95,7	19	42,1	16	10	—	32,467	"
232.	Harju	Ravila	55	51	92,7	13	25,5	30	8	—	32,309	"
233.	"	Riisipere	27	24	88,9	5	20,8	14	5	—	32,296	"
234.	Valga	Laanemetsa	56	53	94,6	16	30,2	26	11	—	32,160	"
235.	Järva	Võhmuta	46	34	73,9	7	20,6	11	16	—	32,043	"
236.	Pärnu	Meriüksused	68	64	94,1	17	26,6	40	7	—	31,956	"
237.	Harju	Nehatu	45	39	86,6	9	23,1	25	5	—	31,888	"
238.	Viru	Rakvere valla	68	64	94,1	21	32,8	35	8	—	31,779	"
239.	Saaremaa	Uuemõisa	53	53	91,38	13	24,5	29	11	—	31,620	"
240.	Narva	Vaivara mlvk. 1.	51	44	86,28	10	22,7	20	14	—	31,570	"
241.	Järva	Esna	60	60	100	22	36,6	31	7	—	31,350	"
242.	Pärnumaa	Saarde mlvk. 3.	53	41	77,3	6	14,6	23	12	—	31,240	"
243.	Tartumaa	Haaslava	43	34	79	9	26,5	15	10	—	31,139	"
244.	Harju	Alavere	48	40	84	9	22,5	19	12	—	31,085	"
245.	Lääne	Sinalepa	50	50	100	21	42,0	21	8	—	30,780	"
246.	Pärnumaa	Halliste mlvk. 2.	89	72	80,9	9	12,5	43	20	—	30,622	"
247.	Järva	Jäneda õppur-	58	58	100	24	41,4	30	4	—	30,500	"
248.	Pärnumaa	Vändra mlvk. 2.	84	79	94	28	35,4	37	14	—	30,488	"

Nr. nr.	Malev	Üksus	Tegev- liik- mete arv	Osavõtjaid		Nõrk 0—25	Üksikmeeste tulemused			Eesk. 71—80	Üksuse keskmine	Hinne
				Arv	%		Nõrka- de las- kurite %	Rah. 26—50	Hea 51—70			
249.	Harju	Ingliste komp.	33	31	93,09	9	29,0	16	6	—	30,242	Rahuld.
250.	Viru	Illuka	56	52	94,6	18	34,6	30	4	—	29,893	"
251.	"	Palmse	84	82	97,6	36	43,9	34	12	—	29,726	"
252.	Harju	Peningi	41	33	80,5	7	21,2	20	6	—	29,561	"
253.	Viru	Aaspere	84	82	97,6	37	45,1	31	14	—	29,535	"
254.	Saaremaa	Leisi	49	36	73,47	3	8,3	23	10	—	29,516	"
255.	Pärnumaa	Jakobi mlvk. 3.	44	41	93,1	14	34,1	19	8	—	29,500	"
256.	Pärnumaa	Tori mlvk. 1.	78	62	79,5	12	19,4	32	18	—	29,487	"
257.	Järva	Lehtse	53	45	84,9	13	27,7	23	9	—	29,452	"
258.	Saaremaa	Pärsamaa	38	31	81,58	7	22,6	20	4	—	29,421	"
259.	Pärnumaa	Häädemeeste m. 2. k.	67	57	85	17	29,8	33	7	—	29,388	"
260.	"	Saarde mlvk. 4. kmp.	59	48	81	12	25,0	31	5	—	29,338	"
261.	Tartumaa	V.-Kuuste kompanii	74	67	90	19	28,7	42	6	—	29,310	"
262.	Pärnumaa	Saarde mlvk. 4 kmp.	41	39	95	12	30,8	19	8	—	29,000	"
263.	Järva	Roosna-Alliku	60	58	96,7	23	39,7	28	5	2	28,900	"
264.	Tartumaa	Rõngu	63	62	98	27	43,5	25	10	—	28,873	"
265.	Pärnumaa	Jakobi mlvk. 2.	75	73	97	32	43,8	32	9	—	28,813	"
266.	Harju	Triigi	53	48	90,5	16	33,3	23	8	1	28,717	"
267.	Pärnumaa	Keskmlyk. 2.	71	71	100	28	39,4	34	9	—	28,577	"
268.	"	Vändra mlvk. 4.	59	57	97	25	43,9	25	7	—	28,508	"
269.	Viru	Haljala	69	68	98,5	33	48,5	24	11	—	28,289	"
270.	"	Kohtla-Järve	60	56	93,3	24	42,9	22	10	—	28,217	"
271.	Valga	Tõlliste	35	27	77,2	7	25,9	14	6	—	28,000	"
272.	Viru	Rägavere	96	94	97,9	43	45,6	37	14	—	27,927	"
273.	"	Undla	95	83	87,3	34	40,9	30	19	—	27,052	"
274.	"	Paasvere	81	75	92,59	29	38,7	42	4	—	26,345	"
275.	Harju	Viimsi	48	48	100	25	52,1	20	3	—	25,562	"
276.	Saaremaa	Muhu-Suure	37	26	70,27	7	24,6	15	4	—	24,459	Nõrk
277.	Viru	Vao	76	64	84,2	26	40,6	27	11	—	24,210	"
278.	Harju	Keila	80	58	72,5	20	34,3	31	7	—	23,525	"
279.	Viru	Maidla	59	55	93,2	31	56,4	16	8	—	23,200	"
280.	Harju	Kaiu	44	36	81,8	17	47,2	16	3	—	22,500	"
281.	Valga	Kuigatsi	93	66	70,98	31	47,9	21	14	—	22,290	"
282.	Viru	Lüganuse	62	58	93,5	32	55,2	20	6	—	21,790	"
283.	Saaremaa	Muhu-Ellamaa	34	24	70,59	10	41,7	12	2	—	21,176	"
284.	Viru	Vihula	77	66	85,7	42	63,6	15	9	—	20,779	"
285.	"	Sõmeru	90	78	86,6	49	62,8	24	5	—	18,834	"

Vähese osavõtu tõttu väljalangenud üksused.

1.	Harju	Keila tehnil.	65	45	69,2	3	6,6	17	23	2	34,846	Rahuld.
2.	"	Kloostri	90	51	56,7	14	27,4	16	21	—	22,044	Nõrk
3.	Valga	Kaagjärve	82	52	63,4	14	27,1	29	9	—	20,390	"
4.	Harju	Harku	90	60	66	29	48,3	21	10	—	18,389	"
Kokku:			15863	14898	93,88	2586	17,03	7335	4834	188	39,083	

3. ring

(eskadronid).

1.	Järva	Tapa eskadron	43	43	100	—	0	17	23	3	54,860	Hea
2.	Sakalamaa	Tarvastu	27	27	100	—	0	14	11	2	52,007	"
3.	Järva	J.-Jaani	69	68	98,4	—	0	36	31	1	50,002	"
4.	Sakalamaa	Keskmlyk.	31	31	100	—	0	20	11	—	47,129	Rahuld.
5.	"	Põltsamaa	70	70	100	—	0	49	21	—	46,514	"
6.	Lääne	Märjamaa	45	45	100	—	0	32	13	—	46,044	"
7.	Sakalamaa	Pilistvere	47	47	100	5	10,6	22	19	1	45,510	"
8.	Järva	Türi	52	51	98,1	8	15,7	18	25	—	44,923	"
9.	"	Paide	50	50	100	2	4,0	39	8	1	40,920	"
10.	Võru	Lasva-Pindi	55	50	90,9	5	10,0	35	10	—	38,145	"
11.	Sakalamaa	Paistu	39	39	100	8	20,5	21	10	—	37,948	"
12.	Tartu	Ratsa	42	42	100	10	23,8	24	8	—	36,643	"
13.	Tallinna	Üksik-	64	60	93,7	15	25,0	30	14	1	32,868	"
14.	Järva	Koeru	86	71	82,6	19	26,8	36	16	—	30,965	"
Kokku:			720	694	96,4	72	10,37	393	220	9	42,419	

4. ring

(patareid).

1.	Petseri	Petseri patarei	36	36	100	—	0	14	22	—	52,416	Hea
2.	Sakalamaa	Maleva pat. nr. 1	31	31	100	1	3,2	23	7	—	46,032	Rahuld.
3.	Tartu	Suurt. divisjon	127	127	100	22	17,3	63	41	1	42,614	"

Nr. nr.	Malev	Üksus	Tegevliikmete arv	Osavõtjaid		Üksikmeeste tulemused					Hinne	
				Arv	%	Nõrk 0-25	Nõrka-de las-kurite %	Rah. 26-50	Hea 51-70	Besk. 71-80		Üksuse keskmine
4.	Sakalamaa	Maleva pat. nr. 2	24	24	100	3	12,5	14	7	—	41,710	Rahuld.
5.	Pärnu	Pärnu patarei	72	59	82	6	10,7	39	14	—	33,014	"
6.	Tartumaa	Räpina "	67	63	94	20	31,7	38	5	—	31,880	"
7.	Narva	Vaivara "	58	49	84,49	13	26,5	26	10	—	31,345	"
8.	Viru	Rakvere srt. divisjon	91	79	86,8	28	35,4	29	21	1	31,086	"
9.	Tallinna	Suurtk. divisjon	117	100	85,4	32	32,0	43	24	1	30,042	"
10.	Viru	Jõhvi patarei	94	89	94,6	31	34,8	40	16	2	30,024	"
11.	Tartumaa	Mäkisa "	48	43	89,6	7	16,3	34	2	—	29,291	"
12.	Narva	"	66	50	75,76	9	18,0	31	10	—	29,288	"
13.	Järva	Tapa "	36	32	88,9	7	21,9	20	4	1	28,889	"
14.	"	Paide "	27	27	100	13	48,1	13	1	—	26,889	"

Vähese osavõtu tõttu väljalangenud üksused:

1.	Valga	Valga patarei	63	39	61,99	11	28,2	24	4	—	21,063	Nõrk
		Kokku:	987	848	85,9	203	23,94	451	188	6	32,097	

5. ring

(üksikud jalaväerühmad).

1.	Tartumaa	Vara üks. rühm	33	33	100	—	0	1	28	4	64,121	Hea
2.	"	Tammistu "	33	33	100	1	3,3	3	26	3	60,484	"
3.	"	Ulvi "	35	35	100	1	2,9	5	22	7	60,057	"
4.	Võru	Saaluse "	41	41	100	1	2,4	7	28	5	59,512	"
5.	"	Haanja "	39	39	100	—	0	8	29	2	58,487	"
6.	Harju	Loksa "	31	31	100	—	0	3	24	4	58,387	"
7.	Petseri	Laura "	39	39	100	—	0	8	30	1	57,538	"
8.	Harju	Prangli "	25	25	100	1	4,0	7	14	3	54,680	"
9.	Tartumaa	Laekannu "	26	25	96,1	—	0	4	21	—	54,500	"
10.	Harju	Tuhala "	26	26	100	1	3,9	8	17	—	54,340	"
11.	Tartumaa	Välgi "	21	21	100	—	0	5	16	—	54,333	"
12.	Sakalamaa	Kaansoo "	16	16	100	—	0	7	9	—	53,687	"
13.	Lääne	Ellamaa "	44	44	100	—	0	14	29	1	53,090	"
14.	Valga	Holdre "	21	22	100	—	0	6	16	—	53,045	"
15.	Võru	Nursi "	28	28	100	—	0	11	16	1	52,678	"
16.	Harju	Mõigu "	30	30	100	—	0	10	20	—	52,100	"
17.	Lääne	Sipa "	27	27	100	2	7,4	10	13	2	49,925	Rahuld.
18.	Harju	Lohu "	20	20	100	—	0	11	9	—	49,450	"
19.	Tartumaa	Luunja "	28	27	96,43	3	11,1	6	15	3	49,071	"
20.	Võru	Karilatsi "	27	27	100	2	7,4	10	15	—	48,593	"
21.	Sakalamaa	Kärstna "	28	28	100	—	0	16	12	—	48,280	"
22.	Võru	Mõniste "	37	37	100	1	2,7	19	17	—	48,216	"
23.	Tartumaa	Elistvere "	32	32	100	1	3,1	17	14	—	47,687	"
24.	Järva	Laupa "	34	34	100	—	0	23	11	—	47,676	"
25.	Viru	Roela "	19	19	100	—	0	12	6	1	47,052	"
26.	Saaremaa	Ruhnu "	32	32	100	—	0	21	10	1	47,000	"
27.	Narva	Kallivere "	35	35	100	5	14,3	18	12	—	46,857	"
28.	Tartumaa	Lohusuu "	40	32	80	—	0	6	25	1	46,776	"
29.	Pärnu	Papiniidu "	31	31	100	1	3,2	20	10	—	46,548	"
30.	Võru	Krabi "	20	19	95	—	0	11	8	—	46,500	"
31.	Narva	Permisküla "	34	34	100	6	17,7	9	19	—	46,500	"
32.	Harju	Vihterpalu "	34	34	100	3	8,8	17	14	—	46,470	"
33.	Sakalamaa	Riidaja "	37	37	100	1	2,7	22	14	—	46,432	"
34.	Tartumaa	Puurmanni "	40	40	100	2	5,0	21	17	—	46,050	"
35.	Harju	Rapla rk. "	23	22	95,7	2	9,1	9	11	—	45,609	"
36.	Võru	Kioma "	27	27	100	—	0	17	10	—	45,259	"
37.	Lääne	Varbla "	28	28	100	—	0	23	5	—	45,250	"
38.	Harju	Vaida "	30	30	100	—	0	20	9	1	45,250	"
39.	Võru	Kooraste "	52	52	100	2	3,8	28	21	1	44,846	"
40.	Sakalamaa	Tuhalaane "	19	19	100	5	21,0	6	8	—	44,421	"
41.	Tartumaa	Härjanurme "	20	20	100	—	0	16	4	—	44,300	"
42.	Tartumaa	Uderna "	20	20	100	1	5,0	12	6	1	44,150	"
43.	Harju	Saku "	25	25	100	4	16,0	12	9	—	43,880	"
44.	"	Kohila "	21	21	100	5	23,8	6	10	—	43,714	"
45.	Tartumaa	Võõpsu "	42	40	95	2	5,0	21	17	—	43,547	"
46.	Võru	Timo "	33	33	100	2	6,6	21	10	—	43,393	"
47.	Harju	Kurna "	24	22	91,6	3	13,6	8	11	—	43,291	"
48.	Järva	Alliku "	45	45	100	3	6,6	30	12	—	42,977	"
49.	Võru	Põlgaste "	34	32	94,1	1	3,1	23	8	—	42,812	"
50.	Järva	Tamsalu "	23	23	100	3	13,0	13	7	—	42,696	"

Nr. nr.	Malev	Üksus	Tegev- liik- mete arv	Osavõtjaid		Nõrk- 0-25	Üksikmeeste tulemused			Eesk. 71-80	Üksuse keskmine	Hinne
				Arv	%		Nõrka- de las- kurite %	Rah. 26-50	Hea 51-70			
51.	Tartumaa	Palupera üksik rühm	41	39	95	8	20,5	12	19	—	42,682	Rahuld.
52.	Petseri	Pankjavitsa	32	32	100	3	9,4	19	10	—	41,937	"
53.	Tartumaa	Tamme	36	36	100	6	16,6	18	12	—	41,917	"
54.	Lääne	Kõpu	31	31	100	3	9,7	19	9	—	41,709	"
55.	Tartumaa	Meeri	32	32	100	4	12,5	17	11	—	41,687	"
56.	Võru	Vastse-Roosa	19	19	100	1	5,3	14	4	—	41,473	"
57.	Järva	Mäo	34	34	100	3	8,8	23	8	—	41,325	"
58.	Valga	Pikasilla	24	22	91,6	1	4,5	14	7	—	41,208	"
59.	Lääne	Suuremõisa	45	44	97,7	5	11,4	24	15	—	41,193	"
60.	Võru	Leevi	33	33	100	—	0	29	4	—	41,181	"
61.	"	Linnamäe	29	29	100	2	6,9	18	9	—	40,862	"
62.	Tartumaa	Vastse-Otepää	27	23	85	—	0	14	9	—	40,747	"
63.	Petseri	V.-Irboska	24	24	100	3	12,5	14	7	—	40,666	"
64.	Võru	Orava	43	41	95,3	3	7,3	29	9	—	40,558	"
65.	"	Tsooru	38	38	100	2	5,3	26	10	—	40,552	"
66.	Tartumaa	Elva	46	46	100	11	23,9	21	14	—	40,456	"
67.	Võru	Vaabina	41	41	100	3	7,3	26	12	—	40,439	"
68.	Tartumaa	Pangodi	36	36	100	6	16,6	20	10	—	40,417	"
69.	"	Mäksa	44	36	81,8	—	0	21	12	3	40,204	"
70.	Lääne	Vormsi	37	33	89,2	4	12,2	18	11	—	39,595	"
71.	Harju	Pääsküla- Tänasilma	29	29	100	6	20,7	16	17	—	38,931	"
72.	Valga	Sooru	45	41	91,1	1	2,4	29	11	—	38,911	"
73.	Tartumaa	Konguta	38	38	100	8	21,5	22	8	—	38,553	"
74.	Harju	Vääna	35	32	91,4	5	15,6	20	7	—	38,286	"
75.	Tartumaa	Luke	40	40	100	9	22,5	23	7	1	38,100	"
76.	Võru	Loosi	26	20	76,9	—	0	10	10	—	37,884	"
77.	Järva	Kolu	39	39	100	9	23,1	20	10	—	37,615	"
78.	Võru	Kähri	37	32	91,8	1	3,1	29	2	—	37,540	"
79.	Järva	Nõmmküla	45	45	100	13	28,8	20	12	—	37,333	"
80.	Lääne	Saulepi	31	30	96,9	6	20,0	19	5	—	37,225	"
81.	Valga	Lõve-Leebiku	34	30	88,2	3	10,0	22	5	—	36,794	"
82.	Tartumaa	Kirepi	26	26	100	7	26,0	14	5	—	36,577	"
83.	Harju	Järvakandi teh.	25	25	100	7	28,0	11	7	—	36,480	"
84.	Viru	Tudu	55	55	100	15	29,1	27	13	—	36,327	"
85.	Võru	Valgjärve	43	35	81,3	1	2,9	23	11	—	36,139	"
86.	Valga	Tagula-Kori- järve	18	16	88,8	4	25,0	7	5	—	36,056	"
87.	Tartumaa	Aru	30	29	97	7	29,1	16	6	—	35,966	"
88.	Viru	Peresaare	21	21	100	4	19,0	13	4	—	35,666	"
89.	Võru	Saru	24	21	87,5	1	4,8	13	7	—	35,541	"
90.	Tartumaa	Kasepää	21	19	90	5	26,3	8	6	—	35,381	"
91.	Harju	Nõva	23	19	83	2	10,6	13	4	—	35,174	"
92.	Järva	Albu	41	41	100	13	31,7	22	6	—	35,097	"
93.	Harju	Kuimetsa	33	31	93,9	11	35,5	10	10	—	35,000	"
94.	Järva	Aegviidu	41	39	95,0	13	33,3	14	12	—	33,585	"
95.	Tartumaa	Mustvee	48	38	79	8	21,5	14	16	—	33,437	"
96.	"	Hellenurme	20	19	95	6	31,8	9	4	—	32,950	"
97.	"	Kahkva	39	38	98	13	34,2	21	4	—	32,513	"
98.	Petseri	Vilo	34	34	100	12	35,3	17	5	—	32,294	"
99.	"	U.-Irboska	28	28	100	8	28,6	18	1	1	32,250	"
100.	Järva	Vägeva	34	34	100	13	38,2	15	6	—	31,205	"
101.	Harju	Ellamaa	6	6	100	1	16,6	5	—	—	31,000	"
102.	Tartumaa	Otepää	44	41	93	15	36,6	22	4	—	30,409	"
103.	Järva	Päinurme	24	24	100	10	41,7	13	1	—	30,333	"
104.	Lääne	Ühisgümn.	18	17	94	7	41,2	7	3	—	29,166	"
105.	Järva	Vahastu	24	24	100	12	50,0	9	3	—	29,083	"
106.	Valga	Jigaste	39	34	87,2	8	23,5	22	4	—	28,590	"
107.	Viru	Kiviõli	48	46	93,7	16	34,8	26	4	—	27,333	"
108.	Harju	Russalu	27	26	96,3	10	38,5	15	11	—	26,814	"
109.	Tartumaa	Pilkuse	27	24	89	11	45,8	12	1	—	23,148	Nõrk
110.	"	Pühajärve	32	28	87	15	53,6	9	4	—	23,125	"
Kokku:			3493	3375	96,6	449	13,34	1692	1187	47	42,035	

6. ring

(üksikud ratsarühmad).

1.	Petseri	Lapkova üks. r.-r.	38	38	100	3	7,9	16	17	2	48,921	Rahuld.
2.	Sakalamaa	Kaarli r.-k-do	25	25	100	—	0	16	9	—	47,480	"
3.	Lääne	Vigala-Velise ü. r.-r.	22	22	100	1	4,5	16	5	—	46,545	"

Nr. nr.	Malev	Üksus	Tegevliikmete arv	Osavõtjaid		Üksikmeeste tulemused					Hinne	
				Arv	%	Nõrk 0-25	Nõrkade laste keskmine %	Rah. 26-50	Hea 51-70	Best. 71-80		Üksuse keskmine
4.	Võru	Sõmerpalu üksik r.-rühm	37	37	100	7	18,9	24	6	—	38,000	Rahuld.
5.	Viru	Küti	21	19	90,4	5	21,0	10	4	—	33,190	"
6.	Valga	Helme	29	26	89,6	8	3,8	13	5	—	31,896	"
7.	Pärnumaa	Vändra mlvk.	44	31	70	19	61,3	9	3	—	17,886	Nõrk
Kokku:			216	198	91,7	43	21,71	104	49	2	36,967	

7. ring

(malevate vähemad allüksused, mis alluvad otse maleva pealikule).

1.	Tallinna	Üksik s/auto-rühm	21	21	100	1	4,8	—	8	12	68,095	Hea
2.	"	" g-kompanii	8	8	100	—	0	—	8	—	59,750	"
3.	Võru	Klp. kompanii	45	45	100	—	0	8	36	1	57,977	"
4.	Petseri	Rk. üks. rühm	27	27	100	1	3,7	8	18	—	54,000	"
5.	Võru	Staabi-k-do	15	15	100	2	13,3	1	9	3	53,333	"
6.	Sakalamaa	J.-Jaani mlvk. muus.-k-do	17	17	100	—	0	6	11	—	52,705	"
7.	Järva	Maleva staabi rühm	31	31	100	—	0	14	17	—	52,097	"
8.	Sakalamaa	Keskmlvk. orkester	18	18	100	—	0	10	8	—	50,222	"
9.	Saaremaa	Üks. siderühm	20	20	100	—	0	9	10	1	50,700	"
10.	Petseri	Õhukaitse rk.-r.	26	26	100	1	3,8	12	12	1	48,462	Rahuld.
11.	Tallinna	Üks. klp. kompanii	56	56	100	5	8,9	25	25	1	45,055	"
12.	Sakalamaa	Põltsamaa tehnil. k-do	30	30	100	3	10,0	17	10	—	43,866	"
13.	Petseri	Orkester	22	22	100	1	4,5	15	6	—	43,045	"
14.	Tartu	Rk. kompanii	108	108	100	14	12,9	66	28	—	40,241	"
15.	Pärnu	Siderühm	46	46	100	6	13,0	31	9	—	39,978	"
16.	Võru	Põlva mlvk. orkester	19	18	94,8	3	16,9	9	6	—	38,157	"
17.	"	Antsla mlvk. orkester	14	14	100	1	7,1	11	2	—	38,000	"
18.	Saaremaa	Rk. üks. rühm	12	11	91,67	2	18,2	5	4	—	37,916	"
19.	Tartu	G-kompanii	102	102	100	26	25,5	58	18	—	36,686	"
20.	"	Sidekompanii	51	49	96,17	11	22,4	27	11	—	34,098	"
21.	Tartumaa	Siderühm	51	44	86,27	12	27,3	21	10	1	31,215	"
22.	Pärnu	Staabi-k-do	20	14	70	1	7,1	8	5	—	30,500	"
23.	Sakalamaa	"	14	14	100	5	35,7	7	2	—	29,930	"
24.	Tallinna	Üks. sidekompanii	71	68	95,77	26	38,2	30	12	—	29,802	"
25.	Tartumaa	Räpina mlvk. orkester	23	21	91	12	27,1	8	1	—	27,913	"
26.	Harju	Staabi-k-do	37	29	80,5	5	17,2	12	10	2	27,730	"
Kokku:			904	874	95,6	138	15,79	418	296	22	40,960	
Kõik ringid kokku:			26672	25132	94,22	4343	17,28	12502	7985	302	38,982	

4. Nõrgad üksused.

Nõrkade üksuste arv on langenud möödunud aasta 51 pealt 17 peale ehk 67%.

				Üksuse keskmine 1932. a.	Üksuse keskmine 1933. a.	Üksuse keskmine 1934. a.
1.	Saaremaa	maleva	Muhu-Suure kompanii	—	—	24,459
2.	Viru	"	Vao	20,191	23,651	24,210
3.	Harju	"	Keila	20,438	27,029	23,525
4.	Viru	"	Maidla	22,352	24,021	23,200
5.	Tartumaa	"	Pilkuse üks. rühm	—	—	23,148
6.	Tartumaa	"	Pühajärve	10,194	21,818	23,125
7.	Harju	"	Kaju kompanii	19,675	25,511	22,500
8.	Valga	"	Kuigatsi	—	23,353	22,290
9.	Harju	"	Kloostri	16,821	23,750	22,044
10.	Viru	"	Lüganuse	16,269	25,400	21,790
11.	Saaremaa	"	M.-Hellamaa	—	29,034	21,176
12.	Valga	"	Valga patareid	—	22,583	21,063
13.	Viru	"	Vihula kompanii	17,897	27,373	20,779
14.	Valga	"	Kaagjärve	15,670	27,360	20,390
15.	Viru	"	Sõmeru	19,777	27,511	18,834
16.	Harju	"	Harku	15,325	23,292	18,389
17.	Pärnumaa	"	Vändra malevkonna üks. ratsarühm	—	23,486	17,886

Juhin malevate pealikute tõsist tähelepanu nõrkade üksuste järeleaitamisele. Nagu ülaltoodust selgub, leidub nõrkade üksuste seas 8 üksust, kes kolme viimase aasta jooksul kordagi ei ole jõudnud rahuldava tasemeni.

5. Eeskujulikud laskurid.

Kui 1933. a. „karikavõistlustel“ eeskujulike laskurite arv oli 175 meest ehk 0,7% võistlustest osavõtnute arvust, siis tõusis 1934. a. nende meeste arv 302-ni, mis teeb välja 1,2% võistlustest osavõtnuist.

72 ja rohkem silma (vähemalt 90%) lasksid karikavõistlustel järgmised 208 laskurit:

1. Mee, August	79	silma	Võru	malev	66. Sikk, Gustav	74	silma	Võru	malev
2. Kuusk, Edgar	79	"	Harju	"	67. Planhof, Rudolf	74	"	"	"
3. Vederik, Karl	79	"	"	"	68. Hussar, Eduard	74	"	"	"
4. Mikk, Mihail	79	"	Saaremaa	"	69. Raag, Ernst	74	"	"	"
5. Keres, Oskar	79	"	Järva	"	70. Jakobson, Harald	74	"	Harju	"
6. Toode, Arnold	78	"	Tartumaa	"	71. Jakobson, Helmut	74	"	"	"
7. Raag, Johannes	78	"	"	"	72. Alavina, Jaan	74	"	"	"
8. Saar, Karl	78	"	"	"	73. Piikmann, Jüri	74	"	"	"
9. Tenno, Daniel	78	"	"	"	74. Tohver, Anton	74	"	"	"
10. Matson, Hermann	77	"	"	"	75. Edermann, Alfred	74	"	"	"
11. Buck, Evald	77	"	"	"	76. Vesiaid, Vassili	74	"	Saaremaa	"
12. Mark, Albert	77	"	"	"	77. Hõbenik, Eduard	74	"	"	"
13. Pere, Voldemar	77	"	Narva	"	78. Laul, Johannes	74	"	"	"
14. Harju, Friedrich	77	"	Võru	"	79. Östermann, Toomas	74	"	"	"
15. Elisson, August	77	"	"	"	80. Tiitsmann, August	74	"	Lääne	"
16. Koemets, Vikenti	77	"	"	"	81. Puls, August	74	"	"	"
17. Raud, Elmar	77	"	Saaremaa	"	82. Haamann, Eduard	74	"	"	"
18. Tamberg, B.	77	"	Tallinna	"	83. Luther, Albert	74	"	"	"
19. Skley, E.	77	"	"	"	84. Tiss, Jaak	74	"	Sakalamaa	"
20. Lepp, Elmar	76	"	Tartumaa	"	85. Eichvaldt, Gustav	74	"	Järva	"
21. Peerand, Johannes	76	"	"	"	86. Sallert, V.	74	"	Tallinna	"
22. Peterson, Eduard	76	"	"	"	87. Arol, A.	74	"	"	"
23. Ant, Elmar	76	"	"	"	88. Teras, V.	74	"	"	"
24. Reial, Erich	76	"	"	"	89. Köppo, E.	74	"	"	"
25. Schmidt, Aleksander	76	"	Võru	"	90. Tsernitsky, Roman	74	"	Rakvere	"
26. Vederik, Anton	76	"	Harju	"	91. Eemann, Voldemar	74	"	Viru	"
27. Tamm, Jaan	76	"	Saaremaa	"	92. Kübar, Karl	73	"	Tartu	"
28. Jürisson, J.	76	"	"	"	93. Voitka, Jaan	73	"	"	"
29. Sepp, Eduard	76	"	"	"	94. Zettermann, Karl	73	"	Tartumaa	"
30. Kirs, August	76	"	"	"	95. Pärn, Jakob	73	"	"	"
31. Rahnik, Oskar	76	"	"	"	96. Hallik, Johannes	73	"	"	"
32. Nuut, Karl	76	"	Lääne	"	97. Hallik, Johannes	73	"	"	"
33. Andersson, E.	76	"	Tallinna	"	98. Jõepera, Oskar	73	"	"	"
34. Villemson, Ernst	76	"	Viru	"	99. Peterson, Voldemar	73	"	"	"
35. Auu, Karl	75	"	Tartumaa	"	100. Reinberg, Eduard	73	"	"	"
36. Jüriado, Oskar	75	"	"	"	101. Kask, Osvald	73	"	"	"
37. Fuks, Richard	75	"	"	"	102. Blumenfeldt, Emil	73	"	"	"
38. Pärn, Voldemar	75	"	"	"	103. Särev, Oskar	73	"	"	"
39. Riisenberg, Hugo	75	"	"	"	104. Michkelis, Elmar	73	"	"	"
40. Lepp, August	75	"	"	"	105. Tomson, Julius	73	"	"	"
41. Pehap, Karl	75	"	"	"	106. Paabut, Eduard	73	"	"	"
42. Tenno, Davet	75	"	"	"	107. Kadaja, Elmar	73	"	"	"
43. Raig, Evald	75	"	Võru	"	108. Munak, Arnold	73	"	Narva	"
44. Ruus, Ernst	75	"	"	"	109. Harju, Viktor	73	"	Võru	"
45. Karlson, Hendrik	75	"	Petseri	"	110. Saarniit, Endel	73	"	"	"
46. Kõrv, Aleksander	75	"	Harju	"	111. Pokk, Jaan	73	"	"	"
47. Remkul, Johannes	75	"	"	"	112. Viirt, Richard	73	"	"	"
48. Kitt, Mihail	75	"	Saaremaa	"	113. Kibona, Voldemar	73	"	"	"
49. Herbst, Elmar	75	"	Lääne	"	114. Marama, Rudolf	73	"	Petseri	"
50. Nõukas, Voldemar	75	"	Järva	"	115. Matteus, Peeter	73	"	"	"
51. Tõnisson, H.	75	"	Tallinna	"	116. Raag, Kaljo	73	"	"	"
52. Tannik, H.	75	"	"	"	117. Kull, A.	73	"	Harju	"
53. Russ, E.	75	"	"	"	118. Kerjan, K.	73	"	"	"
54. Liibus, Johannes	74	"	Tartu	"	119. Aavik, Aleksander	73	"	Saaremaa	"
55. Liis, Mikk	74	"	Tartumaa	"	120. Korner, Eduard	73	"	Valga	"
56. Zimmermann, J.	74	"	"	"	121. Uuesson, Johann	73	"	Lääne	"
57. Laurisson, Johan	74	"	"	"	122. Laurmann, Karl	73	"	"	"
58. Ilves, Peeter	74	"	"	"	123. Tederson, Hugo	73	"	Sakalamaa	"
59. Kurss, J.	74	"	"	"	124. Nõmmik, Paul	73	"	"	"
60. Adamson, Elmar	74	"	"	"	125. Loigo, Hendrik	73	"	"	"
61. Rosenberg, Hugo	74	"	"	"	126. Jams, Jüri	73	"	"	"
62. Palm, Karl	74	"	"	"	127. Tutt, Karl	73	"	"	"
63. Naaber, Ferdinand	74	"	"	"	128. Päären, Villem	73	"	Järva	"
64. Säälük, Arnold	74	"	"	"	129. Krabi, August	73	"	"	"
65. Venesaar, Konstantin	74	"	"	"	130. Lääne, J.	73	"	Tallinna	"
					131. Raudsepp, K.	73	"	"	"
					132. Kivistik, E.	73	"	"	"
					133. Hütt, A.	73	"	"	"
					134. Ruuge, Gustav	73	"	Viru	"
					135. Sokolov, Aleksei	72	"	Tartu	"
					136. Reise, Artur	72	"	"	"
					137. Pajo, Henn	72	"	"	"
					138. Pedak, Voldemar	72	"	Tartumaa	"

139. Pedak, Rudolf	72	silma Tartumaa	malev
140. Aru, Johannes	72	"	"
141. Anderson, Oskar	72	"	"
142. Reili, Karl	72	"	"
143. Jüriado, Karl	72	"	"
144. Tüür, Eduard	72	"	"
145. Priks, Paul	72	"	"
146. Iter, Oskar	72	"	"
147. Tartu, Hugo	72	"	"
148. Hinno, Meinhard	72	"	"
149. Laas, Paul	72	"	"
150. Fink, Oskar	72	"	"
151. Turk, August	72	"	"
152. Pärsikivi, Heinrich	72	"	"
153. Paap, Voldemar	72	"	"
154. Bunder, Richard	72	"	"
155. Eichelmann, Robert	72	"	"
156. Vaher, Arnold	72	"	"
157. Pungas, Artur	72	"	"
158. Paabut, Johannes	72	"	"
159. Jürgenson, Jaan	72	"	"
160. Vissur, Elmar	72	"	"
161. Mesipuu, Ernst	72	"	"
162. Anni, August	72	"	"
163. Vilt, Osvald	72	"	"
164. Häidson, Karl	72	"	"
165. Süda, Arnold	72	"	Narva
166. Sepp, Gustav	72	"	Võru
167. Täht, Johannes	72	"	"
168. Nelk, Gustav	72	"	"
169. Zahkna, Hermann	72	"	"
170. Mustmann, Artur	72	"	"
171. Koemets, Aleksander	72	"	"
172. Palm, Eduard	72	"	"
173. Hussar, Richard	72	"	"
174. Urbanik, Nikolai	72	"	"
175. Loot, Johannes	72	"	"
176. Saarniit, Alfred	72	"	"
177. Semidov, August	72	"	Harju
178. Jeeberg, Johannes	72	"	"
179. Iibak, Jaan	72	"	"
180. Marmor, Eduard	72	"	"
181. Marmor, Rudolf	72	"	"
182. Stikermann, Evald	72	"	"
183. Jurs, Heinrich	72	"	"
184. Linholm, Albert	72	"	"
185. Lilleberg, Evald	72	"	"
186. Öunapuu, Ado	72	"	Saaremaa
187. Martinson, Aleksander	72	"	"
188. Vahter, Eduard	72	"	"
189. Sarepera, Carl	72	"	Valga
190. Arder, Victor	72	"	Lääne
191. Villmann, Aleksander	72	"	"
192. Umberg, Gustav	72	"	"
193. Veske, Johan	72	"	"
194. Johanson, Eduard	72	"	Sakalamaa
195. Sepp, Eduard	72	"	"
196. Saar, Arnold	72	"	"
197. Kõrevaes, Villem	72	"	"
198. Rootberg, Viktor	72	"	"
199. Teras, Johannes	72	"	"
200. Aulik, Voldemar	72	"	Järva
201. Adel, Jaan	72	"	"
202. Lents, K.	72	"	Tallinna
203. Kõverik,	72	"	"
204. Mänd, A.	72	"	"
205. Inglise, K.	72	"	"
206. Trumm, J.	72	"	"
207. Vaher, Ernst	72	"	Viru
208. Bachval, Harald	72	"	"

6. Autasud võitjaile sv.-püssist laskmisel.

Võistlusringides tulid esikohtadele ja omandavad järgmised jäävalt rändavad auhinnad:

— 1. ringis tuli esikohale — Tartu maleva õppurmalevkond 47,915 silmaga ja omandab minu karika. Seni on karikat võitnud 1930. a. ja 1933. a. Tartu maleva õppurmalevkond, kelle saavutused 1933. a. olid 46,780 silma; 1931. a. Võru maleva — kuulipildurite kompanii ja 1932. a. Saaremaa maleva Kuressaare malevkond 35,971 silmaga;

Suurematest malevkondadest, alates 1932. a., samum esirinnas Tallinna maleva Lõuna malevkond. 1932. a. Lõuna malevkond saavutas 30,780 silma, 1933. a. — 39,556 silma ja 1934. a. — 40,074 silma.

— 2. ringis tuli esikohale — Tartumaa maleva Vesneri kompanii 65,653 silmaga ja omandab minu karika. Nimetatud auhinda on seni võitnud 1930. a. Võru maleva Laitsna kompanii, 1931. a. Petseri maleva Laura ratsarühm ja alates 1932. a. Tartumaa maleva Vesneri kompanii, kelle saavutused: 1932. a. — 64,327 silma ja 1933. a. 62,448 silma;

— 3. ringis tuli esikohale Järva maleva Tapa eskadron 54,860 silmaga ja omandab Poola Küttide Liidu „Võitja kuju“. 1932. a. Poola Küttide Liidu „Võitja kuju“ võitja oli Tallinna maleva üksik eskadron 34,402 silmaga ja 1933. a. Lääne maleva Märjamaa eskadron 45,172 silmaga;

— 4. ringis tuli esikohale Petseri maleva patarei 52,416 silmaga. 4. ringis on tulnud esikohale: 1932. a. Narva maleva Narva patarei 34,923 silmaga ja 1933. a. Petseri maleva patarei — 50,432 silmaga;

— 5. ringis tuli esikohale Tartumaa maleva Vara rühm 64,121 silmaga. Vara üksikrühm on tulnud oma ringis alates 1932. a. esikohale; tema saavutused: 1932. a. 61,342 silma ja 1933. a. 64,542 silma;

— 6. ringis tuli esikohale Petseri maleva Lapkova üksik ratsarühm 48,921 silmaga. 1932. a. ja 1933. a. tuli 6. ringis esikohale Petseri maleva Laura üksik ratsarühm, kelle saavutused on 1932. a. 56,028 silma ja 1933. a. 54,842 silma;

— 7. ringis tuli esikohale Tallinna maleva üksik soomusauto rühm 68,095 silmaga ja omandab Nürnbergi Eesti aukonsul härra Kiršbaum'i jäävalt rändava auhinna — hõbekarika. Nimetatud auhinda on võitnud alates 1932. a. Tallinna maleva üksik soomusauto rühm, saavutades 1932. a. 53,048 silma ja 1933. a. 68,600 silma.

7. Püstoli karikavõistlused.

Püstoli karikavõistlustest osavõtt on väga elav. 103 võistluskohustuslikust üksusest võttis osa 102 ehk 99%. Võistlusi ei korraldanud ainult Hargla malevkond Valga malevast.

100% koosseisus võttis võistlustest osa 57 üksust ehk 55% malevkondade üldarvust (läinud aastal 25 üksust ehk 25,2%).

Keskmine tabamus terves kaitseliidus on tõusnud võrreldes möödunud aastaga 5,326 tabamuselt 5,791 tabamuseni ehk 8,7%. Võistlustest osavõtjate % on tõusnud 84,6% — 92,18%-ni ehk 7,5%, seega keskmine tabamus on tõusnud ainuüksi osavõtjate arvu kasvamisega, kuna lasketase on jäänud peaaegu endiseks.

Malevate lasketasapind püstolist laskmisel on järgmine:

Nr. nr.	M a l e v	Nimekirjas pealikulid võistluspäeval	Võistlustest osavõtt		Tabamusi kokku	Keskmise maleva tabamus
			Arv	%		
1.	Petseri	42	42	100	356	8,476
2.	Võru	197	194	98,5	1430	7,259
3.	Sakalamaa	233	233	100	1661	7,129
4.	Lääne	218	214	98,1	1486	6,817
5.	Saaremaa	102	86	84,3	677	6,637
6.	Tartu	125	119	95,2	798	6,384
7.	Harju	253	235	92,9	1603	6,336
8.	Pärnu	56	56	100	350	6,250
9.	Tartumaa	373	344	92,2	2151	5,767
10.	Valga	92	76	82,6	491	5,337
11.	Viru	215	203	94,9	1111	5,167
12.	Pärnumaa	201	188	93,5	954	4,746
13.	Narva	76	67	88,2	349	4,592
14.	Järva	170	124	72,9	705	4,147
15.	Tallinna	233	211	90,6	912	3,914
Kokku		2596	2392	92	15034	5,791

Võistlejad malevkonnad saavutasid järgmisi tagajärgi:

Nr. nr.	M a l e v	Võistlejad üksused	Püstoli-laskurid nimekirjas	Osavõtjate		Nõrku	Rah.	Häid	Eeskuulike	Tabamuste summa	Keskmise tabamus
				Arv	%						
1.	Saaremaa	Valjala malevkond	10	10	100	—	3	2	5	92	9,200
2.	Petseri	Launa "	10	10	100	—	2	4	4	91	9,100
3.	Tartu	Õppur "	23	23	100	1	8	3	11	203	8,826
4.	Sakalamaa	K.-Jaani "	12	12	100	3	—	1	8	105	8,750
5.	Võru	Rõuge "	20	20	100	—	9	4	7	174	8,700
6.	Harju	Kloostri "	7	7	100	—	3	1	3	60	8,571
7.	Petseri	Petseri "	25	25	100	3	8	9	5	211	8,440
8.	Sakalamaa	Suure-Jaani "	29	29	100	4	11	6	8	241	8,275
9.	"	Tarvastu "	29	29	100	4	8	8	9	241	8,275
10.	Võru	Vastseliina "	22	22	100	5	5	5	7	182	8,272
11.	Saaremaa	Leisi "	9	9	100	—	6	2	1	74	8,222
12.	Sakalamaa	S.-Kõpu "	9	9	100	3	1	—	5	74	8,222
13.	Harju	Nissi "	18	18	100	5	3	1	9	144	8,000
14.	Tartu	V. R. Vend. "	11	11	100	3	2	2	4	88	8,000
15.	Saaremaa	Kihelkonna "	21	21	100	4	9	3	5	165	7,857
16.	Petseri	Värska "	7	7	100	—	5	2	—	54	7,714
17.	Võru	Põlva "	36	36	100	9	17	5	5	274	7,611
18.	"	Kanepi "	28	28	100	5	15	4	4	213	7,607
19.	"	Võru linnaümbr. "	15	15	100	—	10	2	3	114	7,600
20.	Harju	Hageri-Kohila "	26	26	100	9	8	3	6	195	7,500
21.	Sakalamaa	Pilistvere "	24	24	100	6	10	4	4	178	7,416
22.	Lääne	Kullamaa "	37	37	100	15	12	2	8	274	7,415
23.	"	Risti "	28	28	100	12	6	4	6	207	7,392
24.	Saaremaa	Sõrve "	10	9	90	2	3	3	1	73	7,300
25.	Lääne	Märjamaa "	40	36	90	7	17	8	4	290	7,250
26.	Sakalamaa	Paistu "	23	23	100	6	11	3	3	166	7,217
27.	Võru	Antsla "	34	34	100	11	17	5	1	245	7,206
28.	Tartumaa	Jõgeva "	40	40	100	15	17	6	2	286	7,150
29.	"	Voldi "	31	31	100	7	20	3	1	219	7,064
30.	Tartu	III "	18	18	100	8	4	5	1	126	7,000
31.	Sakalamaa	Viljandi I. "	33	33	100	14	10	1	8	228	6,909
32.	Lääne	Lihula "	39	39	100	14	19	4	2	269	6,897
33.	Sakalamaa	Põltsamaa "	44	44	100	18	9	10	7	302	6,860
34.	Saaremaa	Põide "	12	12	100	3	8	1	—	82	6,833
35.	Harju	Keila "	18	13	72,2	1	3	6	3	114	6,444
36.	"	Linnaümbr. "	58	58	100	33	9	5	11	368	6,344
37.	Valga	Helme "	30	27	90	10	8	5	4	190	6,333
38.	Tartu	Srtv. divisjon "	19	19	100	11	4	3	1	119	6,263
39.	Pärnu	Pärnu malevkond	56	56	100	32	9	9	6	350	6,250
40.	Lääne	Haapsalu "	45	45	100	21	18	5	1	281	6,244
41.	Harju	Rapla "	53	52	98	28	13	8	3	326	6,150
42.	Tartumaa	Tartu-Maarja "	41	38	92,6	15	13	7	3	250	6,097

Nr. nr.	Malev	Võistlevad üksused	Püstitajate laskureid nimikirjas	Osavõtjate		Nõrku	Rah.	Häid	Pes- kujultike	Tabamuste summa	Keskmine tabamus
				Arv	%						
43.	Järva	Tapa malevkond	41	36	87,8	12	15	4	5	243	5,927
44.	Tartumaa	Elva	27	27	100	15	6	4	2	159	5,888
45.	Harju	Kuusalu	36	29	80,5	12	7	1	9	212	5,888
46.	Pärnumaa	Halliste	25	25	100	12	9	4	—	147	5,880
47.	Viru	I Rakvere	15	15	100	10	2	2	1	88	5,866
48.	"	Iisaku võistl. rühm	10	9	90	4	3	2	—	58	5,800
49.	Tartu	II malevkond	13	13	100	8	4	1	—	75	5,769
50.	Tartumaa	Võnnu malevkond	33	30	90	16	11	2	1	190	5,757
51.	Tartu	Rk. komp. side g-komando	20	18	90	9	4	2	3	114	5,700
52.	Lääne	Hiumaa malevkond	29	29	100	18	5	5	1	165	5,689
53.	Tartumaa	Virtsjärve	35	34	97	21	11	1	1	198	5,657
54.	Saaremaa	Kuressaare	30	22	73,3	6	8	—	8	169	5,633
55.	Pärnumaa	Häädemeeste	19	17	89	9	7	1	—	107	5,631
56.	Valga	Valga linna	32	29	90,6	15	5	7	2	179	5,593
57.	Tallinna	Raudtee üks. pat.	14	14	100	10	3	—	1	78	5,571
58.	Viru	Maleva staap	17	16	94,1	11	3	1	1	89	5,562
59.	Tartumaa	Räpina malevkond	38	33	87	18	9	4	2	209	5,500
60.	Võru	Võru linna	29	26	89,6	17	6	3	—	159	5,482
61.	Viru	Haljala	22	20	90,9	13	5	1	1	120	5,454
62.	"	Jõhvi	40	40	100	24	13	2	1	216	5,400
63.	Pärnumaa	Jakobi	18	18	100	12	5	—	1	97	5,388
64.	Viru	Kadrina	14	13	92,8	7	4	—	2	75	5,357
65.	Võru	Varstu	13	13	100	9	3	—	1	69	5,307
66.	Viru	V.-Maarja	27	26	96,4	17	4	5	—	143	5,296
67.	Tartumaa	Alatskivi	39	34	87	20	4	7	3	206	5,282
68.	Viru	Lüganuse	11	11	100	9	2	—	—	58	5,273
69.	Tallinna	Sadama	8	8	100	5	3	—	—	42	5,250
70.	Tartumaa	Mustvee	40	36	90	22	8	4	2	205	5,125
71.	Tallinna	Kopli	11	9	81,8	5	2	2	—	56	5,090
72.	Harju	Juuru	9	9	100	2	4	3	—	45	5,000
73.	"	Kose	28	23	82,1	11	8	3	1	139	4,964
74.	Tallinna	Nõmme	9	9	100	6	1	1	1	44	4,888
75.	Tartumaa	Kambja	29	22	76	12	5	2	3	139	4,793
76.	Järva	Koeru	21	19	90,5	14	5	—	—	100	4,761
77.	Pärnumaa	Tõri	22	20	90	13	5	2	—	104	4,700
78.	"	Vändra	32	32	100	24	5	2	1	149	4,656
79.	Narva	Vaivara	36	27	75	17	7	2	1	166	4,612
80.	Viru	Viru-Nigula	15	15	100	13	1	1	—	69	4,600
81.	Narva	Narva	40	40	100	32	6	2	—	183	4,575
82.	Viru	II Rakvere	33	30	90,9	23	7	—	—	150	4,545
83.	Tartumaa	Otepää	20	19	95	12	6	—	1	90	4,500
84.	Tallinna	Lõuna	33	33	100	24	6	—	3	147	4,455
85.	Pärnumaa	Kesk	20	15	75	9	3	1	2	86	4,300
86.	"	Karksi	16	16	100	15	1	—	—	68	4,250
87.	Sakalamaa	Kesk	30	30	100	23	6	1	—	126	4,200
88.	Järva	Paide	48	38	79,2	26	8	3	1	198	4,125
89.	Viru	Rakvere srtv. div.	11	8	72,7	4	2	1	1	45	4,090
90.	Pärnumaa	Saarde malevkond	27	23	85	17	6	—	—	107	4,074
91.	"	Audru	22	22	100	17	5	—	—	89	4,045
92.	Tallinna	Koond. eriüks.	32	29	90,6	23	4	2	—	126	3,937
93.	"	Kalevi	37	37	100	33	3	—	1	140	3,783
94.	Järva	Türi	33	24	72,7	22	1	1	—	120	3,636
95.	Tallinna	Tehniline	13	10	76,9	5	5	—	—	46	3,588
96.	"	Põhja	38	32	84,2	27	4	—	1	133	3,500
97.	Tartu	IV	21	17	81	14	—	2	1	73	3,476
98.	Tallinna	Toompea	17	11	64,7	8	3	—	—	46	2,705
99.	"	Ida	21	19	90,4	16	2	—	1	54	2,571
100.	Järva	Järva-Jaani	21	19	90,5	14	5	—	—	100	4,761
101.	Valga	Sangaste	30	20	66,6	10	4	1	5	122	4,066
102.	Saaremaa	Muhu	10	3	30,3	—	3	—	—	22	2,200
K o k k u :			2596	2392	92,18	1188	674	269	261	15034	5,791

Püstoli karikavõistlustel tuli esikohale Saaremaa maleva Valjala malevkond keskmise tabamusega 9,200, kes omandab kuni järgmiste võistluste väljakuulutamiseni minu jäävalt rändava karika.

Nimetatud auhinna võitis 1933. a. Lääne maleva Märjamaa malevkond, keskmine tabamus 9,282.

8. Raskekuulipilduja karikavõistlused.

Karikavõistlused raskekuulipildujaist on lõõnud kõikjal läbi. Osavõtt terves kaitseliidus on 90%, Rk. kui masinarelvade käsitamise oskus on aasta vältel tublisti paranenud. Kui 1933. a. rk. „karikavõistlustel“ ainult 20% üksustest keskmine tabamuse kiirus oli 10

sek. ja vähem, siis käesolevatel karikavõistlustel niisuguste üksuste arv tõuseb 50%-ni. Keskmine tabamuse kiirus kogu kaitseliidus on paranenud 14 sekundi

vastu möödunud aastal 11,29 sekundile käesolevatel karikavõistlustel.

Rk „karikavõistluste“ tulemused olid järgmised:

Nr. Nr.	M a l e v	Nimekirjas kuulipildu- reid võist- luspäeval	Osavõtjate		Keskm- mine ta- bamuse kiirus	Edu sekundid	Lõpp- kiirus sek.	Parim kuulipildur malevas
			Arv	0/0				
1	Tartu	53	53	100	6,04	6	0,04	Mihkelson, Arnold — 2,10 s.
2	Petseri	51	42	82	6,74	3	3,74	Haug, Al-der — 2,06 s.
3	Saaremaa	12	11	92	10,29	5	5,29	Kitt, Nikolai — 7,80 s.
4	Pärnu	20	16	80	8,43	3	5,43	Kokk, H. — 2,57 s.
5	Pärnumaa	13	13	100	12,32	6	6,32	Peterson, Arnold — 6,20 s.
6	Võru	42	39	93	11,70	5	6,70	Täht, Joh. — 2,06 s.
7	Lääne	16	16	100	12,71	6	6,71	Saar, Adolf — 8,00 s.
8	Harju	20	16	80	10,06	3	7,06	Mäetamm, Villi — 4,93 s.
9	Tallinna	54	44	81	10,54	3	7,54	Andreller, Julius 2,33 s.
10	Tartumaa	87	77	88	11,94	4	7,94	Enno, August — 2,50 s.
11	Viru	28	27	96	17,21	6	11,21	Tomasson, Vold. — 5,60 s.
12	Sakalamaa	41	41	100	24,12	6	18,12	Treuhold, M. — 9,00 s.
13	Valga	8	6	75	20,63	2	18,63	Nilender, Hans — 19,60 s.
14	Järva	13	10	77	29,89	2	27,89	Ehrenvert, F. — 24,46 s.
K o k k u :		458	411	90	11,29			

Üksuste järgi:

Nr. Nr.	Malev	Võistleja üksus	Nimekirjas küp. võist- luspäeval	Osavõt- jate		Keskmine tabamuse kiirus sek.	Edu sekundid	Lõppkiirus	Parim kuulipildur
				Arv	0/0				
1	Tartu	Tartu rk komp.	53	53	100	6,04	6	9,04	Mihkelson, Arnold — 2,10 sek.
2	Petseri	Petseri mlvk. rk rühm	24	22	91	7,78	5	2,78	Haug, Aleksander — 2,06 sek.
3	Pärnu	Pärnu mlvk. rk rühm	20	16	80	8,43	3	5,43	Kokk, H. — 2,67 sek.
4	Võru	Võru rk komp.	42	39	93	11,70	5	6,70	Täht, Joh. — 2,06 sek.
5	Harju	Rapla rk rühm	20	16	80	10,06	3	7,06	Mäetamm, Villi — 4,98 sek.
6	Tallinna	Tallinna üks. rk komp.	54	44	81	10,54	3	7,54	Andreller, Julius — 2,33 sek.
7	Viru	Vao komp. rk rühm	14	14	100	24,07	6	18,07	Rosenbaum, Erich — 10,12 sek.
8	Sakalamaa	Rk rühm	41	41	100	24,12	6	18,12	Treuhold, M. — 9,00 sek.
K o k k u :			268	245	91	11,77			

Toimkondade järgi.

Nr. nr.	M a l e v	Võistleja toimkond	Osavõtjate arv	Keskmine tabamuse kiirus sek.	Parim kuulipildur toimkonnas
1.	Tartumaa	Mäksa rk. toimkond	9	3,27	Ehno, August — 2,50 sek.
2.	Petseri	Meremäe rk. toimkond	6	3,65	Haug, Al-der — 2,06 „
3.	Tartu	Rk. komp. 1. toimkond	7	4,68	Kriisk, Richard — 2,33 „
4.	Võru	Rk. komp. II r. 4. toimkond	8	4,89	Täht, Joh. — 2,06 „
5.	Tallinna	Rk. komp. I r. 2. toimkond	6	5,08	Andreller, Julius — 2,33 „
6.	Tartu	Rk. komp. 7. toimkond	6	5,17	Mihkelson, Arnold — 2,10 „
7.	„	Rk. komp. 2. toimkond	7	5,71	Mosna, Arnold — 3,00 „
8.	Petseri	Laura rk. toimkond	6	5,85	Balten, Peeter — 5,20 „
9.	Tartu	Rk. komp. 3. toimkond	9	6,19	Meister, Georg — 2,53 „
10.	„	Rk. komp. 4. toimkond	8	6,26	Toppi, Hugo — 4,00 „
11.	„	Rk. komp. 5. toimkond	9	6,38	Toom, Peeter — 3,00 „
12.	Petseri	Petseri malvk. rk. rühma 1. toimkond	8	7,13	Laksberg, Julius — 3,40 „
13.	Tartu	Rk. komp. 6. toimkond	7	7,18	Jalgel, Erich — 4,00 „
14.	Petseri	Värska rk. toimkond	8	7,30	Siilbaum, Leonhard — 4,78 „
15.	„	Petseri mlvk. üks. r. 2. toimk.	7	7,44	Salundi, Joh. — 2,66 „
16.	Pärnu	Maleva rk. 2. toimkond	6	8,11	Janson, H. — 4,60 „
17.	Harju	Rk. komp. 1. toimkond	8	8,32	Mäetamm, Villi — 4,98 „
18.	Tartumaa	Kahkva rk. toimkond	8	8,56	Jõks, Daniel — 5,20 „
19.	Pärnu	Maleva rk. 1. toimkond	10	8,63	Kokk, H. — 2,67 „

Nr. nr.	Malev	Võistleja toimkond	Osavõtjate arv	Keskmine tabamuse kiirus sek.	Parim kuulipildur toimkonnas	
20.	Tartumaa	Rasina rk. toimkond	8	8,64	Adamson, Alfred	— 6,20 sek.
21.	Petseri	Petseri ü. rk. 3. r. toimk.	7	8,80	Tõnnis, Alfred	— 2,85 „
22.	Tartumaa	Räpina rk. toimkond	10	9,26	Dobrov, Osvald	— 7,00 „
23.	„	Ahja rk. 2. toimkond	7	9,43	Kooskora, Paul	— 9,00 „
24.	„	Räpina rk. 2. toimkond	7	9,59	Kliimann, Oskar	— 6,75 „
25.	„	Meeksi rk. 2. toimkond	7	9,61	Zimmermann, Verner	— 7,00 „
26.	Võru	Rk. I rühma 2. toimkond	6	10,15	Otsmann, Arnold	— 5,62 „
27.	Lääne	Jõgisoo rk. toimkond	8	10,24	Saar, Adolf	— 8,00 „
28.	Saaremaa	Saaremaa mal. rk. toimk.	11	10,20	Kitt, Nikolai	— 7,80 „
29.	Viru	Kunda rk. toimk.	7	10,60	Tomasson, Voldemar	— 5,60 „
30.	Tallinna	Rk. komp. staabi toimkond	10	10,92	Greenbaum, Karl	— 3,33 „
31.	„	Rk. komp. II r. 2. toimkond	7	11,00	Vabb, Anton	— 2,50 „
32.	Tartumaa	Meeksi rk. 1. toimkond	8	11,42	Miitva, Al-der	— 6,72 „
33.	„	Ahja rk. 1. toimkond	8	11,92	Torop, Arnold	— 9,00 „
34.	Harju	Rk. komp. 2. toimkond	8	12,26	Koort, Elmar	— 5,94 „
35.	Pärnumaa	Saarde mlvk. rk. toimkond	13	12,32	Peterson, Arnold	— 6,20 „
36.	Võru	Rk. II rühma 1. toimkond	6	13,65	Rätsepp, K.	— 3,26 „
37.	Võru	Rk. I rühma 1. toimkond	6	14,49	Tork, David	— 5,07 „
38.	Tallinna	Rk. komp. II r. 1. toimkond	7	15,50	Kroomann, Alfred	— 3,83 „
39.	Võru	Rk. II rühma 3. toimkond	7	15,96	Prügi, V.	— 8,66 „
40.	Viru	Küti rk. toimkond	6	16,26	Nirgi, Ferdinand	— 11,75 „
41.	Lääne	Lihula rk. toimkond	8	17,72	Trausmann, Al-der	— 15,00 „
42.	Võru	Rk. II rühma 2. toimkond	6	17,75	Lannesto, V.	— 14,13 „
43.	Sakalamaa	Rk. rühma 1. toimkond	11	19,70	Treuhold, M.	— 9,00 „
44.	Valga	Helme-Patküla rk. toimk.	6	20,63	Niilender, Hans	— 19,60 „
45.	Viru	Vao rk. rühma 2. toimkond	7	23,63	Rosenbaum, Erich	— 10,10 „
46.	Sakalamaa	Rk. rühma 2. toimkond	12	24,30	Essmann, M.	— 9,20 „
47.	„	Rk. rühma 3. toimkond	10	25,39	Kiillaspea, H.	— 9,40 „
48.	„	Vao rk. rühma 1. toimkond	8	24,57	Tael, Ernst	— 11,77 „
49.	Järva	Paide rk. toimkond	10	29,89	Ehrenvert, F.	— 24,56 „
50.	Sakalamaa	Rk. rühma 4. toimkond	8	31,68	Õunapuu, J.	— 10,00 „

Langesid välja vähese osavõtu tõttu:

1.	Tallinna	Rk. komp. I rühma 1. toimk.	5	8,71	Elstein, Emil	— 4,50 „
2.	Tartumaa	Vastse-Kuuste rk. toimkond	5	9,12	Prikkel, August	— 6,75 „
3.	Tallinna	Rk. komp. sidetoimkond	5	11,27	Reisin, Heinrich	— 3,00 „
4.	„	Rk. komp. majand. toimkond	4	12,37	Liim, Alfred	— 4,00 „

Rk. „karikavõistluste“ tagajärjed näitavad, et meil on kogukas arv eeskujulikke kuulipildureid, kes oskavad oma relva hästi käsitada, kuid on ka palju neid, kes masinarelva tulekiirust ei oska veel kasutada.

Autasud.

Parimaks rk. üksuseks tuli Tartu maleva rk. kompanii keskmise tabamuse kiirusega 6,04 sekundit ja keskmise lõppkiirusega, maha arvates 6 edusekundit, 0,04 sek., kes omab kuni järgmiste võistluste tulemuste väljakuulutamiseni jalaväe inspektori rändauhinna — sarve hõbedast kaunistustega. Lõplikuks omandamiseks tuleb auhinda võita kaks korda järgemööda või 3 korda vaheldumisi. Seni on auhinna võitnud 1933. a. Petseri maleva rk. rühm.

Parimaks toimkonnaks tuli Tartumaa maleva Mäksa rk. toimkond keskmise tabamuse kiirusega 3,27 sek.

Parimaiks kuulipildureiks tulid Joh. Täht Võru malevast ja Al-der Haug Petseri malevast võrdse keskmiste tabamuste ajaga, 2,06 sek., samuti oli võrdne nende tabatud kujude arv (5), pihtalainud kuule J. Täht'il oli 5, kuna Petseri maleva võistlusprotokollis

pihtalainud kuule ei ole märgitud — hindamine sündis loosiga, kusjuures parimaks kuulipilduriks tuli Johan Täht — Võru maleva rk. kompaniist.

IV. KEHALINE KASVATUS.

Aruandeaasta kestes on kehaline kasvatus kaitseliidus teinud edusamme kõigil kaitseliidus harrastatavalt kehalise kasvatusel. Malevates ja kogu kaitseliidus on aastate kestes saavutatud kogemuste alusel kujunenud välja ka kehalises kasvatuses oma kindel töökord kohapealsete olude, võimaluste ja asjaosalise ringkonna huvide kohaselt.

Tööd kohtadel on juhtinud 305 spordipealikut ja 24 spordiklubi, kellele abiks on üksikuis malevais olnud veel palgalised kehalise kasvatusel instruktorigid.

Kehalise kasvatusel tegevus malevais ja nende allüksustes koosnes kehalise kasvatusel harjutuspäevadest, kursustest, võistlustest ja demonstratsioonidest. Kõikidest mainitud tegevusaladest oli hooaegade kestes osavõtt elav.

Kevadel ja suvel oli eriti elevusrikas tegevus kergejõustiku, mängude ja sõjalise iseloomuga aladel,

näidates osavõtjate juurekasvu võrreldes möödunud aastaga keskmiselt läbisegi 58 isikut kuu kohta.

Eesti Spordi Keskliidu korraldusel Tallinnas peetud I Eesti võimlemis- ja spordimängudest võtsid osa ka kaitseliidu malevate võimlejad.

Sügis- ja talvehooajal langes kandvaim osa tegevusest raskejõustikule ja suusatamisele. Ka raskejõustikus oli osavõtt eelmise aasta omast elavam, kuigi selle ala harrastamisele ei olnud võimalik kaasa tõmmata kõiki malevaid vajaliste harjutusabinõude puudumisel. Paides, Järva maleva korraldusel, peetud üleriiklikest raskejõustiku võistlustest võttis osa 200 kaitseliitlast.

Lühike ja ebasoodus talv ei võimaldanud täiel määral suusaspordi läbiviimist. Üleriiklikud kaitseliidu suusatamise võistlused 1934. a. talvel 50 km suusatamises peeti Narvas 35 võistleja osavõtul. Esmaordselt möödunud talve jooksul võtsid kaitseliidu suusatajad osa suurtest rahvusvahelistest suusatamise võistlustest Soomes, Salpausselkäs, 10. ja 11. märtsil 1934. a. Võistlusmeeskonna koosseisu kuulusid kaitseliitlased J. Tartu ja E. Siitan Harju malevast, V. Krasikov — Narva malevast ja A. Ambach Järva malevast. Võistlusaladel 17 km suusatamises tuli E. Siitan 63-ks ja A. Ambach 82-ks 123 võistleja seas ja 50 km suusatamises J. Tartu 71-ks ja V. Krasikov 74-ks 142 võistleja seas. Silmas pidades selle võistluse kõrget rahvusvahelist taset tuleb meie meeste esinemist nendel võistlustel lugeda hästi kordaläinuks.

Suuskaade valmistamine malevais jätkus täie hooga ja malevais peetud 80-nel suuskaade valmistamise kursusel valmistati 1109 kursuslast 1315 paari suuski (vaata tabel nr. 28).

Tabel nr. 28.

Suusavalmistamise kursused.

N ^o N ^o	Malevad	Kursuste arv	Kursustest osavõtjate arv	Valmistatud suuskaade arv	Märkusi
1	Tallinna	—	—	—	
2	Harju	3	33	57 pr.	
3	Tartu	2	32	69 „	
4	Tartumaa	10	188	251 „	
5	Narva	2	48	70 „	
6	Viru	8	91	115 „	
7	Pärnu	—	—	—	
8	Pärnumaa	7	71	68 „	
9	Lääne	8	67	65 „	
10	Sakalamaa	6	159	117 „	
11	Valga	6	108	140 „	
12	Järva	9	91	103 „	
13	Võru	7	55	111 „	
14	Petseri	12	166	149 „	
15	Saaremaa	—	—	—	
Kokku		80	1109	1315 pr.	

Malevais registreeritud sportlaste üldarv näitas 5246 meest ja 1079 naist. Meeste arv on suurenenud 480 mehe ja naiste arv 525 naise võrra (vaata tabel nr. 29 ja skeem nr. 30).

Tabel nr. 29.

Sportlased ja spordiklubid.

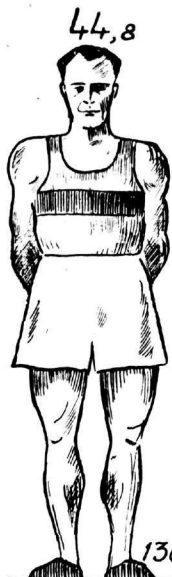
Jrk. N ^o N ^o	Malevad	Sportlased						Spordiklubid				Spordipealikuid	Märkusi
		Üldarv		Kui palju on sportlasi spordiselts. liikmeid		Kui palju ainult kaitseliidus tegevad		Arv	Liikmete arv				
		Mehi	Naisi	Mehi	Naisi	Mehi	Naisi		Mehi	Naisi			
1	Tallinna	290	8	103	—	187	8	5	213	27	13		
2	Harju	1364	269	28	—	1336	269	14	353	46	40		
3	Tartu	269	90	160	—	109	90	—	—	—	11		
4	Tartumaa	727	160	178	45	549	115	—	—	—	84		
5	Narva	142	34	73	14	69	20	1	142	34	8		
6	Viru	550	—	177	—	373	—	—	—	—	24		
7	Pärnu	51	15	42	15	9	—	—	—	—	1		
8	Pärnumaa	396	101	214	37	182	64	—	—	—	28		
9	Lääne	208	69	57	15	151	54	—	—	—	23		
10	Sakalamaa	245	16	79	5	166	11	—	—	—	11		
11	Valga	108	—	17	—	91	—	—	—	—	9		
12	Järva	316	237	83	32	233	205	1	10	5	33		
13	Võru	347	53	28	—	319	53	—	—	—	7		
14	Petseri	107	20	20	—	87	20	3	87	20	3		
15	Saaremaa	126	7	48	5	78	2	—	—	—	10		
Kokku		5246	1079	1307	168	3939	911	24	805	177	305		

Kaitseliidu peastaabi poolt Tallinnas korraldatud suusaspordi näitust külastas kolme päeva jooksul ümarguselt 6000 inimest.

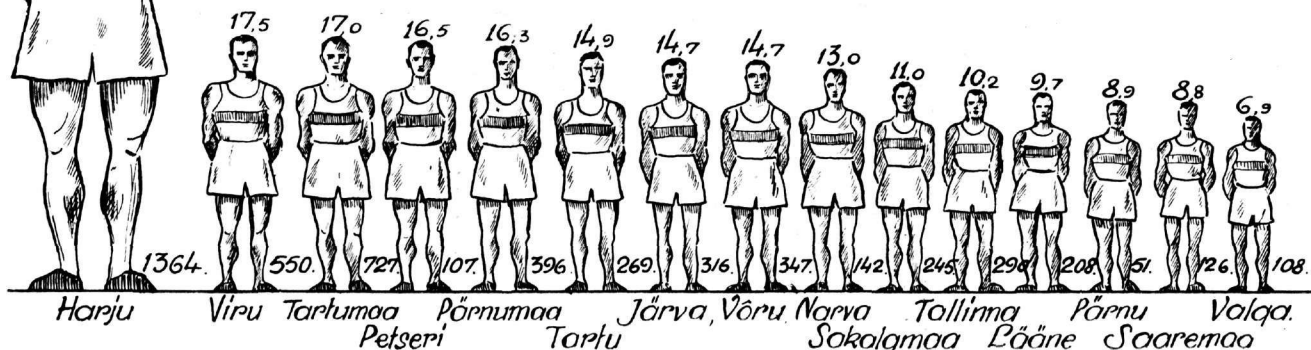
Malevais ja nende allüksustes korraldatud kehalise

kasvatuse kursustest ja harjutuspäevadest võttis osa 58.657 kaitseliitlast ja naiskodukaitse liiget (üksikasjaliselt vaata tabel nr. 31 ja skeem nr. 32).

Spordivõistlustest ja demonstratsioonidest võttis osa

Sportlaste % kaitseliitlaste üldarvust.

Joon. nr. 30.

kokku 26080 kaitseliitlast ja naiskodukaitse liiget (vaata tabel nr. 33).

Uudisalaks läinud hooajal oli pikem sõjalise iseloomuga kahepäevane rännak Antslast — Petseri. Laskurjagude võistlusmaa pikkus oli 92 km ja ratturjagudel 170 km. Võistlustest võttis osa 10 laskur- ja 9 ratturjagu, iga jao koosseisus oli 10 meest.

Sportiväljade võrku on võimalust mööda täienda-

tud üksikute maa-alade sportimiseks kohendamise ja kordaseadmise teel. Suuremas enamikus on harjutusteks kasutatud kohapeal leiduvaid ja kaitseliidu üksustele kasutamiseks antud muruväljakuid.

Siseharjutusi on peetud kaitseliidu malevaile kuuluvais võimlais ja üüri alusel kasutatavates avaramates ruumides.

Tabel nr. 31.

Kehalise kasvatus kursused ja harjutuspäevad:

1. apr. 1933. a. — 30. nov. 1934. a.

Järjek. nr. nr.	Malevad	Kursused					Harjutuspäevad					Kokku							
		Arv	Kestvus päevades	Osavõtjaid			Arv	Kestvus päevades	Osavõtjaid			Arv	Kestvus päevades	Osavõtjaid					
				Noori alla 17 a.	Mehi	Naisi			Kokku	Noori alla 17 a.	Mehi			Naisi	Kokku	Noori alla 17 a.	Mehi	Naisi	Kokku
1	Tallinna	2	14	—	50	—	50	440	66	—	5025	240	5265	442	80	—	5075	240	5315
2	Harju . .	1006	292	402	8142	361	8905	2812	920	778	13274	828	14880	3818	1212	1180	21416	1189	23785
3	Tartu . .	2	16	48	384	—	432	27	14	81	3661	1656	5398	29	30	129	4045	1656	5830
4	Tartumaa .	31	43	41	388	10	439	783	567	382	2851	287	3520	814	610	423	3239	297	3959
5	Narva . .	5	14	56	45	22	123	133	133	31	57	15	103	138	147	87	102	37	226
6	Viru . .	6	39	10	66	—	76	616	180	75	5528	—	5604	622	219	85	5595	—	5680
7	Pärnu . .	5	18	—	184	84	268	161	118	150	2708	324	3182	166	136	150	2892	408	3450
8	Põnumaa .	21	50	—	386	87	473	445	445	—	3801	431	4232	466	495	—	4187	518	4705
9	Lääne . .	6	12	1	31	—	32	15	14	8	91	19	118	21	26	9	122	19	150
10	Sakalamaa	15	56	2	243	4	249	46	46	3	286	6	295	61	102	5	529	10	544
11	Valga . .	3	13	16	22	—	38	11	69	22	36	—	58	14	82	38	58	—	96
12	Järva . .	25	90	99	212	93	404	330	207	1061	2112	864	4037	355	297	1160	2324	957	4441
13	Võru . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
14	Petseri . .	11	18	66	55	—	121	66	26	165	75	30	270	77	44	231	130	30	391
15	Saaremaa .	2	7	8	27	6	41	11	7	—	38	6	44	13	14	8	65	12	85
Kokku :		1140	682	749	10235	667	11651	5896	2812	2756	39544	4706	47006	7036	3494	3505	49779	5373	58657

Kehalise kasvatuse võistlused

1. apr. 1933. a. — 30. nov. 1934. a.

Järjek. nr. nr.	Malevad	Kergejõustik				Raskejõustik		Sõjal. iseloom.		Suusatamine				Mängud				Muud võistl.				Kokku					
		Osavõitjaid				Arv		Osavõitjaid		Arv		Osavõitjaid				Arv				Osavõitjaid				Arv			
		Noori alla 17 a.	Mehi	Naisi	Kokku	Arv	Osavõitjaid	Noori alla 17 a.	Mehi	Naisi	Kokku	Arv	Noori alla 17 a.	Mehi	Naisi	Kokku	Arv	Noori alla 17 a.	Mehi	Naisi	Kokku	Arv	Noori alla 17 a.	Mehi	Naisi	Kokku	
1	Peastaap.	—	—	—	—	1	200	2	340	1	35	—	35	—	35	—	—	—	—	—	4	—	575	—	—	575	
2	Tallinna.	4	49	—	49	—	—	15	412	9	68	—	77	78	573	14	—	217	56	273	120	9	1319	56	—	1384	
3	Harju.	52	1906	201	2107	26	756	12	121	4	35	—	35	93	15	947	90	1052	1	48	188	15	3813	291	—	4119	
4	Tartu.	—	—	—	—	17	180	28	97	5	8	—	16	62	320	220	120	660	11	672	123	1000	684	120	—	1804	
5	Tartumaa.	92	1133	203	1336	7	100	29	261	29	310	29	339	86	904	184	1088	28	200	226	271	—	2908	442	—	3350	
6	Narva.	45	265	180	30	475	—	15	177	40	198	335	68	601	71	340	518	125	983	15	61	186	864	223	—	2358	
7	Viru.	42	37	433	—	470	8	59	13	75	8	45	90	135	70	12	542	—	554	12	2	153	96	1568	—	1664	
8	Pärnu.	2	—	57	—	57	—	5	80	—	—	—	—	18	229	—	229	4	53	29	29	—	419	—	—	419	
9	Pärnumaa.	37	—	1557	10	1567	2	47	35	445	5	60	60	67	813	150	963	12	173	173	158	—	3095	160	—	3255	
10	Lääne.	75	—	618	91	709	11	47	54	475	—	—	—	85	719	187	906	40	279	50	265	—	2158	328	—	2466	
11	Sakalamaa.	14	—	120	—	120	2	17	12	105	6	47	47	22	177	—	177	19	194	75	75	—	660	—	—	660	
12	Valga.	4	38	36	—	74	7	94	2	41	4	18	9	27	85	130	—	215	2	26	47	141	336	—	—	477	
13	Järva.	32	8	453	138	599	4	43	24	303	14	57	165	6	228	75	27	618	6	651	164	92	1704	150	—	1946	
14	Võru.	17	—	521	28	549	—	—	5	76	6	14	60	6	80	11	—	244	5	64	44	14	965	34	—	1013	
15	Petseri.	9	60	78	—	138	—	—	3	36	8	25	54	—	79	14	22	91	30	143	34	107	259	30	—	396	
16	Saaremaa.	10	13	66	4	83	4	8	6	53	—	—	—	—	11	8	30	5	43	2	33	21	164	9	—	194	
Kokku		435	421	7207	705	8333	89	1551	260	3097	139	374	1276	109	1759	791	829	6755	897	8481	1894	2359	21538	1843	—	—	26080

Joon. nr. 32.

C. Propagandategevus.

Oma ülesannete täitmiseks vajaliste tegevuskoste kätteulatamise, säilitamise ja arendamise ning oma liikmeskonna kehalise küpsuse eest hoolitsemise kõrval, mis kaitseliidule annavad eelduse olla tugevaks riigikaitse teguriks, on organisatsiooni tegevuses suunatud vajaline kaal ka vaimse külje arendamisele. See viimane on tugevasti läbi põimunud kaitseliidu iga eluavaldusega.

Teadlik arusaamine oma ülesannetest, kohustest ja õigustest on kaitseliidu liikmeskonnas kujundanud välja tugeva sisemise ühtlustunde, hoidnud meid eemale ajavaimu kahjulikest mõjudest ja hoidnud laskumast kahjulike voolude keerisesse. Kaitseliidu mõte on terve ja küps. Ta olemasolu on õigustatud ja ta avaldused on kõigile kaaskodanikele ligidased. Kaitseliidu töö on kujunenud üheks tunnustatud osaks meie omariiklikus, rahvuslikus ja isamaalises iseolemises ja eneseavaldustes. Avalik arvamine pühendab väärilist tähelepanu oma vabatahtlikule kodukaitsele ja hindab ta tööd ja püüdeid.

Selle suure töö teostamisel on olnud abiks kogu kaitseliidu pere. Igaüks on annud oma jõu ja oskuse kohaselt parima. Läänud aruandeaasta jooksul on loodud juure uusi väärtusi ja ajanõuetega kaasaskäivalt hoitud organisatsiooni vaim värske ja ergas kõigele sellele, mis mahub kaitseliidu ülesannetesse ja tema kaudu teostatavasse.

Kuna meie organisatsioon propageerub iga oma tegevusavalduse kaudu, on raske arvudes ja ajas loetella kõiki aruandeaastal lisandunud saavutusi kultuur-

selgitustöö valdkonnas. Tabel nr. 34 haarab vaid ühe osa sellest. Ei ole võimalik arvudega ära märkida kõike seda laiaulatuslikku seltskondlikku ja vaimu harivat tööd, mida meie suur liikmeskond teeb iga päev

Tabel nr. 34.

Peod ja koosolekud 1933/34. a.

Nr	Maleva nimetus	Or-gi sise- misi koos- olekuid	Üldisi kō- nekoosole- kuid	Klubi ja liikmete õhtuid	Pidusid	Muid üldi- se laadiga kokkutule- kuid
1	Tallinna	297	12	152	23	40
2	Tartumaa	202	15	50	214	70
3	Tartu	66	—	20	17	25
4	Võru	65	33	11	85	58
5	Viru	830	141	152	102	326
6	Sakalamaa	252	98	43	204	16
7	Harju	60	112	148	90	57
8	Järva	338	17	7	65	112
9	Põrnnumaa	282	48	—	139	21
10	Narva	442	16	36	73	—
11	Valga	52	7	14	71	47
12	Saaremaa	154	11	36	20	11
13	Pärnu	58	—	8	3	6
14	Lääne	264	110	34	85	12
15	Petseri	120	50	20	48	80
Kokku		3482	670	731	1239	881

meie avaliku elu õiges roopas hoidmisel ja meie kodule kasuks tulevana. Sageli ei sünni see kõik just kaitseliidu enda nimel. On ju tavaline nähtus, et energilisest

tegelasist jätkub igale poole. Seepärast näeme meie pere liikmeid usinasti kaasa rühmamas peale kaitseliidu ka mitmesugustele kohapealsetele algatustele. Kuna kohapealne seltskondlik elu enamalt jaolt on vanem, kui kaitseliit, ei ole me meelega ahnitsenud oma kätte nende eluavalduste korraldamisi, mis liiguvad edukat rada omaette ja tulevad kasuks üldsuusele ja ka kaitseliidule. See oleks asjatu jõudude killustamine ja ülekoormamine. Ümberpöörduvalt, me soovime oma liikmeile tegutseda seal intensiivselt kaasa ja tunneme headmeelt üldisest edasirühkimisest ja saavutatud edust. Me tunneme, et see on ka üks osa meie liikmeskonna püsivast tööst. See on aluseid, mis hoiab kaitseliitu ligidal seltskonnale. See on kaitseliidu teene meie seltskondlikule elule, mille vastu sealt saame tunnustust, poolehoidu ja toetust oma päeva-sündmustele ja vajadustele.

Läinud aruandeaasta jooksul on kaitseliidu seltskondlikku elu korraldavad organid harrastanud ja kaasa rühkinud kõigile meie avaliku elu seltskondlikele ettevõtetele. Rea aastate jooksul väljakujunenud tähtpäeval, mis on usaldatud kaitseliidu üldjuhtimisele, on kaitseliit, tõmmates kaasa mõtteosalisi, annud meie seltskondliku elu avaldustel juure palju sisukat ja väärtuslikku. Samuti on ta võimaluste ja jõu kohaselt alati läinud kaasa teiste kohapealsete seltskondlike or-

ganisatsioonide neile algatustele, mis mahuvad kaitseliidu mõtlemise viisi ja meie rahvusliku ideoloogia raamidesse.

See kõik on sündinud nii sõnas kui teoski. Ei saa siinkohal jätta märkimata seda head ja pidevat kontakti, mis on valitsemas kaitseliidu ja ajakirjanduse vahel. Kui varemail aastail vähesed teated kaitseliidu tööst ja tegevusest pääsid ajalehtede veergudele, siis on aruandeaasta jooksul ajakirjandus pühendanud tänuväärset kaitseliidu sündmustele tunduva tähelepanu ning valgustanud võimalikult laialtavalikult kaitseliidu tööd, ta püüdeid ja ettevõtteid. Sellele lisaks on kaitseliidu töö ja elu kajastunud ka meile sõbralikel naabermail, milleks sealsete propagandaorganidega on peetud pidevalt kontakti ja vahetatud informatsioonimaterjaale.

Ei ole väikese ulatusega ka propagandaline tegevus, mida edendavad meie oma organisatsiooni ametlikud häälekanadjad — kohtadel „Maleva Teatajad“ ja keskasutuse juures „Kaitse Kodu!“. Nad on oma liikmeskonda kannud laiali vajalist teadetematerjaali ning on hoidnud lugejaskonda alati teadlikuna ja värskena kõigele sellele, mis on huvitavat ja haaravat kaitseliidu ümber. „Kaitse Kodu!“ oma laialdase leviku tõttu on kannud seda kõike veel laiematesse hulkadesse.

D. Ülevaade kaitseliidu 1934./35. a. majandusest.

Majandusküsimuste arutlemisel on alati esikohal raha küsimus. See on ka täiesti arusaadav, sest kus pole raha, seal on raske midagi peale hakata. Eriti kui puuduvad selle aine kindlad ja iseseisvad allikad. Kõik aga omakorda oleneb üldisest majanduslikust konjunktuurist ja riigikassa seisukorrast. On need head, on ka majanduslikud väljavaated ja lootused paremad. Möödunud eelarveaasta oli rahalisest küljest kaitseliidule enam-vähem soodus.

1) põhieelarvega 23. III 34. a. lubati	Kr. 500.000.—
2) lisaelarve nr. 1	„ „ 95.000.—
3) „ nr. 2	„ „ 50.000.—

Kokku Kr. 645.000.—

Lisades siia aasta jooksul muude sissetulekute nimetuse all laekunud summad Kr. 6.382:70 suuruses, saame kokku täpselt Kr. 651.382.70. 1933/34. eelarveaastal oli meil kasutada vaid Kr. 510.458.32.

Kuid kõiki möödunud aastal lubatud summasid ei tohitud aasta jooksul ära tarvitada. Neist reserveeriti osa 1935/36. a. kuludeks. Nii lisaelarvega nr. 1 lubatud summast võisime kulutada ainult Kr. 20.000.—, kuna Kr. 75.000.— ja lisaelarvega nr. 2 lubatud Kr. 50.000.—, kanti üle 1935/36. eelarveaasta summadesse. Seega oli kaitseliidul 1934/35. aastal kasutada Kr. 526.382.70, milline summa läks peaaegu täieliselt kuludeks välja.

Mille peale kulus raha?

Teatavasti kaitseliidu organisatsioon oma arvuliselt koosseisult ei ole enam seda, mida ta oli mõned aastad tagasi. Ta on tugevasti kasvanud nii kodukaitsjate pere kui ka palgalise kaadri poolest. On siginenud juure mitmekesiseid allorganisatsioone. Nende organiseerimine ja teatud määral varustamine nõuab uusi kulusid. Mida suuremaks paisub organisatsioon, seda suuremaks paisuvad igasugused nõuded ja sellega ühenduses arusaadavalt ka kulud. Peamiseks mureks on alati olnud relvastus. Seda on püütud kõigiti parandada ja tõsta paremale järjele. Selleks on kulutatud ka kaunis suur protsent kogu eelarve summast. On valmistatud täpsuspüsse, remonteeritud kuulipildujaid, on muretsetud neile tagavaraosi, on puuritud ümber vintpüsse ja muretsetud 303" püssidele tagavara-raudu ning teisi osi, on ostetud püstoli padruneid, täpsuspadrunitest laadimiseks vastavaid elemente ja igale malevale on muretsetud komplekt padrunitest laadimise universaalabinõusid. Edasi nõudsid tähelepandavaid kulusid pauklaskemoona alal ka Neeruti manöövrid, mis peeti 1934. a. oktoobris. Relvade korrashoiu alal muretseti möödunud aastal 2500 nühist, vajaline hulk püssiõli „Kalitõli“ ja täiendati relvatöökoda vajalise sisseseadega, et väiksemate kuludega kõrvaldada relvade juures ettetulevad rikked ja puudused. Rakmeist muretseti ainult 1420 vöörihma.

Õppeabinõude muretsemiseks, igasuguste kursuste ja võistluste läbiviimiseks ning laske- ja spordiplatside asutamiseks ja korrashoiuks kulus möödunud aastal Kr. 41.258.75. Uusi spordi- ja laskeplatse riigi maa-

tagavaradest saadi tasuta kasutamiseks sama aja jooksul (umb. 100 ha.). Mõned siderühmad said sidevarustuse täiendamiseks raadiotelefoniaparaate, Tartumaa ja Harju malevad — malevate allüksustega ühenduse pidamise hõlbustamiseks — mehhaanilised sõiduabi-nõud.

Naiskodukaitse ja noorte organiseerimiseks ning instrueerimiseks kulutati ümarguselt Kr. 12.000.—

Möödunud suvel avanes soodus juhus Tallinnas asuvaile kaitseliidu allorganisatsioonidele luua lähedamaid tegutsemise võimalusi avaramate ruumide juurehitamise teel. Selleks ehitati Kaarli ja Vismari tän. nurgal asetsevatele majadele kolm uut korda peale. Vastav krediit selleks määrati 1933/34. eelarveaasta lõpul li-saeelarvega Kr. 50.000.— suuruses. Ehitus sai valmis jõuluks ja varsti pärast seda asusid sinna Tallinna noored, Harju maleva staap, naiskodukaitse Tallinna ringkond, naiskodukaitse, „Kaitse Kodu!“, peastaabi informatsioonijaoskond, peastaabi noorte osakond ja Harju maleva linna ümbruskonna malevkonna staap. Osa ruume on k.-l. keskjuhatus poolt määratud k.-l. ametisikuile elukortereiks. Keldrikorral asetsevad k.-l. laod ja töökodjad.

Kuna k.-l. organisatsioon on paisunud suureks, siis leiti tarviliseks organiseerimise ja õppetöö edukuse mõttes suurendada kaitseliidu ametisikute koosseisu. Kulude suhtes nõudis see tunduvald lisakulusid. Suurendatud koosseis pandi maksma 2. nov. 1934. a. Selle tõttu suurenesid aasta jooksul administratsioonikulud ligikaudu Kr. 25.000.— võrra.

Noorte Kotkaste tegevuse ülevaade.

Noorte Kotkaste organisatsioon on rõõmustavalt suutnud möödunud nelja-aastase tegevuse jooksul areneda teiste esireas seisvate noorsoo organisatsioonide kõrvale. Seltskonna ja eriti riigitegelaste tunnustusorganisatsioonile on võidetud kätte, mis loob nii organisatsiooni juhtkonnas kui ka noortes kindlama enesetunde, andes hoogu edaspidiseks tööks, et säilitada kättevõidetud positsiooni ning võida asuda noorkotkaste sisulise külje tõstmisele.

Üleriiklikus ulatuses õhutatatakse rühmades töö korraldamisel salga süsteemi tarvitamiselevõtmist, mis ka paljudes rühmades kindlakujuliselt läbi viiakse. Sääraselt töö korraldamine annab võrdlemisi häid tulemusi, kuid toob salga pealikuile juure vastutusrikkaid ja teadmisi nõudvaid ülesandeid. Et anda salga pealikuile võimalust nende teadmiste täiendamiseks, selleks kohandatakse II ja III üleriikliku õppelaagri kava vastavaks.

Noorte Kotkaste II üleriiklik õppelaager Viimsis ja III üleriiklik õppelaager Elvas töid kokku noorte juhte üllatuslikult suuremas koosseisus (Viimsis 1933. a. — 529, Elvas 1934. a. — 476) kui seda võis loota. Üldkokkuvõttes jätsid laagrid hea mulje, mis loodetavasti kandus edasi osavõtjate kaudu kõigisse malevaisse ja üksustesse, tuues hoogu ja edu noorkotkluse arengule.

Noorkotkaste organisatsiooni rakendunud poiste ja

Seega on jõutud kulude loetelu lõpule riikliku toetussumma alal. Tähelepanu väärrib see, et möödunud aasta jooksul kaitseliitlased oma isiklikest summadest on endale mundrite valmistamise otstarbel peastaabi majandusosakonna kaudu nõudnud odavahinnalist, kuid väga praktilist ja nägusast vormiriiet „K. L.“ 20.657 meetrit Kr. 29.952.— väärtuses. Arvestades seda, et mundri peale läheb 5,75 meetrit, on sellest riidest end möödunud aasta jooksul pannud mundrisse 3593 kaitse-liitlast. Eriti on nimetatud riide nõudmine malevlaste poolt tõusnud pärast h-ra riigivanema poolt kinnitatud uue kaitseliidu vormi maksmapanekut. Loodetavasti jõuavad vabrikud kõiki nõudmisi õigeaks ajaks rahuldada. Kokku endistega on meil täies mundris kaitseliitlasi (palit, kuub, müts ja püksid) 4577 ja osalises mundris (kuub, püksid ja müts) — 10.904 kaitseliitlast.

Nagu alguses mainitud, oli möödunud aasta eelarve tulude osa riigi toetussummade arvel eriti rõõmustav. Seda ei saa kahjuks ütelda peastaabi seltskondlike summade tulude suhtes. Aasta-aastalt näitavad need vähenemise tendentsi. Möödunud aastal ei olnud ka k.-l. rahalist loteriid, mis alati on lõpnud heade tagajärgedega puhaskasu mõttes. Kuna möödunud aastal sissetulekuid seltskondlike summade alal oli ainult ca Kr. 4.500.—, aga kulusid ca Kr. 5.600.—, siis tuli tahes-tahtmata võtta lisaks olemasolevaid reserve. Kulused seltskondlikest summadest on peamiselt tehtud nendel aladel, milleks riiklike summade eelarves summasid ette nähtud ei olnud või neist tuli puudus.

vanemate isikute innu ja töö saavutuste tunnustamiseks töötas peastaap välja noorkotkalised tunnustusväljendised ja pani 30. XI 1933. a. maksma nende väljaandmise korra. Noorte Kotkaste neljanda aastapäeva puhul 31. V 1934 toimub esimene tunnustusväljendiste väljaandmine, kus antakse välja noortele 51 hoolsuspaela ja 11 hoolsusmärki. Noorte Kotkaste neljandal tegevusaastapäeval 30. XI 1934 antakse välja 10 hoolsuspaela, 15 hoolsusmärki, 22 teenetekirja, 18 teenetemärki ja 26 aitamärki.

Peastaabi poolt kirjastati igale noorkotkale ja noorhaukale 11. novembri, kui kaitseliidu tööleasumise päeva, ja 28. novembri, kui meie kangelasliku vabanduspäeva, 15. aastapäeva mälestuseks Noorte Kotkaste lõkkevestluste seeria nr. 2 „Kooliõpilane Kask Eesti vabaduse koidikul“.

Käsiraamatu II anne, „Välitegevus“, mille järele tunti ammu tõsist tarvidust, valmis ja saadeti müügile 1934. a. juuli alul.

1933. a. lõpul hakati peastaabi poolt ergutama noortele kotkastele okariinode tarvitusele võtmist Pärnu orkestri eeskujul. 28. III 1934 peeti Tallinnas koos E. Õpetajate Liidu laulmise-õppekorraldustoimkonnaga nõupidamiskoosolek, millest võtsid osa malevaist vastavad tegelased, kes malevais asja hakkasid edasi arendama.

Härra riigivanema 60-aastaseks ja Noorte Kot-

kaste peavanema härra kindral J. Laidoneri 50-aastaseks saamise puhul seltskondlike organisatsioonide poolt nende auks korraldatud aktustest võtsid osa ka noored kotkad, viies lugupeetud riigitegelasile juubelpäevaks soojemaid tervitusi. Peavanema härra kindral J. Laidoneri sünnipäevaks jagas peastaap igale organisatsiooni liikmele brošüüri peavanema elulooga ja üle riigi korraldasid üksused kohtadel vastavasisuliselt aktusi ja pidulikke koondusi.

Soome presidendi külaskäigu puhul 19. aug. 1934 olid noored kotkad esinemas Viimsis, kusjuures härra presidendile esines ettekannetega noorte kotkaste okariinode orkester, milline teiste ettekannete hulgas leidis erilist tähelepanu.

1933. a. mais saabus Noorte Kotkaste peavanemale Tšehhoslovakkia vabariigi presidendilt T. G. Masaryk'ilt tema oma käega allkirjutatud pilt tänu väljenduseks noortele kotkastele ta 83. sünnipäeva puhul saadetud õnnesoovi ja Noorte Kotkaste tegevust käsitleva pildialbumi eest.

17. märtsil 1934. a. korraldas peastaap esimese üleriikliku noortemagistrite nõupidamise. Nõupidamise aluseks olid mitmed akuutsed küsimused organisatsiooni elust. Nõupidamisel leiti tarviliseks luua praegu tegutsevaist noortemagistrist A j u t i n e K e s k u s, kelle ülesandeks on olla abiks eriteadlasena Noorte

Kotkaste peastaabile kõigi noorte tegevusse ja organisatsiooni ellu puutuvate küsimuste lahendamisel. Aju-tine Keskus asus tegevusse septembris 1934.

Tegevusperioodi kestes on noorte tegelasist 5 noorkotkast kaitsnud noortemagistri väitekirju ja omandanud tunnustuse oma võimeis noorte juhtimise alal. Endisist skautmastereist on 4 isikut kinnitatud noortemagistri astmesse, seega on praegu noortejuh-tidena töötamas 15 Noorte Kotkaste kõrgema järgu-katse sooritanud juhti.

Noorte Kotkaste sisulise külje tõstmiseks rakenda-ti ametisse kolm piirkonna instruktorit, kuna edas-pidi rakendatakse tööle iga maleva juure üks instruktor.

Eelmisel tegevusaastal katsena peastaabi juures sisseseatud sidetuvilas on töö kujunenud laiaulatusli-kuks, on tulnud ametisse palgata isik, kes oleks selle töö organiseerijaks ja ühtlasi läbiviijaks. Loomulikult on ka noored kotkad endiselt vabatahtlikult siinjuures abiks, käies tuvide lennutamisel kaasas ja õppides tundma tuvide toitlustamist ning tuvida sisemise elu korraldamist, milline töö seniste kogemuste järele pois-tele meeldib. 1934. a. septembris esines peastaabi side-tuvila IX Eesti näitus-messil sidetuvide tõugudega ja sisustusega, omandades I auhinnana vaikese kuld-auraha.

Peastaabi korraldatud võistlused.

Üleriiklikul iga-aastaselt „Alati valmis“-võistlusel, mis koosneb 10 noorkotkalisest võist-lusalast, tuli võitjaks 1933. a. korraldatud võistlusel Võru maleva Kanepi malevkonna Valgjärve rühm, kes võistlusel saavutas kokku 355 punkti. Üksikul võist-lusaladel saavutas rühm mainitud aastal: päästeköie heitmine — 92 punkti, morse signaliseerimine ja vas-tuvõtmine — 36 punkti, vise märki — 108 p., vibu-laskmine — 0 p., sõõriviskamine — 45 p., teivaskau-gushüpe — 11 p., raskuste hindamine — 40 p., kimi-mäng — 2 p., sõlmede sidumine — 21 p. Üldiselt saa-vutasid osavõtnud malevad „Alati valmis“-võistlusel järgmisi tagajärgi 1933. a.:

Samas võistluses 1934. a. tuli esimeseks teiskord-selt Võru maleva Kanepi malevkonna Valgjärve rühm 397 punktiga. Üksikul võistlusel saavutas rühm: päästeköie heitmine — 95 punkti, morse signaliseeri-mine ja vastuvõtmine — 48 punkti, vise märki — 115 p., vibulaskmine — 35 p., sõõriviskamine — 30 p., tei-vaskaugushüpe — 14 p., lõkketegemine — 50 p., kimi-mäng — —2 p., sõlmede sidumine — 12 p. Üldiselt saa-vutasid osavõtnud malevad sel aastal järgmisi taga-järgi:

Malevad	Punkte summa	Koht	Osavõtn. rühmi	V o i t j a		Maleva		Keskmine noork. punkt	Maleva koht
				Rühm	Punkt. arv	Kesk-m. rühma punkt	Koht		
Harju	323	V	1	Saku	323	1,54	XII	1,14	VI
Järva	129	XII	1	Võhmata	129	1,61	XI	0,69	IX
Narva	204	X	1	Uue-Sõtke	204	2,55	IX	0,89	VIII
Pärnu	211	IX	2	V rühm	107	4,22	VI	2,01	IV
Pärnumaa	666	III	3	Vändr. Alevi	301	3,89	VIII	2,71	II
Saaremaa	1588	II	8	Võhma	348	12,22	II	6,35	I
Sakalam.	186	XI	1	Adavere	186	7,15	IV	0,44	XI
Tallinna	577	IV	5	Ida I	10	4,81	V	1,81	V
Tartumaa	226	VII	2	Leedimäe	137	4,21	VII	0,30	XII
Valga	270	VI	1	Kajaku	270	2,25	X	0,93	VII
Viru	218	VIII	2	Võsu	130	8,07	III	0,51	X
Võru	1973	I	8	Valgjärve	355	38,69	I	2,32	III
Kokku			35			7,61		1,67	

Malevad	Punkte summa	Koht	Osavõtn. rühmi	V o i t j a		Maleva		Keskmine noor-kotka punkt	Maleva koht
				Rühm	Punkt. arv	Kesk-m. rühma punkt	Koht		
Petseri	554	V	3	Gümnaas.	232	32,59	IV	2,41	III
Pärnu	353	VI	2	Lembitu	231	43,78	II	2,35	IV
Pärnum.	160	VIII	1	Vändra Alevi	160	6,15	IX	0,40	IX
Sakalam.	577	IV	3	Välgu	231	32,06	V	2,27	V
Tallinna	158	IX	1	Ida I	158	8,37	VIII	0,41	VIII
Tartumaa	2222	II	11	Otepää	280	42,73	III	2,79	II
Valga	209	VII	1	Kajaku	209	16,08	VII	0,86	VII
Viru	876	III	5	Rakvere I 3. r	305	30,24	VI	1,89	VI
Võru	2847	I	12	Valgjärve	397	45,92	I	3,17	I
Kokku			39			21,49		1,39	

1932/1933. a. toimunud noorte kotkaste, koduti-tarde, gaidide ja skautide rühmadele ühisel kooli-õppetöö võistlusel esitatud andmete kokkuvõt-ted määravad osavõtnud üksused kohtadele järgnevalt,

võistlusmäärustiku alusel väljaarvutatud keskmise punkti järgi:

Koht	Üksuse nimetus	Punkte
I	Kodutütarde Järva ringkonna Ambla rühm	3,75
II	Noorkotkaste Viru/Lüganuse/Erra rühm	3,61
III	" Pärnu V rühm	3,59
IV	" Järva/Tapa/Tapa rühm	3,54
V	" Viru/Haljala/Vihula rühm	3,44
VI	" Tartum./Alatskivi/Varnja r.	3,44
VII	" Tallinna/Ida/I rühm	3,42
VIII	" Pärnu/Lembitu/rühm	3,41
IX	" Võru/Kanepi/Valgjärve r.	3,41
X	" Tartum./Voldi/Kudina rühm	3,25

Samal hindamise alusel teostunud kooli-õppetöö võistluse kokkuvõtted 1933/34. õppeaastal määravad võistelnud üksused kohtadele alljärgnevalt:

Koht	Üksuse nimetus	Punkte
I	Tartumaa/Mustvee/Leedimäe haukapere	4,01
II	Noorkotkaste Viru/Lüganuse/Erra rühm	3,93
III	" Tartum./Mustvee/Roela rühm	3,90
IV	" Tartum./Mustvee/Varnha r.	3,81
V	Kodutütarde Lääne/Haaps./Linna I algk. r.	3,78
VI	" Valga/Helme/I rühm	3,77
VII	Noorkotkaste Viru/Haljala/Kavastu rühm	3,76
VIII	Kodutütarde Järva/Ambla/rühm	3,754
IX	" Viru/Erra/rühm	3,752
X	" Valga/Tõrva/rühm	3,72
jne.		

Alljärgnev tabel näitab noorkotkastest kooliõpilaste arvu võistlusest osavõtnud malevais, võistlusest

osavõtnud noorkotkaste arvu ja % 1932/33. ja 1933/34. õppeaasta kohta.

Malev	Kooliõpilaste arv malevas		Kooli-õppetöö võistl. osav. noorkotkaste arv		Osavõtnute 0/0 0/0 maleva kohta	
	32/33	33/34	32/33	33/34	32/33	33/34
Harju	241	439	—	14	0	3,3
Järva	153	295	18	20	11,7	6,7
Lääne	187	333	—	14	0	4,2
Narva	208	268	—	33	0	12,3
Petseri	222	191	—	21	0	10,9
Pärnu	101	141	46	51	45,5	36,2
Pärnumaa	218	341	—	39	0	11,4
Sakalamaa	381	210	11	—	2,8	0
Tallinna	273	343	21	—	7,9	0
Tartu	314	423	—	17	0	4
Tartumaa	586	602	16	34	2,7	5,6
Valga	269	217	—	21	0	9,7
Viru	392	398	10	23	2,5	5,8
Võru	716	742	7	27	0,9	3,6
Kokku:	4261	4943	129	314	3,1	6,3

Kooli-õppetöö võistlusel 1932/33. a. selgunud andmete varal määras peavanem auhinnad järgmiselt: riigivanema rändauhinna kodutütarde Järva ringkonna Ambla rühmale ja haridus-sotsiaalministri rändauhinna noorte kotkaste Viru (Lüganuse) Erra rühmale.

1933/34. a. samal võistlusel selgunud andmete varal võitis seekord riigivanema rändauhinna noorte kotkaste Tartumaa (Mustvee) Leedimäe haukapere ja haridus-sotsiaalministri rändauhinna teiskordselt noorte kotkaste Viru (Lüganuse) Erra rühm, seega jääb võistlustingimuste punkt 1 põhjal rändauhind Erra rühmale jäävalt.

Arve tegutsemise aladelt.

Aluseks võttes malevate pealikute aruandeid ja arvilisi andmeid instruktori aruandest, võime heita pilku malevate ja rühmade tegevusse.

Malevad	Malevate ja malevk. korraldused					Rühmade / perede korraldused							
	L a a g r i d			Kursused		K o o n d u s e d				Matkad		Laagrid	
	Arv	Osavõtj. arv	Päeva- de arv	Arv	Osa- võtj. arv	Arv	Osavõtj.	Keskm. koond. osav. arv	Rühma kohta keskm.	Osavõtj.	Klm.	Päevi	Osa- võtj.
Harju . . .	8	391	22	3	130	583	6346	10,8	17	76 ¹⁾	319 ¹⁾	20 ¹⁾	205 ¹⁾
Järva . . .	3	60	15	2	19	241	4192	17,7	16	95	234	9	64
Lääne . . .	3	165	9	—	—	306	3721	12,1	17	45	326	—	—
Narva . . .	1*)	25*)	3	12	268	478 ¹⁾	8564 ¹⁾	17,6	10,3	36	93	5	12
Petseri . . .	2	154	6	2	194	106	1297	12,2	6,2	—	—	4 ¹⁾	36 ¹⁾
Pärnu . . .	2	155	17	1	30	41	594	14,4	5,8	56	767	5	42
Pärnumaa . .	3	137	8	1	120	598 ¹⁾	7408 ¹⁾	12,4	15,5	53 ¹⁾	158 ¹⁾	2 ¹⁾	9 ¹⁾
Saaremaa . .	1	39	6	—	—	400*)	6200	15,5	28,5	—	—	—	—
Sakalamaa . .	4	182	19	1	50	253	2452	9,6	14	223	323	1	8
Tallinna . . .	2	82	4	1	60	646	8350	12,9	27	110	2310	1	23
Tartu	4	309	18	3	60	424 ¹⁾	6414 ¹⁾	15	12	37	3950*)	—	—
Tartumaa . .	7	279	21	1	116	763	8393	11	14,6	119	257	5	47
Valga	1	94	3	1	69	237	2943	12,4	18,2	113	598	4	32
Viru	3	108	7	—	—	534	4827	9	18	176	54	3	18
Võru	6	265	12	2	304	1007 ¹⁾	9570 ¹⁾	9,5	12,7	218	847	7 ¹⁾	38 ¹⁾
Kokku:	50	2445	170	30	1420	6617	81271	12,8	15,5	1357	10236	66	732

*) andmed umbkaudsed.

¹⁾ andmed 1. dets. 1934.

Noorte Kotkaste arv rühmades malevate järel

(andmed 14. nov. 1934. a.)

	Mlk. arv	Rühmade arv	Perede arv	N. K. järguastmed												Vanaduse järel												Algkool										Keskool					Noorte üldarv	1933. Noorte üldarv		
				Pesapoegi			Haukapoegi			Noorhaukaid			Algajaid			Pesakotkaid			Kotkapoegi			Noorkotkaid			Magistr.			Algkool												Keskool						
				Pesapoegi	Haukapoegi	Noorhaukaid	Algajaid	Pesakotkaid	Kotkapoegi	Noorkotkaid	Magistr.	Alla 8-a.	8-aast.	9-aast.	10-aast.	11-aast.	12-aast.	13-aast.	14-aast.	15-aast.	16-aast.	17-aast.	18-aast.	Üle 18-aast.	I õppeaasta	II õppeaasta	III õppeaasta	IV õppeaasta	V õppeaasta	VI õppeaasta	VII õppeaasta	VIII õppeaasta	IX õppeaasta	X õppeaasta	XI õppeaasta	Ühisliisi	Tõbi käijaid									
1. Harju . .	8	34	1	10	7	2	343	119	37	1	1	14	13	24	40	106	122	77	51	30	22	11	11	4	22	45	80	125	109	23	16	7	3	5	—	82	521	284								
2. Järva . .	4	15	4	42	8	1	202	88	3	2	1	3	13	27	26	62	61	62	40	20	11	9	11	12	15	47	46	44	77	27	10	14	1	2	—	51	346	187								
3. Lääne . .	6	19	2	64	8	10	195	62	15	3	—	5	29	17	36	55	61	67	37	24	13	8	5	24	21	42	67	55	57	33	15	9	6	4	—	24	357	193								
4. Narva . .	2	11	—	52	37	—	117	56	33	1	—	19	29	12	26	62	38	29	37	22	9	6	7	15	25	17	50	59	50	19	13	14	3	3	1	27	296	229								
5. Petseri . .	2	15	2	12	3	2	133	83	1	—	—	1	4	10	16	39	54	45	38	16	8	2	1	1	3	13	47	62	39	12	6	5	3	—	43	294	255									
6. Pärnu . .	—	6	2	15	5	7	38	57	25	3	—	3	9	16	24	20	24	21	23	11	6	2	1	1	5	16	19	22	27	23	14	10	4	—	1	8	150	105								
7. Pärnum.	9	25	1	9	9	—	261	88	30	—	—	9	18	15	32	64	81	47	63	31	17	14	6	7	13	36	82	81	84	17	5	4	10	2	—	56	397	244								
8. Saarem..	6	14	—	13	8	2	137	53	57	10	—	4	5	17	23	59	60	53	30	16	11	1	1	7	14	38	59	60	56	3	7	—	—	—	36	280	250									
9. Sakalam.	6	16	2	18	—	—	122	104	10	—	—	5	12	9	17	42	55	29	28	21	28	7	1	2	8	13	36	45	64	11	6	5	10	10	—	44	254	419								
10. Tallinna.	6	16	3	54	8	4	157	103	48	12	2	4	12	16	24	47	64	44	44	34	25	26	20	20	12	28	45	51	60	42	36	24	17	8	3	42	388	318								
11. Tartu . .	—	9	9	121	59	19	105	101	20	2	—	1	10	42	56	77	78	49	42	35	10	17	4	6	2	25	66	101	64	74	41	27	12	7	4	1	3	427	320							
12. Tartumaa	11	45	7	82	33	13	306	254	60	8	—	1	15	23	32	96	132	112	96	99	53	44	31	22	21	38	68	123	156	171	7	13	3	1	1	—	154	756	739							
13. Valga . .	4	13	—	16	11	2	120	67	26	2	—	3	4	15	30	45	47	37	37	14	5	2	5	1	7	18	39	49	53	25	18	5	1	1	—	27	244	289								
14. Viru . .	7	25	4	67	28	11	182	122	50	4	—	7	19	36	51	90	73	74	58	29	18	5	4	4	15	63	73	96	83	31	22	10	—	—	1	66	465	431								
15. Võru . .	8	53	9	66	28	9	450	272	60	13	—	9	22	33	82	137	161	149	114	56	44	45	37	9	23	80	157	188	197	44	14	27	5	—	154	898	851									
Kokku . .	79	316	46	641	252	82	2868	1629	475	62	3	16	119	258	343	594	1038	1062	872	734	387	278	173	138	130	246	590	1024	1157	1201	358	222	149	71	40	7	817	6012	5114							
1933. a. kokkuvõte	80	285	27	287	102	40	2312	1540	317	12	4	14	63	123	152	346	780	931	918	635	370	316	140	96	77	218	477	780	1127	1085	239	191	123	70	28	4	635	5114								
1932. a. kokkuvõte	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	621	—	—	721	896	719	594	424	229	117	108	47	131	309	624	1048	1033	303	160	133	46	40	11	544	4429									

1935. a. malevates oli energiline Noorte Kotkaste uute rühmade ellukutsumine, seega tõusis ka noorkotkaste arv. 1. mail 1935. a. oli noorkotkaste rüüdes 8640 poissi.

Koosseis.

Koosseisu andmed on võetud kokku 1933. ja 1934. aasta 14. nov. andmeil. Üksikute malevate järgi jagunevad noored kotkad antud tabelite kohaselt. Noorte

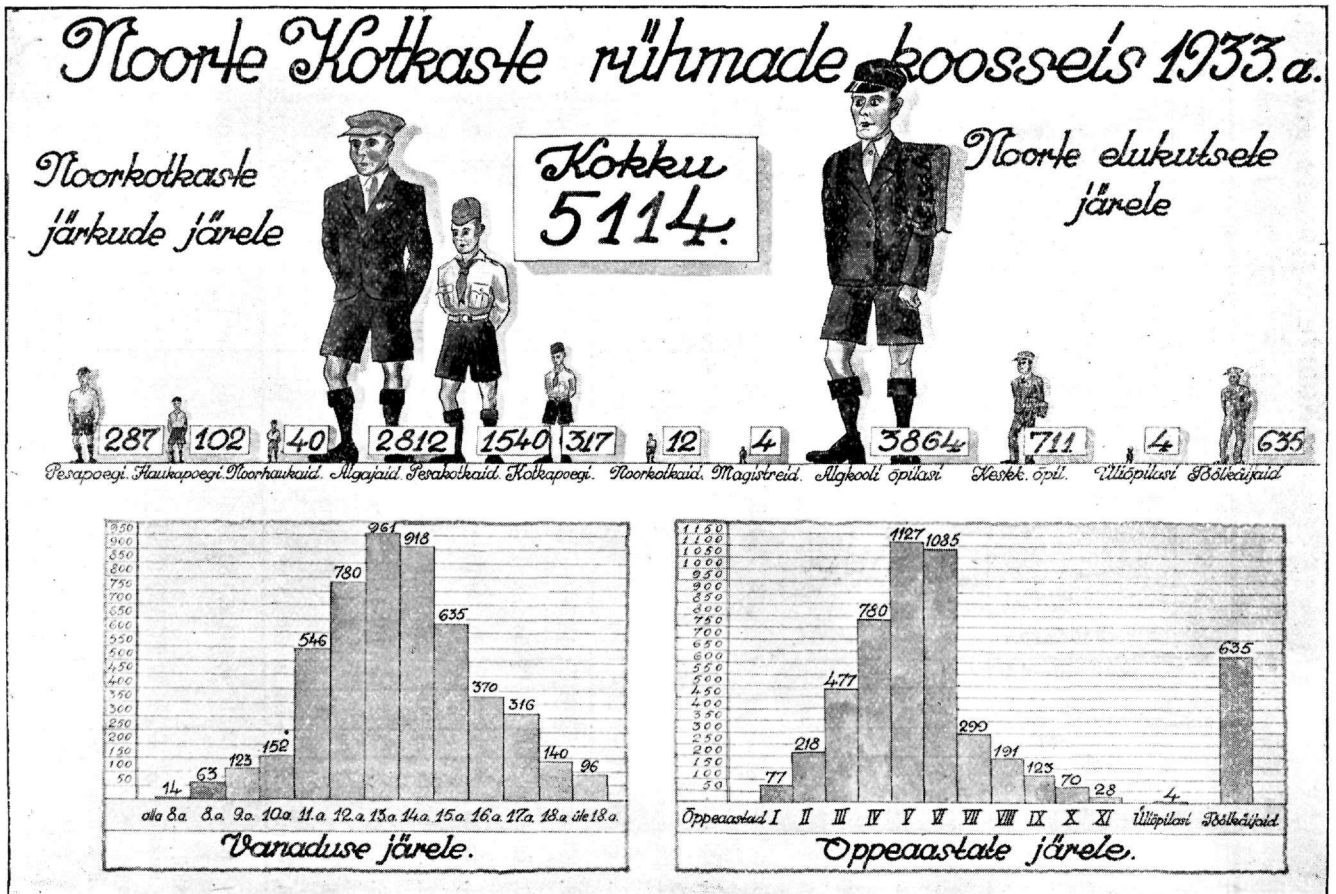
kotkaste arvu on sisse võtmata rühmade vanakotkad ja seltskonnategelasist rühma kotkad ühes nende abidega, malevkondade staapide liikmed ja malevate ning peastaabi liikmed, mis üldisele poiste arvule toob lisaks umbes 1000 organisatsiooni liiget. Seega tõusis noorte kotkaste organisatsiooni liikmete arv 1934. a. sügiseks üle 7012 eelmise aasta 6114 ja 1932. a. 5176 vastu.

Rühmades-peredes ja malevkondades töötavad vanemad tegelased jagunevad elukutselt:

	Harju	Järva	Lääne	Narva	Petseri	Pärnu	Pärnumaa	Saaremaa	Sakalamaa	Tallinna	Tartu	Tartumaa	Vaiga	Viru	Võru	Kokku
Kooliõpet.	48	22	28	13	29	6	30	21	30	14	17	54	17	43	70	442
Põllutööl.	22	4	3	—	2	—	6	—	—	—	—	25	—	2	21	85
Kaitsevael.	5	—	—	4	—	2	—	2	1	19	4	1	1	3	7	49
Riigiamet.	—	2	—	—	8	1	4	—	4	—	—	6	—	6	3	36
Ametnikke	—	2	4	7	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	23
Kirikuõp.	6	1	4	—	—	—	4	—	—	—	—	6	—	1	1	20
Advokaate	2	—	—	—	—	—	—	1	2	3	—	4	1	1	1	15
Koolinõun.	2	1	1	—	—	—	2	1	2	—	1	—	—	1	—	11
Käsitöölisi	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Üliõpilasi	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	1	8
Arste	3	—	—	—	—	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	7
Ärimehi	2	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	6
Ajakirjan.	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	4
Agronoom.	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Insenere	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Teisi eluk.	15	—	—	—	3	2	—	1	2	—	—	6	—	5	24	59
Kokku	109	40	43	19	43	11	48	26	41	51	22	117	19	62	128	779

Harju malevas on tegevus arenenud edukalt, mis väljendub peamiselt paljudes maleva poolt korraldatud ettevõtteis. On korraldatud laagreid, kursusi ja pidusid. Eriti hoogsalt on õhutatud noori katsete sooritamisele, mille tagajärjel algajate protsent malevas on tunduvalt langenud. Linnas kooliskäivaist maapoistest-noorkotkaid on moodustatud eriline maleva staabi õpperühm, missuguse töö ja tegevuse tulemusena maleva õppetaspinna ja tööühtluse arenemine on olnud õige väärtuslik, eriti koostöö edendamise alal naaberrühmadega ja juhtide kaadri moodustamisel.

Edu pandina võib märkida seda, et maleva 22-liikmeline esindusrühm II üleriiklikus õppelaagris Viimsis tuli üldvõitjaks eeskujulikum all-laagri võistlusel ja võitjaks pioneertööde alal ning omandas A/S. „Kreenbalt’ilt“ väljapandud väärtusliku hõbekarika esmakordselt.

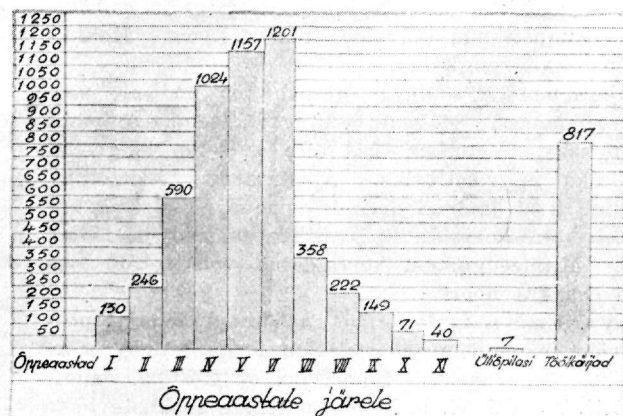
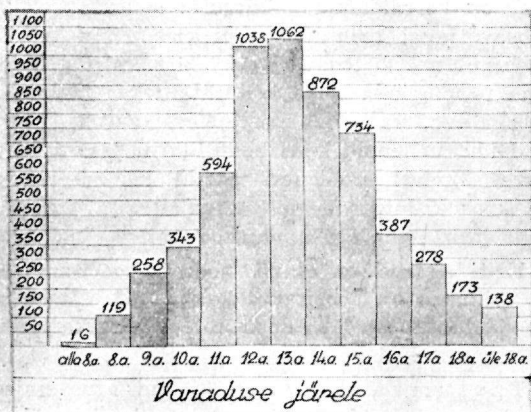
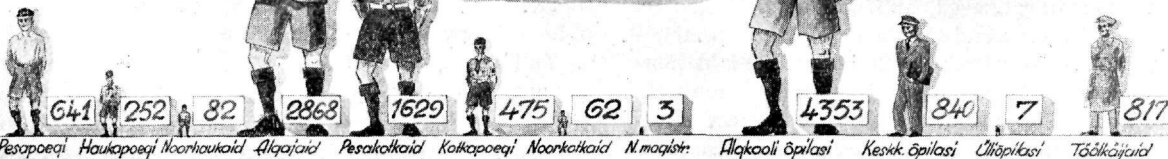

Noorte Kotkaste rühmade koosseis 1934. a.

Noorkotkaste järkude järel

Kokku
6012

Noorte elukulsete järel

Erilist agarust on noorte majanduslikult toetamisel näidanud naiskodukaitse Harju ringkond.

Järva malev on saanud üle juhtide küsimusest, leides maleva instruktori kohale vastava isiku ja tõmmates organisatsiooni töösse kaasa värsked asjalikke jõude, mille tagajärjeks on liikmete arvu suurenemine ja noorkotkalike teadmiste täienemine. Laagrid, matkad ja pidud on õnnestunud hästi. Erilist rõhku on pandud noorkotkluse propageerimisele kohalikus seltskonnas, korraldades vastava sisuga propagandaõhtuid, millised on annud häid tulemusi. Noortes ühistunde säilitamiseks on korraldatud suuremaid ja vähemaid noorte kogunemisi ühes võistluste ja mängudega. Kaitseliidu tööst ja tegevusest on noored alati innuga osa võtnud. Malev on korraldanud suusavõistlused 22 osav., võrkpalli võistlused 18 osav., ja spordivõistlused 34 osavõtjaga.

Lääne malevas on kujunenud töö enam-vähem kindlakujuliseks ja oma koosseisus jõudnud välja loomisajastust, mis väljendus iga-aastasis rühmadevahelises õppetöös, käsitöös, spordi ja noorkotkalikes võistluses. Noorte kotkaste töö tutvustamise otstarbel on korraldatud kolm pidu — Haapsalus, Teenusel ja Päärus. Maleva staabi korraldusega viidi läbi 1.—10. okt. kehaliste võimete katsed, kus esimesele kohale tuli Päärdu rühm. Soome presidendi vastuvõttust Viimsis 19. aug. võttis malevast osa 16 noort ja 1 vanem juht.

Okariinode orkestrid koosseisuga 4—15 poissi on asutatud V.-Vigalas, Peru, Lihula, Veltsa, Loodna, I algk., ja gümnaasiumi rühmade juure. Traditsiooniliseks on kujunenud hooegade avamise ja lõpetamise jalutus-käigud orkestri saatel, millele järgnevad mängud ja võistlused. Ka laagrid, matkad, pidulikud koonduused, lõkke- ja kinoõhtud ühes kutsutud külalistega on leidnud rohket osavõttu.

Narva malevas areneb töö peamiselt rühmades. Rühmad on korraldanud laagreid ja matku. Selle kõrval on rühmad tegelnud veel spordi ja mitmel pidulikult juhtumil korrapidamise alal. Korraldatud on kergejõustiku ja suusatamise kursusi kokku 900 osavõtjale. Malev sai lipu, mille pidulik üleandmine oli 25. mail 1933. a. Malevasse on asutatud N. K. patarei rühm ja õppepillide orkester 20 osavõtjaga, kes on esinenud pidulikel koondustel ja aitas kaasa emadepäeva korraldamisel. Malev on korraldanud lõkkeõhtuid, vabadussõjas langenute haudade kaunistamisi ühes vastavasisuliste kõnedega ja pärjapanekuga.

Petseri malev on töö lihtsustamise mõttes likvideerinud malevkondade staabid nii, et maleva staabil on otseselt side rühmadega. Säärane kombinatsioon toob küll maleva staabile tööd juure, kuid kiirendab ja hõlbustab tunduvalt sidemepidamist rühmadega. Malev on korraldanud laagreid, pidusid ja kursusi. On asutatud õppepillide orkester, kes pidudel on esinenud

võrdlemisi edukalt. Talvel korraldatud kolmepäevalisel suuskadevalmistamise kursusel valmistati üle 100 paari suuski.

Pärnu maleva edukast tegutsemisest kõnelevad väga palju säärased teiste malevate poolt järeletegemist väärivad ettevõtted, nagu seda on suur õppepilide orkester (osav. 40), kursuste, loengute korraldamine ettevalmistuseks katseile, samuti juhtide ettevalmistuseks ja instrueerimiseks. Eriti tänuväärne on see, et kl. maleva staap võimaldas rühmadele staabi ruumi seada sisse oma nurgakesed, millega avaneb noortel võimalus kasutada ja arendada oma võimeid ruumi sisustamise ja kaunistamise alal. Et lastevanemaid tõmmata kaasa noorte tööle, asutati maikuus malevas „Noorte Kotkaste Sõprade Kogu“. Üleriiklikke sportdipidustusi Tallinnas ja Soome presidendi vastuvõttust Viimsis võttis osa okariinide orkester ja esindusrühm. Augustikuus korraldas malev Lydia Koidula mälestuspäeva rongkäigu.

Pärnумаа malevas areneb töö endiselt peamiselt rühmades. Rühmad töötavad sisemise õppetöö läbiviimiseks. Valmistatakse ette katseile, laagriks, rännakuiks ja võistlusiks. Abistatakse kaitseliitu, naiskodukaitset ja teisi organisatsioone pidudel ja esinemistel. On korraldatud avalikke pidusid ja lõkkeõhtuid. Mitmesugustest korraldatud võistlustest on võtnud osa 221 noort.

Saaremaa malevas on möödunud hooajal peamine rõhk pandud poiste väljaõppele ja muule noorkotkalisemale tegevusele. Maleva laager 1933. a. õnnestus hästi, kuna 1934. a. laager ainelist raskuste tõttu jäi pidamata. Kahjuks on muusika vastu huvi raugenud, mille tagajärjel kavatsatud muusikaline võistlus vähese osavõtjate arvu pärast jäi pidamata.

Sakalamaa malev on töö lihtsustuse mõttes likvideerinud malevkondade staabid nii, et maleva staabil on otseselt side rühmadega. Maleva tegevus pole olnud just järjekindel, kuid häid tulemusi on saavutatud siiski mitmel alal. Mainimist väärivad hästi õnnestunud laagrid ja suuskadevalmistamise kursus, viimasest osavõtt kujunes elavaks. Maleva abipealiku algatusel ja juhtimisel töötas maleva staabi juures noortemagistriks ettevalmistav rühm, millesse kuulusid peamiselt pealikud ja erksamad noorkotkad. Rühma tegevuse saavutusena võiks märkida kahe rühma tegevusest osavõtja tunnustamist noortemagistri kutse vääriliseks. Viljandi Põllumeeste Seltsi näitusel omandas malev oma diagramme väljapanekutega I auhinnaks väikese kuldauraha ja rahalise tasu.

Tallinna malev linna-malevana saab eriti laialt ulatuslikult arendada maleva üldettevõtetelise tegevust. Töö ühtlustamise ja soodustamise mõttes oli eriti kasutoov maleva kodu ruumide saamine (Lai t. 1), mis võimaldas senisest suuremal määral üksikliikmete kokupuuteid ja vanemaile tegelasile töö koordineerimist ja kontrollimist. Õige sageli on maleval tulnud esineda aktustel ja vastuvõttudel korrapidajaina, neist suuremad olgu märgitud: Soome presidendi vastuvõtt ja Eesti Mängud.

Elva õppelaagrist võeti osa 31 osavõtjaga. Maleva korraldusel peeti Loone linnamäel kõigiti õnnestunud

õppelaager 31. juulist 6. augustini, millest osavõtjaid oli 80.

Kehalise kasvatuse alal on peetud ühed sise- ja välisujumise võistlused, kokku 45 osavõtjaga, ja kergejõustiku võistlused 40 osavõtjaga. Pealeselle on korraldatud võistlusi malevkondade ja rühmade poolt.

Malevas on võetud tarvitusele hoiu- ja vormimureteemide raha kogumiseks. Pealeselle on võetud tarvitusele toetusmargid malevale ja malevkonnale annetatavate summade kviteerimiseks.

K. L. Tallinna maleva X aastapäeval kirjastati maleva tegevuse ülevaade väljavõttena raamatust „K. L. Tallinna malev 1924—34.“

Tartu maleva tegevus avati üldise häirega. Kokku tuli 52% maleva noorkotkaist. Kokkutulnud rühmadele anti lahendamiseks ülesandeid maastikul. Malev on korraldanud 3 kursust: suusatamise kursuse 21 osavõtjaga, džiu-džitsu kursuse 18 osavõtjaga ja pioneerkursuse 20 osavõtjaga. Mainimist väärivad kinoline propaganda koos kodutütardega, maleva aastapäeva aktus, vabariigi aastapäeva aktus 1934. a. ja kevadpidu, mõlemad koos kodutütarde, skautide ja gaididega, kindral Laidoneri aktus, raadio-propagandatund koos kodutütardega. 12. mail 1934 sai malev endale lipu, annetusena naiskodukaitse ringkonnalt.

Eriti agarad on olnud noored sooritama erikatseid, milliseid on sooritatud kokku 153. Ilusa algatusena jõuluhooajal korraldas malev pakikeste valmistamise vaestele lastele.

Tartumaal malev on jõudnud arusaamisele, et malevkonna staapide kaudu sidemepidamine rühmadega on väga tülikas ja aegaviitev. Seepärast on maleva staabi töö korraldatud ümber nii, et rida tähtsamaid malevkonna vanema ja staabi ülesandeid kandub üle maleva vanemale ja staabile.

Rühmade ja salkadevahelised võistlused on kujunenud traditsiooniliseks, mis viiakse läbi kavakindlalt. Sääraste võistluste korraldamisega on palju saavutatud rühmade noorkotkalisel tasemel tõstmiseks. Oktoobris Elvas korraldatud õppepäevad, millised olid määratud kõikidele juhtidele ja vanemaile ning kus leidsid käsitelise rühma, pere ja salga töösse puutuvad küsimused, andsid häid tulemusi juhtidele nende teadmiste täiendamiseks. Ka Sõprade Seltsi vajadusest on saadud aru, kes noorile oleks toeks nende töös ja tegevuses nii moraalset kui ka majanduslikult. Organiseerimistöö seltsi loomiseks on käimas. 1934. a. jaanuaris sooritas maleva instruktor pikema külastusringreisi raudteearsetesse rühmadesse. Maleva soodustusel muretseti Elva ja Jõgeva rühmadesse okariinide kvartetid.

Valga maleva edukat tegutsemist takistas mõnede koolitegelaste ebasõbralik suhtumine liikumisele. Kõigist neist raskustest on püütud siiski saada üle. Malev on korraldanud pidulikke koondusi, millised on ühtlasi mõeldud ka noorkotkuse propageerimiseks seltskonnas. 30. nov. korraldasid Valga noorkotkad piduliku organisatsiooni aastapäeva-koonduse, kuhu olid palutud vanemad kodutütred ja vanematekogu liikmed.

Viru malevas on tegevusest osavõtt olnud elav. Paljudest maleva poolt korraldatud kursustest, spordivõistlustest, õppe- ja metsapäevadest on noored olnud alati huvitatud. Suureks majanduslikuks toeks on malevale Sõprade Selts, kelle poolt maleva staabile sisestulnud toetussummasid on kasutatud malevkondade ja rühmade töö elustamiseks, eriti laagrite korraldamiseks. Viru malev on kaotanud malevkondade staapide kantseilise töö ja selle võtnud üle maleva staabi kätte. Malevas on olnud korduvalt kõne all noorte kotkaste ja skautide ühinemise küsimus, ja staap asub seisukohal, et ühinemine peaks toimuma võimalikult lähemal ajal.

Võru maleva staap jätkas eelmisel aastal alatud töö korraldamist eesmärgiga seda muuta otstarbekohasemaks ja ülevaatlikumaks. Kuna aga maleva staabi töökoorem rühmade suure arvu tõttu paisus väga suureks, sest on viidud läbi malevkondade staapide kantseilise töö üleviimine maleva staabi kätte, siis ei suutnud maleva staap seda muidu ära teha kui tuli hankida võimalusi palgalise asjaajaja ametisse rakendamiseks. Maleva staap on õhutanud vanematepere ellukutsumist, milline sügisel alustaski tegevust 150 liikmega. Suvel korraldati laagreid ja matku ning sügisel suusavalmistamise kursusi ja rühmadevaheline õppetöö eeskujulikkuse võistlus.

Toimetusele saadetud Kirjandus

Eesti Kroonika 1934. (Elav Teadus nr. 39.) Kirj. H. Tammer, J. Taklaja, A. Elango, O. Urgart. 100 lk., hind 1 kr. Eesti Kirjanduse Seltsi kirjastus.

Juba kolmandat aastakäiku ilmub siin Eesti Kroonika, et võimaldada andmerikkaid kiirülevaateid kõigist möödunud aasta tähtsamaist sündmusist ja arengualadest kõigile, kes tahavad teadlikult kaasa elada meie maa ja rahva kui sihipüüdliku tervikuga. Kuid ei kunagi varem pole vajadus tema järgi olnud suurem kui nüüd: on ju 1934. a. tõesti olnud meie iseseisvusaja suurimate murrangute aasta, kus uue põhiseaduse maksma hakkamisega kogu poliitiline võim keskendati, kus uue rahakursi, hea viljasaagi jne. tõttu võidi kõnelda ka ammukestnud majandusliku kriisi ületamisest, kus ka vaimses elus, näit. kirjanduses, võidi koguda õige rikkalikku vilja. Kõigest sellest kirjutavad „Eesti kroonikas“ oma ala parimad asjatundjad: välisriikide ja Eesti sisepoliitilisest elust toimetaja H. Tammer, majanduselust toimetaja J. Taklaja, kooli- ja hariduselust mag. A. Elango, kirjandusest, teadusest, eri kunstide saavutustest ja ideoloogilisest arengust O. Urgart.

Praegusel rahvastervikluse taotluse ajajärgul on „Eesti Kroonika“ üks aktuaalseimaid ja kõigile vajalikemaid rahvaraamatuid. See ei tohiks puududa üheski eesti kodus ja selle abil peaks õpilastes meie kultuuri-eluga kaasaelamist kasvatama iga eesti kool.

Anna Haava: **Laulu oma eesti laulu.** Luuletused. 68 lk. Hind 1.—. Noor-Eesti Kirjastus, Tartus.

Käesolevas kogus on Anna Haava domineerivaks motiiviks patriotism. Autor on uhke ja kiitleb oma rahvusest. Ta laulab:

Ükskõik kui suur või väike
on minu kodumaa,
ja kas ta mull' annab ka kõike,
mis ihkan ja igatsen ma —
Kas mul ka heledaid päevi on siin
või millist vaevateed käin
ja oma kodust mu kodumaal ilma ehk jäin,
ah, ükstakõik!

Laulud on täis optimismi, millega ta püüab ka teisi nakatada. Ta laulab kauge lapsepõlve ilust, kotkast ja varblasest, talutab meid läbi sügiseste laante ilu ja aastaegade, misjuures laulik on kõige enam salme pühendanud sügisele, sest sügis:

on rahu ja puhkuse pärast,
et looduse lapsed
saaks puhata suvisest särast.
Toob tali taevast
ka lumivaibad veel alla,
eks magajail kõigil
nii varis ja vaikne siis olla.

Raamatu kaaneilustus kui ka sisukaunistused R. Kivilt on õnnestunud ja aitavad raamatu väärtust märksa tõsta.

Jules Renard: Punapää. Tõlkinud Joh. Semper. Maailmakirjandus nr. 1. Eesti Kirjanduse Selts, Tartu 1935. 208 lk. Hind 2 krooni.

„Punapää“ kuulub prantsuse parimate romaanide valiksarja. Teos on elav näide perekonnaelust, mis areneb virilalt ja viltu, sest et ei anta endale aru ega teata, mis on õige vahekorid laste ja vanemate vahel. See pole negatiivne elukujutus, vaid nähtuse kujutus, mis elus on kahjuks väga sagedane kas nii või teisel kujul. Teose kangeline, poisike, keda hüütakse Punapääks, kannatab oma vanemate vale kohtlemise all kõige rohkem, ta on arenemas pahaks iseloomuks, kuid ta pole olemus, kes haliseks ja viriseks, ta on väike mees, kes võtab suure võitluse vapra vastu. Ja kuigi lugeja ehk tahab, et võitlus areneks vahest teisiti, ometi on see haruldane vaade elu olemusse ja ühtlasi inimese hinge. See teos on palju ütlev tükk Prantsusmaad, kuid ka palju ütlev tükk elu. Eesti Kirjanduse Selts jätkab oma senist maailmakirjanduse tõlgete avaldamist uue seeriana „Maailmakirjandus“. Esimesele teosele järgnevad Poe „Gordon Pym“, Galsworthy Forsythe Saga I osa, Tolstoi „Ülestõusmine“, Cervantese „Novellid“ jne.

KAITSELITLASED!

Tellige võidupüha näidendid **E. HARIDUSLIIDULT**

E. Haridusliidu teatritarvete ladu on seltskondlike organisatsioonide omandus ja sellepärast tellivad kõik organisatsioonid oma teatritarbed

≡ OMAST LAOST ≡

E. Haridusliit, Tallinn, Uus tän. 2 - 2.

Telefon teatritarvete tellimiseks: Tallinn 452-02.

**EESTI RIIDEVABRIKUTE
KEVADMUSTRID VALMISTAVAD
TEILE TÕSIST RÕÖMU.**

A-S. KREENBALT

Järgmiste kodumaa tekstiilvabrikute müügikeskkoht ja pealadu:

- **BALTI PUUVILLA KETRAMISE
JA KUDUMISE VABRIKU A-S**
- **KREENHOLMI PUUVILLA-
SAADUSTE MANUFAKTUURI O-Ü.**
- **SINDI TEKSTIILVABRIKUTE
ÜHISUS** end. Vöhrmann ja Poeg
- **EESTI NIIDIVABRIKU ÜHISUS**